

Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling

Activiteitenverslagen van de Cellen Duurzame Ontwikkeling 2024

www.duurzameontwikkeling.be

1. FOD Kanselarij van de Eerste minister

(De heer Arthur Nys, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de cel DO en plaats in het organogram van de FOD Kanselarij van de Eerste minister

- Coördinator duurzame ontwikkeling: Nys Arthur
- Vertegenwoordiger SD ICT: Van Dromme David
- Vertegenwoordiger S&L Delatour Gil
- Vertegenwoordiger FIDO Gabriel Marie-Line
- Vertegenwoordiger SD B&B: Michaux Laura
- Voorzitster van het Directiecomité: Bagdat Arlin
- Preventieadviseur: Lacroix Michael

Activiteiten in 2024

De duurzame-ontwikkelingsacties worden geïntegreerd in de operationele plannen van de operationele directies en de verschillende diensten van de Kanselarij van de Eerste Minister. Verschillende acties van de Kanselarij worden uitgevoerd op basis van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO). Sommige acties uit het FPDO worden ook in andere federale plannen opgenomen, waardoor bij verschillende diensten over dezelfde acties wordt gerapporteerd en met een apart tijdschema.

Een vereenvoudiging en rationalisering van zowel de doelstellingen als de rapportering zijn gewenst.

- Duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) in de algemene beleidsnota's:

Zoals aangegeven in de duurzame-ontwikkelingsmonitoring 2024 dateert de laatste algemene beleidsnota van 30 oktober 2023. De opvolging van de acties in de algemene beleidsnota's draagt bij tot de verwezenlijking van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen, onder meer het beleid inzake overheidsopdrachten:

<https://www.dekamer.be/doc/FLWB/pdf/55/3649/55K3649018.pdf>

2. De bijdrage van de FOD Kancelarij van de Eerste minister aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst op het vlak van integratie en uitvoering van het FPDO

- Duurzame ontwikkeling in het strategisch plan 2022-2024 van de Kancelarij:

De strategie van de Kancelarij steunt op negen uitdagingen die een maatschappelijke, ecologische, economische en ethische impact hebben. Veel van deze uitdagingen houden intrinsiek verband met duurzame ontwikkeling (zie pagina 5):

https://chancellerie.belgium.be/sites/default/files/strategisch_plan_2022-2024.def.pdf.

- Duurzame ontwikkeling in de operationele plannen van de Kancelarij:

We kunnen hierbij denken aan de dialoog met de stakeholders, de maximale toegankelijkheid van de websites, de duurzaamheid van overheidsopdrachten en de regelgeving inzake overheidsopdrachten, alsook de steun voor initiatieven op het vlak van gendermainstreaming, diversiteit en handimainstreaming.

- Monitoring van het aantal vrouwen en mannen:

De dienst P&O heeft een monitoring uitgevoerd van het aantal vrouwen en mannen in de beleidsorganen van de federale-regeringsleden.

De cijfers zijn gepubliceerd op het federale portaal Belgium.be en worden bij elke wijziging aangepast,

https://www.belgium.be/fr/publications/la_repartition_femmeshommes_dans_les_organes_strategiques_des_membres_du_gouvernement

en

https://www.belgium.be/fr/publications/pub_composition_organes_strategiques. Ze worden weergegeven op het einde van elke lijst, met de vrouwen- en mannenicoontjes:

♀ V F	♂ M H
20	24

- Herziening van de omzendbrief van 16 mei 2014 inzake duurzame overheidsopdrachten:

Voor de herziening van de omzendbrief van 16 mei 2014 wordt gewacht op de vorming van een nieuwe regering. Afhankelijk van het beleid en de keuzes van de volgende regering kunnen er acties worden ondernomen.

Beschrijving van de in 2024 uitgevoerde maatregelen en acties uit het FPDO

- Beleid inzake gendergevoelige externe communicatie:
 - De COMM Collection-editie over inclusieve communicatie werd in de beide talen (NL en FR) opgesteld en gevalideerd door de COMMnetKern. De beide taalversies worden ook gelay-out.
 - De Algemene Directie Externe Communicatie neemt deel aan de door de FOD BOSA opgezette denktanks en werkgroepen over “duidelijk taalgebruik”.
- Oproep tot ervaringsdeskundigen:

In 2024 deed de Algemene Directie Externe Communicatie een beroep op ervaringsdeskundigen. Het gaat om twee afzonderlijke projecten: de "Federale Minuut" en het portaal "Belgium.be".

Zo heeft de Algemene Directie contact opgenomen met de ervaringsdeskundigen om een thema van de portaalsite Belgium.be te analyseren dat voornamelijk de burgers aangaat: het thema "Gezondheid". Op basis van hun feedback worden de pagina's aangepast met een duidelijker taalgebruik dat beter past bij inclusieve communicatie. De oefening was duidelijk nuttig en zou in de toekomst kunnen worden uitgebreid naar andere thema's van het federale portaal, of zelfs naar andere websites die door de AD Externe Communicatie worden beheerd.

- Duurzaamheid bij het Residence Palace – Internationaal Perscentrum (IPC):

Het Residence Palace - Internationaal Perscentrum - Brussel (IPC), een administratieve dienst met boekhoudkundige autonomie die verbonden is aan de Algemene Directie Externe Communicatie van de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, neemt al jaren maatregelen om de ecologische voetafdruk te verkleinen en duurzaamheid systematisch te integreren in de processen, de diensten en de bedrijfscultuur.

In 2024 werden de volgende acties uitgevoerd:

- Het verkrijgen van het "GreenKey"-label voor vergader- of evenementlocaties.
- Analyse van de CO2-uitstoot van het gebouw en de activiteiten, in het kader van een koolstofbalans. Het verslag zal in 2025 worden bekendgemaakt.
- De lancering, in het najaar van 2024, van de “Residence Palace Talks for Journalists”, ontmoetingen tussen journalisten in Brussel en experts in het kader van de klimaatcrisis. Gezien de klimaatnoodsituatie en het feit dat verschillende planetaire grenzen zijn overschreden, spelen journalisten en de media immers een centrale rol om de burgers beter te informeren over deze uitdagingen en de gevolgen ervan voor de huidige en toekomstige generaties.

De Residence Palace Talks for Journalists is een initiatief van het IPC, in samenwerking met de Belgische, Europese en internationale journalistenverenigingen en -federaties (FIJ, FEJ, API, AJP en VVJ), het Regional Information Centre for Western Europe of the United Nations (UNRIC), het Federaal

Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (FIDO) en journalisten.

Ze bieden journalisten de mogelijkheid om hun bewustwordingsniveau en hun inzicht in deze uitdagingen te vergroten. Deze ontmoetingen zijn interactief en informeel, aangepast aan journalisten en hoofdredacteuren, met deskundige sprekers die informatie en middelen aanreiken voor een constructieve journalistiek.

Er vonden al drie ontmoetingen plaats:

- 24.09.2024: "How to tackle disinformation and greenwashing?", ingeleid door Guilherme Canela de Sousa (hoofd van de afdeling Freedom of Expression and Safety of Journalists bij de UNESCO), Lucie Pinson (oprichtster van de ngo Reclaim Finance) en Clémentine Baldon (oprichtster van Baldon Avocats);
- 15.10.2024: "Climate journalism: a transversal issue", ingeleid door Jean-Marc Jancovici (Carbone 4 / The Shift Project) en Marianne Gros (journalist bij Politico);
- 21.11.2024: "Climate justice: Climate crisis, Transition and Social Justice", ingeleid door Luc Triangle (secretaris-generaal van het Internationaal Vakverbond), Lieve Verboven (directrice van het bureau van de Internationale Arbeidsorganisatie bij de EU en de Benelux) en Julie Bos (EU-adviseur Climate Justice bij Oxfam International)

De opstart van de "Residence Palace Talks for Journalists" werd goedgekeurd door de voorzitter van het Directiecomité en de beleidscel van de eerste minister en maakt deel uit van het vijfjarig businessplan van het Residence Palace - Internationaal Perscentrum - Brussel.

3. SDG's as compass

- Infopublicaties op het portaal Belgium.be en de sociale netwerken:

Permanente informatie over de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen werd het grootste deel van het jaar duidelijk beschikbaar gesteld op de onthaalpagina van de federale portaalsite Belgium.be, met een link naar de site "sdgs.be".

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Kanselarij

Mobiliteitsbeleid

Aan 25 personeelsleden (8,4%) werd een fietsvergoeding toegekend en 193 personeelsleden (65,4%) kregen een abonnement voor het openbaar vervoer.

De Kanselarij en de bij haar opgerichte diensten tellen 295 medewerkers, ongeacht hun statuut.

De dienst Secretariaat en Logistiek van de Kanselarij heeft vastgesteld dat de uitvoering van deze omzendbrief zowel voor de FOD Kanselarij als voor de beleidscel van de eerste minister moeilijkheden oplevert. De infrastructuur in de Wetstraat 16 is niet geschikt voor een

volledig elektrisch wagenpark (brandgevaar, moeilijke toegang voor de brandweer, de auto's zijn te zwaar voor de ondergrond van de parking boven de perszaal etc.). Aangezien de regelgeving werd ingevoerd vooraleer er in de nodige infrastructuur werd voorzien, is het eveneens een probleem dat de elektrische auto's niet thuis kunnen worden opgeladen.

Een verzoek tot afwijking aan minister De Sutter voor het wagenpark van de beleidscel en de Kanselarij werd niet positief beantwoord.

Milieubeheer

Wat de permanente acties bij het IPC betreft, stellen we vast dat:

- defecte apparaten systematisch worden vervangen door apparaten met een hoger rendement of een beter energielabel;
- de bewakingsdiensten systematisch nagaan of de lichten 's nachts in heel het gebouw uit zijn en of de verwarming in lege lokalen in de slaapstand staat;
- meubilair dat achtergelaten is door voormalige huurders wordt hergebruikt.

Duurzaam aankoopbeleid

De Kanselarij past de bepalingen toe van de omzendbrief van 16 mei 2014 - integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van de sociale clausules en de maatregelen ten gunste van de kleine en middelgrote ondernemingen.

Ze neemt actief deel aan het netwerk van het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA) om meer de nadruk te leggen op duurzaamheid bij overheidsopdrachten.

Er worden systematisch duurzaamheidsclausules opgenomen in de bestekken van de mededingingsprocedures, onder meer wat betreft afvalverwerking, catering, mobiliteitsaspecten of toegankelijkheid voor personen met beperkte mobiliteit.

Duurzame voeding

De Kanselarij heeft het Cantine Good Food-label (een vork) van Leefmilieu Brussel, dat ze in 2018 had verkregen, niet verlengd, omdat bepaalde normen niet flexibel zijn. Het restaurant van de Kanselarij volgt echter de meeste normen van dit label tot op de letter, ook al heeft het het label niet.

Op het menu van de week staan ten minste één seizoensgebonden groente en één vegetarisch gerecht. Het broodjesassortiment bevat ook vegetarische en veganistische opties.

Er is elke dag een fruitmand beschikbaar in het restaurant van de Kanselarij, met van augustus tot december Belgische appels en peren.

De keuken heeft extra inspanningen geleverd op het vlak van afvalverwijdering, door nog meer te recyclen en de nadruk te leggen op het sorteren van organisch afval. Ze sorteren ook het karton, de glazen en voedselresten.

2. FOD Beleid & Ondersteuning

Niet gecommuniceerd.

(De heer Moussa Radi, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de DO-cel en plaats in het organigram van de FOD

Sinds 2 januari 2024 is er een coördinator DO aangeworven op de FOD. Hij situeert zich binnen de diensten van de voorzitter op S0.1 in het organigram en is de nieuwe FOD-vertegenwoordiger in ICDO en verantwoordelijk voor de aansturing van het dossier in het hoofdkwartier als op de diplomatieke posten.

Op 23 mei kwam de cel DO bijeen na een lange tijd van onderbreking. Elke DG/dienst is afgevaardigd in deze cel, die vergadert om het kwartaal.

Activiteiten in 2024

De cel DO heeft zich tijdens haar eerste vergadering gebogen over de opmaak van het actieplan DO. Dit actieplan werd op 19/07/2024 goedgekeurd door het directiecomité. Dit is de eerste keer dat onze FOD dergelijk actieplan opmaakt en daarmee beantwoordt aan de geldende regelgeving. Om die reden ook heeft ICDO zich inschikkelijk getoond over het overschrijden van de deadline van 31 januari voor het indienen van het plan. Het spreekt voor zich dat voor de volgende edities de opmaak van het plan vervroegd zal worden, zodat het binnen de gestelde termijnen afgewerkt en ingediend kan worden.

Op initiatief van de cel DO heeft onze FOD dit jaar deelgenomen aan de “Maai Mei Niet” sensibiliseringscampagne, waarbij we ons steentje hebben bijgedragen aan de biodiversiteit. Gedurende de hele maand mei hebben we ons grasveld aan het Egmontpaleis onaangeroerd gelaten, waardoor we een bloeiende en gastvrije omgeving creëren voor een scala aan planten- en diersoorten.

Verder heeft de coördinator DO ook deelgenomen aan verschillende evenementen over de SDG's, waaronder de conferentie van “On Track to 2030? Delivering on the Sustainable Development Goals in the EU”, georganiseerd door Europees Commissaris voor Economie Paolo Gentiloni en Federale Minister voor Duurzame Ontwikkeling Zakia Khattabi. Het evenement evalueerde progressie met betrekking tot het bereiken van de SDGs tijdens het huidige EU-mandaat en het Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU, en identificeerde noodzakelijke toekomstige stappen.

2. De bijdrage van de FOD Buitenlandse Zaken aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

De FOD Buitenlandse Zaken volgt een uitgebreide strategische benadering voor de integratie en uitvoering van het federale plan voor duurzame ontwikkeling, zoals beschreven in het Strategisch Plan 2021-2024. Dit plan richt zich op twee hoofddoelen: het bevorderen van een rechtvaardige, veilige en duurzame wereld, en het optimaliseren van de organisatiestructuur, werkprocessen en hulpmiddelen voor efficiëntie, effectiviteit en duurzaamheid. In het actieplan DO 2024 is elke actie gelinkt aan maatregelen in het FPDO en de SDG's.

Duurzame ontwikkeling wordt ook expliciet genoemd als de leidraad voor het buitenlandse beleid in de beleidsnota van Minister Lahbib, waarin concrete doelen worden gesteld, zoals het behalen van verschillende SDGs. Minister Gennez verwijst in haar beleidsnota naar de SDG Top en naar de noodzaak voor bijkomende middelen en hervormingen. SDG's worden dan ook vooral gebruikt om de richting aan te geven en bieden een aantal principes die geïntegreerd worden in alle Belgische projecten en programma's in de partnerlanden: dit engagement is ook opgenomen in de Nationale Veiligheidsstrategie.

Op operationeel niveau zijn er verschillende doelstellingen gericht op duurzaamheid, zoals een vastgoedbeleid dat de beschikbare middelen optimaliseert met aandacht voor veiligheid en verduurzaming, zowel voor Belgische vertegenwoordigingen als het Hoofdbestuur. Het aankoop- en logistiek beleid ondersteunt activiteiten met een focus op veiligheid, verduurzaming en vergroening. Daarnaast omvatten de operationele doelstellingen efficiënt abonnementsbeheer, bijdragen aan de duurzame energietransitie, handhaving van ethische normen, deelname aan gender mainstreaming en financiële ondersteuning voor programma's in ontwikkelingslanden. De Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) speelt een cruciale rol als motor van verandering en draagt bij aan het versterken van het Belgisch maatschappelijk draagvlak voor duurzame ontwikkeling wereldwijd.

Doelstellingen duurzame ontwikkeling werden ook opgenomen in het door het Directiecomité in december 2024 goedgekeurde Strategisch Kader (CSK-Cadre stratégique/Strategisch Kader). Dit interne document zal de basis vormen voor de dialoog met de nieuwe Minister met het oog op de opmaak van een nieuw Strategisch Plan voor de volgende legislatuur. Het zal sturend werken, zowel voor de inbreng in de politieke beleidsnota's als bij de uitwerking van operationele doelstellingen voor de komende jaren.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

Zoals ook bevestigd tijdens de SDG-top van 2023 blijft het financieringsvraagstuk voor duurzame ontwikkeling een centraal thema in vele multilaterale onderhandelingen. Als donor blijven we ons inzetten voor het verstrekken van kwalitatieve financiering die voorspelbaar en flexibel is. Ons land intensificeert zijn inspanningen op internationaal niveau door onder andere een significante verhoging van de federale klimaatfinanciering. Daarnaast blijft België aandacht vragen voor de minst ontwikkelde landen en Afrika.

We spelen ook een actieve rol in de hervormingsagenda van de Wereldbank, waarbij we streven naar meer aandacht voor operationele effectiviteit, impact en concrete resultaten op het terrein. Dit doen we om ervoor te zorgen dat al onze multilaterale partners effectief bijdragen aan de implementatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Duurzaamheid stond ook hoog op de agenda tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap. In het eerste semester van 2024 stond de internationale partnerschappen en duurzame menselijke ontwikkeling centraal. In tijden van polycrises en toenemende geopolitieke spanningen is investeren in wederzijds voordelige partnerschappen essentieel om bij te dragen aan de bescherming van mondiale publieke goederen en het bereiken van de SDG's. Het recht op gezondheid is naar voren geschoven als topprioriteit en als voorbeeld van de meerwaarde van de partnerschapsbenadering. Belangrijke mijlpalen zijn onder andere de organisatie van een Ministeriële Team Europe Missie naar de Afrikaanse Unie in Addis Abeba om een gedeelde gezondheidsagenda op te bouwen, het EU-AU High Level Event "Deepening the EU-AU partnership on Global Health for equitable access: towards African Health Sovereignty" en een expertconferentie "Towards Health Equity: Strong Health Systems, Universal Health Coverage and Social Participation".

Het Belgische programma en haar prioriteiten richtten zich ook sterk op duurzame ontwikkeling, zowel in algemene zin als op specifieke beleidsgebieden zoals Volksgezondheid, Ontwikkelingssamenwerking, Handel, Milieu en Concurrentievermogen. Een concreet initiatief dat ons land succesvol heeft afgerond tijdens haar voorzitterschap, is de wetgeving rond Corporate Sustainability for Sustainable Development (CSDDD). Dit initiatief, dat verband houdt met de groene en rechtvaardige transitie, bouwt voort op bestaande (vaak vrijwillige) normen. Bedrijven moeten de negatieve impact van hun activiteiten op mensenrechten en milieu door hun hele waardeketen heen verminderen. Het is het eerste instrument dat bedrijven op grote schaal verplicht om actie te ondernemen om mensenrechtenschendingen te voorkomen, in plaats van hen de keuze te laten via hun toeleveranciers. Een ander belangrijk thema is de rechtvaardige transitie, die niemand achterlaat en rekening houdt met de sociaaleconomische impact. Ons land organiseerde hierover een succesvolle conferentie op hoog niveau. In de voorbereiding van de Strategische Agenda voor de periode 2024-2029 heeft de Directie-generaal Europese Zaken (DGE) bijgedragen aan een geconsolideerd document waarin principes van duurzaamheid, rechtvaardigheid en inclusiviteit in de ecologische en digitale transitie zijn opgenomen. Zo

draagt de DGE bij aan de promotie van de duurzame ontwikkelingsagenda op Europees niveau.

3. SDG's as compass

Op 12 maart 2024 heeft de voorzitter van de FOD Buitenlandse Zaken, samen met vertegenwoordigers van 17 andere overheidsdiensten, het Charter voor een Duurzame Federale Administratie ondertekend. Dit charter markeert een belangrijke stap richting een duurzamere overheid en is gebaseerd op drie pijlers: milieu (Environment), maatschappij (Social) en bestuur (Governance). Het charter sluit aan bij de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties en omvat diverse aspecten zoals het bevorderen van diversiteit, professionele gelijkheid en het verkleinen van de ecologische voetafdruk. Een belangrijk doel van het charter is het centraliseren van de opvolging van verschillende plannen binnen de federale overheidsdiensten, wat niet alleen sneller inzicht geeft in de resultaten, maar ook mogelijke samenwerkingen sneller identificeert. Vanwege de specifieke aard van de FOD Buitenlandse Zaken heeft de organisatie enkele uitzonderingen verkregen op bepaalde verplichtingen in het charter, zoals de vergroening van het wagenpark en de duurzaamheid van gebouwen in het buitenland. Met deze ondertekening bevestigt de FOD Buitenlandse Zaken haar inzet voor een duurzamere toekomst, rekening houdend met de unieke uitdagingen en verantwoordelijkheden van de organisatie

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Buitenlandse Zaken

Mobiliteitsbeleid

Onder leiding van de Directie Gebouwen en Logistiek P&O5 heeft de FOD Buitenlandse Zaken aanzienlijke stappen gezet op het gebied van duurzame mobiliteit. Duurzaamheid is een prioriteit, wat blijkt uit de aankoop van een elektrische wagen voor de pool chauffeurs bij het hoofdbestuur. Medewerkers worden aangemoedigd om te voet, met de fiets of het openbaar idetr naar het werk te komen. Bij de aanschaf van nieuwe dienstwagens op de posten in het buitenland worden de milieucriteria uit de circulaire, ondanks de uitzondering die de FOD Buitenlandse Zaken geniet, systematisch toegepast voor zover mogelijk, rekening houdend met de lokale context

In het kader van het bedrijfsvervoerplan is een anonieme vragenlijst rond mobiliteit geïntroduceerd voor medewerkers in Brussel. Dit helpt bij het voldoen aan wettelijke verplichtingen en idet inzicht in de vervoerswijzen van de medewerkers.

Milieubeheer

De FOD BuZa had zich voorgenomen om de duurzaamheid van de posten in het buitenland te verbeteren en de energievoetafdruk te verkleinen. Met een jaarlijks budget van 1 miljoen euro werden verschillende werkzaamheden en aankopen uitgevoerd om de ecologische voetafdruk van deze posten te verminderen. Dit omvatte onder andere de installatie van

zonnepanelen en zonneboilers, dakisolatie, vervanging van buitenschrijnwerk en vensters, isolatie van buitenmuren, HVAC-systemen en de aanschaf van elektrische voertuigen.

Met betrekking tot onze afvalbeheer, werd binnen het Hoofdgebouw van de FOD in Egmont I gewerkt aan de uitbreiding van afvaleilanden. Het doel was om het duurzame consumptiebeleid van de FOD te versterken in de dagelijkse bedrijfsvoering. Het aantal geïnstalleerde afvaleilanden werd als indicator genomen. In het gebouw Egmont 1 werden minstens 40 afvaleilanden geïnstalleerd.

Deze inspanningen droegen bij aan SDG 16.6 (Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus).

Maatschappelijke verantwoordelijkheid van de FOD

In lijn met SDG 10, dat streeft naar het verminderen van ongelijkheid, werden binnen het Hoofdbestuur en de posten van de FOD BuZa diverse initiatieven genomen om gebouwen en faciliteiten beter toegankelijk te maken voor mensen met beperkte mobiliteit. Dit omvatte onder andere de installatie van trapliften, aangepaste toiletten en evacuatiestoelen. Het doel was om de integratie van mensen met beperkte mobiliteit te bevorderen. Het aantal interventies gericht op het verbeteren van de toegankelijkheid van gebouwen diende als indicator. Voor het einde van het jaar werden minstens drie van dergelijke interventies uitgevoerd.

In lijn met dezelfde SDG 10 (het verminderen van ongelijkheid door een verantwoordelijke migratie en mobiliteit mogelijk te maken), zet de Directie-Generaal Consulaire Zaken in op de digitalisering van de visumprocedure. Zo zagen in 2024 maar liefst 8 consulaire posten hun visumprocedure gedigitaliseerd wat leidt tot een efficiëntere visumafgifte. Ook in 2025 zal deze oefening verder worden uitgerold naar andere visumposten.

(Mevrouw Sophie Delvaux, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de Cel DO en plaats in het organogram van de FOD Binnenlandse Zaken

De Cel Duurzame Ontwikkeling is een Netwerk Duurzame Ontwikkeling (Netwerk DDO) binnen de FOD Binnenlandse Zaken dat in januari 2011 werd opgericht.

Dit netwerk is samengesteld uit de coördinatoren DDO van de hele FOD Binnenlandse Zaken, d.w.z. iemand van de centrale zetel – Leuvenseweg – en één of twee coördinator(en) per Brussels gebouw. De coördinator van de Leuvenseweg werkt in het team van de dienst Facility Office bij de Algemene Directie P&O-FACILITY.

Een verantwoordelijke inzake aankoopbeleid, een verantwoordelijke van de dienst Begroting, een communicatieverantwoordelijke, een verantwoordelijke van de cel Welzijn... maken eveneens deel uit van dit netwerk.

Om de duurzame ontwikkeling binnen de FOD Binnenlandse Zaken te stimuleren, heeft het Directiecomité in 2023 voorgesteld om binnen elke Brusselse entiteit twee referentiepersonen DDO te benoemen: één op strategisch niveau en één op logistiek niveau. Er dient echter te worden vastgesteld dat, gezien de beperkte middelen, de uitvoering van deze aanvraag verschilt van de ene AD tot de andere.

Het Netwerk DDO onderzoekt de behoeften en de mogelijkheden binnen de FOD Binnenlandse Zaken en stelt vervolgens gerichte of transversale acties voor, opdat de coördinatie voor de FOD Binnenlandse Zaken gepaard kan gaan met een eigen mate van bewegingsvrijheid voor elke entiteit, die elk een specifieke realiteit kent en derhalve specifieke noden heeft.

De centrale coördinator DDO neemt tevens deel aan de vergaderingen van het netwerk Mobility (BOSA) en het netwerk Mobility Managers (via BE) en Milieuzorg (BOSA).

Activiteiten in 2024

Het actieplan DEDO werd goedgekeurd door het Directiecomité.

Wij werden dit jaar ondersteund door BOSA om een materialiteitsanalyse uit te voeren en een roadmap op te stellen teneinde te streven naar een meer duurzame FOD. Dit werd gedaan in samenwerking met de KPMG-consultant. Deze samenwerking zal in januari 2025 beëindigen.

De materialiteitsanalyse zou ons moeten helpen om de SDG's te prioriteren waarnaar de FOD in de toekomst zal streven. De roadmap zou op zijn beurt als basis moeten dienen voor het toekomstige actieplan DEDO voor onze FOD op middellange termijn op basis van het

Charter voor een duurzame federale overheid, dat in maart 2024 ondertekend werd door onze voorzitter.

Er werden een aantal meer sporadische acties georganiseerd in de week van de mobiliteit (zie punt 4), maar er hebben ook het hele jaar door communicatie- en sensibiliseringsacties plaatsgevonden met betrekking tot diverse thema's (zie punt 4).

Tot slot werden in 2024 twee studiedagen voorgesteld voor alle medewerkers van de FOD Binnenlandse Zaken. De ene had betrekking op leiderschap (21/3/24) en de andere was gewijd aan artificiële intelligentie (17/12/24). Ook heeft een bedrijfstheater een voorstelling over het thema respect gehouden. Drie uitdagingen in de toekomstige wereld die verband houden met SDG 8 (waardig werk) en vooral 16 (sterke publieke diensten).

2. Bijdrage van de FOD Binnenlandse Zaken aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst inzake integratie en uitvoering van het FPDO

In de bijlagen van het actieplan DDO van de FOD wordt het FPDO opgenomen om zo veel mogelijk verbanden te leggen en bruggen te maken. Het is echter eerder het actieplan dat in 2024 als kompas heeft gediend voor de DEDO-coördinatoren – aangezien de maatregelen van het FPDO verspreid zijn over talrijke diensten en departementen, maakt dit de rapportering moeilijker. De netwerking zou zich dus intern moeten voortzetten, aangezien bepaalde maatregelen van het FPDO opgevolgd worden door AD's of departementen die niet (altijd) systematisch verslag uitbrengen aan de DDO-coördinatoren.

Wat de rapportering betreft, worden de acties van het FPDO één keer per jaar opgevolgd door de DDO-correspondent, tijdens de jaarlijkse verslaggeving. In 2024 werden alle federale plannen echter gegroepeerd binnen de (beleids-)cel Corporate IBZ, rechtstreeks onder leiding van de voorzitter van het Directiecomité, teneinde deze plannen te centraliseren.

Beschrijving van de in 2024 uitgevoerde maatregelen en acties van het FPDO

In 2024 heeft de FOD Binnenlandse Zaken de nadruk gelegd op twee interdepartementale acties van het FPDO. De eerste, dankzij de invoering van de maatregelen:

- *Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer;*
- *Een pakket federale maatregelen voor aanpassing aan de klimaatcrisis ontwikkelen.*

Het betreft twee maatregelen die opgezet worden door de verschillende diensten en directies van onze FOD in verband met noodplanning en crisisbeheer.

Om de hulpdiensten proactief te ondersteunen, kunnen er beleidscellen worden samengebracht. In het KB van 26/4/24 tot vaststelling van het nationaal noodplan werd een nationale veiligheidscel opgenomen. De nationale veiligheidscel wordt aldus afgestemd op de door de reglementering reeds voorziene gemeentelijke en provinciale veiligheidscellen.

De nationale veiligheidsceel is een eerste keer bijeengekomen op 05.11.2024. Andere vergaderingen zijn gepland in 2025.

Om zo goed mogelijk te kunnen anticiperen op toekomstige crisissen, is het ook van fundamenteel belang om een expertise te ontwikkelen en de risico's, waaronder de klimaatrisico's, te identificeren.

Er werden in 2024 meerdere acties in die zin ondernomen:

- Het *Belgian National Risk Assessment* (BRNA) werd beëindigd. Het identificeert een aantal risico's die zich in de toekomst kunnen voordoen in België (zie crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/BelgianNationalRiskAssessment_NL.pdf)
- Een identificatie van de klimaatkwetsbaarheden werd online gezet op de site cordex.meteo.be/ in het kader van het Climate Change Impact Program.
- Tot slot heeft onze FOD meegewerkt aan het federaal klimaatadaptatiebeleid (d.i. CERAC).

Ter herinnering: CERAC (Belgisch Centrum voor evaluatie van klimaat- en milieurisico's) werd in 2023 opgericht en vervolgens bekrachtigd door een KB. CERAC heeft op 22 april 2024 zijn opdrachten, doelstellingen en activiteiten voorgesteld.

Alle acties die hierboven werden vermeld, hebben tot doel te beantwoorden aan de interdepartementale acties van het FPDO: 'De weerbaarheid tegen de risico's vergroten'. Deze maatregelen zijn gericht tot de hele bevolking. Bij rampen worden de hulpdiensten immers op elk moment van de dag gemobiliseerd, los van de (sociale, economische,...) omstandigheden van de bevolking.

De tweede interdepartementale actie van het FPDO houdt verband met maatregel:

- *Een vrijwillig nationaal register ter bestrijding van fietsdiefstal opzetten.*

In nauwe samenwerking met de regionale overheden en de lokale politie werd het platform tegen fietsdiefstal 'Mybike' opgericht en operationeel gemaakt.

Vooraleer tot dit resultaat te komen, werd er een 'Netwerkoverleg diefstalpreventie' opgericht in samenwerking met de FOD Mobiliteit en met de lokale politiezones als doelgroep. Tijdens meerdere vergaderingen hebben zij ontdekt wat zij van het toekomstige platform konden verwachten en hebben ze hun opmerkingen kunnen geven.

Op 23/4/24 werd het platform 'Mybike' officieel gelanceerd, met als hoogtepunt een grote sensibiliseringscampagne tegen fietsdiefstal. In de week van 22 april 2024 hebben lokale acties plaatsgevonden, met name in Antwerpen in aanwezigheid van de minister. Tevens werden krantenartikels gepubliceerd, werd de 'mybike'-sticker uitgedeeld, enz. Momenteel wordt er een stuurgroep opgericht om het project voortdurend te monitoren.

Deze stuurgroep zal regelmatig bijeenkomen. De FOD Mobiliteit zal het project evalueren. Tot op heden telt de FOD Mobiliteit 114.239 fietsen en 101.579 fietseigenaars die zich op 'MyBike' geregistreerd hebben.

Deze maatregel beantwoordt rechtstreeks aan punt 4.3.2 interdepartementale acties van het FPDO:

'Fietsdiefstal bestrijden' in het hoofdstuk ter bevordering van het fietsgebruik.

Alle maatregelen die het voorwerp uitmaken van deze oefening maken het voor onze FOD mogelijk om te streven naar de uitvoering van SDG 11: 'duurzame steden en gemeenschappen', meer in het bijzonder punt 11.2 en 11.5.

3. SDG's as a compass

De FOD Binnenlandse Zaken heeft in 2023 actief deelgenomen aan de uitwerking van het charter voor een duurzame federale overheid en heeft dit charter in maart 2024 ondertekend.

Na deze ondertekening werd in 2024 een materialiteitsanalyse uitgevoerd, ondersteund door BOSA en KPMG. Dit is beleidsmatig werk waardoor we een beter inzicht kunnen krijgen in de SDG's en de visie van onze FOD inzake duurzame ontwikkeling. Naar aanleiding van dit werk is onze FOD begonnen met het analyseren en het verspreiden van de maatregelen waarop hij invloed kan uitoefenen en waarbij hij betrokken kan raken op korte, middellange en lange termijn. Dit werk is nog maar net begonnen.

Op het vlak van MVO dient de nadruk te worden gelegd op een initiatief in de asielinstanties: een specifieke procedure en een specifieke hoorzittingzaal werden ontwikkeld om kwetsbare verzoekers (niet begeleide minderjarigen, psychologische kwetsbaarheid) te ontvangen. Het is de bedoeling om hoorzittingen minder formeel te maken, met personeel dat speciaal is opgeleid om mensen te verwelkomen en naar hen te luisteren, zodat zij vrijer zouden spreken en de stress van de procedure wordt verminderd.

Dit draagt bij tot SDG 10.7 (gepland en goed beheerd migratiebeleid) en 16.3 (gelijke toegang tot het rechtssysteem).

Tot slot is de FOD Binnenlandse Zaken lid van het Comité SEA. De experts van dit comité, dat vergadert onder toezicht van de FOD Volksgezondheid, evalueren de milieu-impact van een project op korte, middellange of lange termijn, ongeacht of het gepland is op de Noordzee of op het platteland.

Dit engagement in comité SEA heeft een impact op SDG 14 en 15 - behoud van het 'leven in het water' en het 'leven op het land'.

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Binnenlandse Zaken

Wij hebben de algemene doelstellingen dit jaar vertaald afhankelijk van de middelen waarover wij beschikten en hebben voorrang gegeven aan:

- onze (zachte) mobiliteit, de vergroening van ons wagenpark en de invoering van een

- duurzaam mobiliteitspakket voor de mandaathouders;
- onze energie-efficiëntie;
- duurzaam personeelsbeleid.

Dit zijn de details van deze drie thema's die onze FOD in 2024 beziggehouden hebben:

Mobiliteitsbeleid

In 2024 hebben de wettelijke verplichtingen van het BVP en van de federale enquête onze diensten beziggehouden. Per algemene directie werd een actieplan mobiliteit opgesteld. Wij volgen eveneens de verplichtingen van richtlijn 307 septies en passen de gewestelijke beslissingen toe – met name wat de lage emissiezone in Brussel betreft.

Er hebben dit jaar diverse acties plaatsgevonden tijdens de week van de mobiliteit. Zo heeft een AD deelgenomen aan het 'Bike project', een initiatief van Leefmilieu Brussel. In dit kader hebben talrijke acties plaatsgevonden: workshop fietsherstelling, 'selfie' challenge, fietstocht...

Tegelijkertijd hebben alle medewerkers van de andere algemene directies in Brussel de gelegenheid gehad om deel te nemen aan acties tijdens de middagpauze – een wandeling met als thema 'duurzaamheid' in het centrum van Brussel, een fietstocht en de mogelijkheid om de actieve mobiliteit (long tail, bakfiets...) gratis te testen onder begeleiding.

In 2024 werd ook het budget duurzame mobiliteit voor de mandaathouders van de FOD Binnenlandse Zaken goedgekeurd. Dit zal vanaf 2025 fase per fase worden uitgevoerd. Het is de bedoeling dat de mandaathouders zich op een duurzame wijze verplaatsen. vergroening van het wagenpark (pijler 1) en duurzame vervoermiddelen (pijler 2).

Er heeft een testfase in een AD plaatsgevonden voor het gebruik van 'cambio'- deelauto's. Dit is baanbrekend, omdat dit andere AD's heeft geïnspireerd en er zijn zelfs andere FOD's die om feedback en advies gevraagd hebben.

Nieuwe AD's hebben ook elektrische fietsen ter beschikking gesteld van het personeel. Alle personeelsleden kunnen deze fietsen reserveren om naar vergaderingen of andere beroepsactiviteiten te gaan. Wanneer het weer en het aantal dit toelaten, worden deze fietsen ook gebruikt als alternatief voor dienstvoertuigen voor de externe post.

Milieubeheer

In juni 2024 is het actieprogramma PLAGE de uitvoeringsfase van zijn eerste cyclus in gegaan. Zo zullen alle AD's verslag moeten uitbrengen over hun energieverbruik en zullen zij een inspanning moeten doen om hun energieverbruik vanaf januari 2025 te verminderen. Energierenovaties kunnen ook worden uitgevoerd tijdens de komende twee jaar van de uitvoering van het actieprogramma PLAGE voor de IBZ-gebouwen in Brussel. Wij doen een beroep op een consultant (Colardyn Consult) om ons te helpen onze doelstelling energiebesparing te behalen.

Naast de PLAGE-reglementering zal onze FOD vanaf januari 2025 ook zijn waterverbruik voor de gebouwen in Brussel meten en monitoren. Het monitoringbesluit en het actieprogramma PLAGE werden in september 2024 goedgekeurd door het Directiecomité.

Over het algemeen wordt de digitalisering van de diensten aangemoedigd. Meer in het bijzonder hebben de asielinstanties hun digitaliseringsproces voortgezet dat de vorige jaren was gestart, via het platform Jbox. Het FLOW-procesdigitaliseringsprogramma is bij IBZ in 2024 gestart en zal in 2025 worden voortgezet.

Op het vlak van rationeel watergebruik hebben meerdere algemene directies waterfonteinen geïnstalleerd die rechtstreeks aangesloten zijn op het distributienetwerk (met toevoeging van filters). De automatische verdeling van koffie tijdens vergaderingen werd eveneens gerationaliseerd om verspilling te vermijden.

Er worden acties ondernomen om de catering van buitenaf te rationaliseren. Zo worden broodjes in de directe omgeving besteld om geen wagen te moeten gebruiken om ze te laten leveren. Bij anderen zijn vegetarische broodjes de standaardnorm voor catering geworden, gekoppeld aan een vermindering van het aantal broodjes per persoon om verspilling te vermijden.

Tot slot werd er in 2024 in meerdere diensten opnieuw een 'dikke-truiendag' georganiseerd, waarbij de medewerkers werden aangemoedigd om extra lagen kleding aan te trekken in plaats van de verwarming hoger te zetten.

Wat het sorteren van afval betreft, werd via het Facility-netwerk (waarin alle correspondenten logistiek/gebouw/catering/facility van IBZ gegroepeerd zijn), de hoeveelheid van bepaalde soorten niet-gesorteerd afval geëvalueerd. Begin 2025 zal er een nieuw contract worden ondertekend, opdat dit afval (omsnoering en afval van schoonmaakproducten) gesorteerd en gerecycleerd in plaats van weggegooid zou worden.

Personeelsbeleid

Wat human resources betreft, worden voortdurend sensibiliseringsacties ondernomen. Op sommige dagen, zoals de internationale dag van de rechten van de vrouw of de internationale dag van personen met een handicap, worden communicatieberichten verstuurd per e-mail. Op andere dagen, zoals de dag 'Denk aan je gezondheid, neem de trap', worden berichten verspreid via intranet.

Sinds december 2024 heeft het PBM-personeel van IBZ toegang tot 1ste klas voor zijn treinritten. Het gaat om een wijziging die, naar aanleiding van de wet die in 2024 door BOSA werd voorgesteld, snel door onze FOD werd doorgevoerd voor het welzijn van onze medewerkers.

Naar aanleiding van een enquête over welzijn op het werk, werden problemen op het vlak van respect geïdentificeerd. De dienst welzijn heeft in 2024 voorgesteld om een door BOSA ondersteunde voorstelling van een bedrijfstheatergezelschap (TIM Theater) bij te wonen om dit belangrijke thema in de werkomgeving te bespreken. Deze voorstelling was interactief en heeft het debat op gang gebracht.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid van de FOD

Tot slot heeft het team 'IBZ aid' weer geld ingezameld voor verschillende goede doelen, zoals 'Kom op tegen Kanker' of de 'Warmste Week'. Het geld wordt ingezameld via diverse acties: de verkoop van chocolade met Sinterklaas, de grote IBZ-quiz (quizavond algemene cultuur in ploegen), de zomerbar (aperitief op 23/5), de 1000 km van KOTK...

5. FOD Financiën

Niet gecommuniceerd

(De heer Brecht Vercruysse, lid van de ICDO, en de heer Jeroen Verhoeven, plaatsvervanger)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de Cel DO en plaats in het organogram van de FOD Mobiliteit en Vervoer

De cel DO bestaat uit

- 1° uit de vertegenwoordiger van het lid van de regering of de vertegenwoordigers van de leden van de regering in de ICDO die bevoegd zijn voor de dienst;
- 2° uit de expert die de dienst in de ICDO vertegenwoordigt;
- 3° uit de adviseur voor intern milieubeheer van de dienst;
- 4° uit een verantwoordelijke voor de begroting van de dienst;
- 5° uit een verantwoordelijke voor het aankoopbeleid van de dienst.

Maar ook een EMAS-verantwoordelijke, vertegenwoordigers van verschillende DG's en van Beliris, en coördinatoren op het gebied van duurzaamheid, gendergelijkheid, armoedebestrijding en sociale en milieuaspecten. De cel wordt door de afdeling Mobiliteit gecoördineerd.

Activiteiten in 2024

- Communicatie: Zoals gewoontegetrouw proberen we onze medewerkers doorheen het hele jaar te informeren en te sensibiliseren door tal van communicaties op het Intranet en Viva Engage.
Zoals voorzien in ons noodplan bij uitzonderlijke omstandigheden met een impact op de mobiliteit, brengen we medewerkers op de hoogte bij pollutiepieken, ozon- en hittepieken, stakingen, ... Zo communiceerden we in 2024 over de jaarlijkse waakzaamheidsfase van 15 mei tot 30 september, bij hoge ozonconcentraties, Nationale manifestatie
Dit jaar werden we door Team Welzijn uitgenodigd om mee te werken aan de campagne 'Hapje Stapje' om medewerkers aan te moedigen gezond te eten en voldoende te bewegen. Daarom organiseerde we op 3 juni 'Wereldfietsdag' onder de

middag een fietstocht dwars door het centrum van Brussel.

Ook werden op deze dag enkele cijfers over het fietsgebruik van het voorbije jaar van onze FOD gecommuniceerd op het Intranet en namen we deel aan applausdag om onze fietsende collega's en passanten aan te moedigen.

Tijdens de week van de mobiliteit, organiseerde we een opruimactie om de openbare ruimte terug wat schoner te maken, dit kaderde in het Europese thema 'Shared public Spaces'. Dit kon op maandag 16 september in Brussel of op dinsdag 17 september in Oostende.

Ook kon de verkeerskennis opgefrist worden door deel te nemen aan de Grote Verkeersquiz en werd er herinnerd aan autoloze zondag en het NMBS Mobility ticket om zich die dag naar de steden te verplaatsen.

2024 was ook het jaar om het nieuwe bedrijfsvervoerplan voor te bereiden. De medewerkers van het City Atrium werden uitgenodigd om deel te nemen aan de mobiliteitsenquête. Hiervoor werden er verschillende communicatie gepubliceerd op het Intranet en Viva engage (Yammer), de meeste respons kregen we echter na het aanmoedigingsmailtje van Mevrouw de Voorzitster. In totaal hebben 520 collega's deelgenomen, wat een verbetering is ten opzichte van de vorige cyclus toen hadden slechts 481 collega's deelgenomen aan de mobiliteitsenquête. Ook onze bezoekers werden tijdens de maand september bevraagd over hun verplaatsingsgewoonte om ons hoofdkantoor te bezoeken.

Eén van de sterke punten van onze FOD is onze ideale ligging. Hierdoor kan er vlot gebruik gemaakt worden van het openbaar vervoer aanbod. Dit zien we ook terug in de resultaten van de bevestigingen, maar liefst 89% maakt gebruik van het openbaar vervoer om zich naar het werk te verplaatsen. Ook onze bezoekers kiezen het vaakst (55%) voor het openbaar vervoer om naar onze site te komen.

Overzicht communicaties 2024:

- 26/02/2024: Bike Brussels 2024 (via: [Yammer](#))
- 14/03/2024: Welzijn - Doe jij mee met 'hapje stapje'? + Bike Brussels 2024 (via: [Intranet](#))
- 15/04/2024: Brussel Mobiliteit - Mobility changers (via: [Yammer](#))
- 02/05/2024: 30 dagen minder wagen (via: [Yammer](#))
- 06/05/2024: Ontdek de laadkasten voor jouw e-bike en e-step! (via: [Intranet](#))
- 07/05/2024: Week van de Duurzame Ontwikkeling (3-5 juni): programma en registratie! (via: [Intranet](#))
- 13/05/2024: Ozon- en hitteplan - jaarlijkse waakzaamheidsfase van 15 mei tot 30 september (via: [Intranet](#) & [Yammer](#))
- 27/05/2024: Geen sportdag dit jaar, wel een kalender vol leuke evenementen! (via: [Intranet](#))
- 03/06/2024: Wereldfietsdag: 135.441 km afgelegd door onze collega's in 2023! (via: [Intranet](#))
- 27/06/2024: Hoge ozonconcentraties in de lucht gemeten (via: [Yammer](#))
- 09/07/2024: Probeerabonnement De Lijn (via: [Yammer](#))

- 13/08/2024: BACK TO SCHOOL: Aanvraag schoolabonnement (via: [Intranet](#))
- 22/08/2024: Verkeersvoordelen - Internationale treintickets (via: [Intranet](#))
- 02/09/2024: City Atrium - Vul de vragenlijst in om samen het bedrijfsvervoersplan bij te werken (via: [Intranet](#))
- 04/09/2024: Week van de mobiliteit 2024 - Help jij de openbare ruimte een beetje schoner te maken? (via: [Intranet](#))
- 06/09/2024: Mobiliteitsenquête – City Atrium (via: [Yammer](#))
- 09/09/2024: Herinnering - Vul de mobiliteitsenquête voor vrijdag in! (via: [Intranet](#))
- 12/09/2024: Laatste kans - mobiliteitsenquête (via: [Yammer](#))
- 13/09/2024: NMBS Mobility Ticket (via: [Yammer](#))
- 13/09/2024: Nationale manifestatie 16 september 2024 (via: [Yammer](#))
- 16/09/2024: Week van de mobiliteit 16 september tot 22 september - Enkele leuke acties (via: [Intranet](#))
- 30/09/2024: De Grote Verkeersquiz: test je kennis en win prijzen! (via: [Yammer](#))
- 18/10/2024: De resultaten van De Grote verkeersquiz (via: [Yammer](#))
- 12/11/2024: Woon-werkverkeer personen met een handicap (via: [Intranet](#))
- 20/11/2024: Markt voor Veiligheid en Welzijn op het werk (via: [Intranet](#))

Activiteiten van de cel Welzijn in 2024: In samenwerking met de dienst Facility hebben we een rubriek "contactpunten" ontwikkeld en beschikbaar gesteld op het intranet, zodat collega's gemakkelijk de contactgegevens van de verschillende actoren inzake veiligheid en welzijn kunnen vinden.

We hebben ook de Reboost-app gelanceerd en beschikbaar gesteld. Dit is een applicatie voor zelfevaluatie met aanbevelingen voor het verbeteren van de aspecten van mentaal welzijn en het ontwikkelen van mentale veerkracht.

Zoals elk jaar konden medewerkers het My Energy-traject volgen, dat hen in staat stelt de inventaris op te maken van wat energie geeft en wat energie kost, en actie te ondernemen om hun energiekapitaal in evenwicht te houden.

We hebben een beleid ontwikkeld "Samen voor een respectvol klimaat op de werkvloer!" om FOD-medewerkers bewust te maken van ongewenst gedrag en het belang van respectvol gedrag, en om duidelijke procedures aan te reiken om klachten over problemen inzake respect en ongepast gedrag te melden en te behandelen. In dit verband hebben we een communicatiecampagne over dit thema ontwikkeld en samen met de FOD BOSA een themadag georganiseerd. We hebben ook de grondslagen gelegd voor een relationeel handvest.

We hebben procedures ontwikkeld in het kader van het re-integratiebeleid na langdurige afwezigheid om medische redenen, en we hebben de opleiding gevolgd en de certificering als disability manager behaald.

In samenwerking met de IDPBW (interne preventiedienst) verzorgden we de module welzijn die aan de nieuwe medewerkers in het kader van het integratietraject werd aangeboden.

We hebben ook een basisopleiding welzijn georganiseerd voor de diensthoofden.

We hebben een campagne 'hapje stapje' ontwikkeld met verschillende sensibiliseringsactiviteiten over het belang van beweging en gezonde voeding voor een goede fysieke gezondheid.

We organiseerden ook de markt voor welzijn en veiligheid, zodat collega's kennis konden maken met de verschillende betrokken actoren.

Elke donderdagmiddag worden er mindfulness-sessies aangeboden in het FR.

Er loopt een proefproject ter ondersteuning van de regulering van de werklust (project bij Beliris).

We hebben ook verschillende activiteiten opgezet tijdens de week van het compliment om positieve feedback te stimuleren.

2. Bijdrage van de FOD Mobiliteit en Vervoer aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

Het FPDO heeft een prominente plaats in onze FOD omdat het alle thema's van de andere federale plannen behandelt. Het versterkt dan ook de transversale "duurzaamheidssamenwerking" die in onze FOD al verschillende jaren bestaat.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

Om bij te dragen tot de PFDD's en de SDG's in het algemeen, volgt hier een niet-exhaustieve lijst van acties uitgevoerd door de FOD Mobiliteit:

- Uitvaardigen van strengere CO2-normen voor zware voertuigen met ondersteuning door de FOD Mobiliteit) via Verordening (EU) 2024/1610;
- Ondersteunen van de goedkeuring van de Euro 7-verordening (Verordening (EU) 2024/1257), die nieuwe normen invoert voor de duurzaamheid van batterijen en slijtage van remmen en banden, door het EU-Parlement en de Raad in het voorjaar van 2024 in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie.
- Lanceren van de projectoproepen 'Shift your mobility' en 'Cycling to work', die onder meer tot doel hebben om deelmobiliteit in het woon-werkverkeer te stimuleren;
- Toezicht houden op de uitvoering van de genomen engagementen uit de Staten-Generaal van de Verkeersveiligheid;
- Voortzetten van het debat over de strijd tegen recidive door verschillende alternatieven voor het rijbewijs met punten voor te stellen;
- Voortzetten van de werkzaamheden over het opzetten van re-integratieopleidingen na de publicatie van de wet in juni 2024 en in overleg met justitie;
- Tijdens het Belgische voorzitterschap een Europees politiek akkoord bereiken over de nieuwe Cross Border Exchange-richtlijn en de voorbereidende werkzaamheden voor de omzetting ervan in Belgisch recht met alle belanghebbenden (justitie, politie, gewesten, enz.) aanvatten;

- Doen goedkeuren van het samenwerkingsakkoord voor het vrijwillige nationale register ter bestrijding van fietsdiefstal door de 4 ministerraden en Codeco;
- Een verslag overmaken aan de minister naar aanleiding van de rondetafel die eind 2023 georganiseerd werd door de Federale Overheidsdienst Mobiliteit met de NMBS en organisaties die zich inzetten voor armoedebestrijding, om de moeilijkheden te belichten waarmee kansarmen geconfronteerd worden op het vlak van de digitale kloof
- Deelnemen aan de discussies, de reflecties en de dialoog met de actoren in het kader van het sociaal klimaatplan.
- De prestatiedialoog met de spoorwegmaatschappijen voortzetten. Hierdoor kunnen de in de contracten vastgelegde doelstellingen worden gecontroleerd. Deze doelstellingen hebben betrekking op klimaatkwesties en de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen, verbeterde toegankelijkheid, energiebesparingen, modal shift van auto naar spoor en intermodaliteit.
Link naar de contracten: mobilit.belgium.be/nl/spoor/beheerscontracten/contracten
- Coördineren van de herziening van de nieuwe Wegcode, die op 20/09/2024 in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd, met als doel voornamelijk om de verkeersveiligheid te verbeteren en duurzamere vervoerswijzen te promoten (met de fiets, te voet, met deelvoertuigen, enz.) (inwerkingtreding gepland op 01/09/2026).

3. SDG's as a compass

Sinds meerdere jaren heeft de FOD Mobiliteit ervoor gekozen om zijn jaarlijkse ontwikkelingsplan te integreren in het beheerscontract en vervolgens in het strategisch plan. Het verband tussen de doelstellingen en de SDG's wordt duidelijk weergegeven. Dit maakt het gemakkelijk om te begrijpen hoe de FOD Mobiliteit, door middel van haar missies, bijdraagt aan de 2030-visie die wordt uitgedragen door de SDG's.

Elk directoraat-generaal en elke directie draagt bij aan de SDG's.

Het strategisch plan voor de periode 2021-204 is beschikbaar via deze link:

<https://plan.mobilit.belgium.be/nl/strategisch-plan>.

Directie Vervoersinfrastructuur – BELIRIS

Beliris voert dagelijks bouw-, renovatie- en restauratieprojecten uit in verschillende domeinen: mobiliteit, sociale huisvesting, groene ruimten, wijkvernieuwing, cultuur, erfgoed, sport, ...

Beliris staat in voor het beheer van projecten van A tot Z, van de studies tot de oplevering van de werken, en heeft ongeveer 115 mensen in dienst. Onze medewerkers dragen bij aan duurzame projecten van hoge kwaliteit die het leven van Brusselaars en bezoekers van de hoofdstad verbeteren.

Om specifieke hulp met betrekking tot circulariteit te bieden aan opdrachtnemers, studiebureaus en aannemers, wordt er momenteel een raamovereenkomst opgesteld. Begin november 2024 heeft men 7 offertes ontvangen en deze zullen door de duurzaamheidscoördinatrice worden geanalyseerd.

De grondige update van het bijzonder bestek studie en werken, evenals de bijlage "Organisatie van de werf", hebben het mogelijk gemaakt om de naleving van de regelgeving die van kracht is in verband met het milieu te garanderen en de vereisten van de GRO-tool en de in 2018 vastgestelde vereisten te uniformeren.

Drie projecten genieten BPO-begeleiding (ondersteuning bij openbaar projectbeheer) aangeboden door Leefmilieu Brussel in het kader van de integratie van circulariteit in overheidsopdrachten. Ze hebben betrekking op de inventaris voor hergebruik en omkeerbaarheid.

Beliris is actief betrokken bij een werkgroep die door Leefmilieu Brussel werd opgericht om een tool te ontwikkelen dat het hergebruikpotentieel beoordeelt, de RPT (Reuse Potential Tool). Deze tool is ontworpen om alle actoren in de bouwsector te ondersteunen bij het bevorderen van een duurzame en circulaire aanpak.

4. Duurzaam intern beheer in de FOD Mobiliteit en Vervoer

Mobiliteitsbeleid

Om het wagenpark versneld te vergroenen en te rationaliseren heeft de FOD MOBiliteit en Vervoer een pilootproject opgestart samen met de Regie der Gebouwen om laadpalen te installeren. Bijkomend wordt de circulaire 307septies toegepast en werd het personeel geïnformeerd over de correcte toepassing van de circulaire. Om het wagenpark verder te rationaliseren maken we gebruik van een pool van deelauto's die binnen de FOD Mobiliteit en Vervoer door verschillende personeelsleden kunnen worden gebruikt.

Milieubeheer

De acties die in 2024 werden geïmplementeerd om een duurzaam beheer van het gebouw te garanderen, omvatten het verlagen van de thermostaattemperaturen en de regelmatige monitoring van de temperatuur en luchtvochtigheid via dataloggers die op de verschillende verdiepingen zijn geïnstalleerd. Deze monitoring maakte het mogelijk om zowel de koel- als verwarmingsinstallaties beter af te regelen. In augustus 2024 werd onze oude koelinstallatie vervangen door een warmtepompsysteem. Dankzij dit dagelijks beheer hebben we onze verplichting om het energieverbruik met meer dan 10% te verminderen ten opzichte van 2019 al kunnen behalen. We hebben zelfs de ambitieuzere doelstelling van een vermindering met 18% die we onszelf hadden opgelegd, gehaald. Deze doelstelling werd vastgelegd toen eind maart 2023 de PLAGE-regelgeving (Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie) werd ingevoerd. Aangezien de voorziene implementatieperiode 36 maanden bedraagt en er de komende maanden nog meer investeringen zijn gepland, hopen we nog grotere energiebesparingen te verwezenlijken.

Duurzaam aankoopbeleid

In 2023 werd een interne werkgroep EMAS en Overheidsopdrachten opgericht.

In 2024 is deze groep regelmatig bijeengekomen en deze genoot de begeleiding van een facilitator Duurzame aankopen: Greenprocurement. Op 28 maart 2024 werd een workshop georganiseerd met de verschillende actoren van de FOD die bij de aankopen betrokken zijn.

Deze workshop bood de kans om duidelijk en uitgebreid de mogelijke manieren in herinnering te brengen waarop we duurzaamheid in onze aankopen kunnen integreren. De workshop lag ten grondslag aan een grote analyse om actiefiches op te stellen gekoppeld aan meerdere aankoopcategorieën binnen de FOD Mobiliteit en Vervoer, namelijk:

- Afvalbeheer
- Catering - evenementen
- Schoonmaakproducten en -diensten
- Voertuigen en vervoer
- Werkkledij en persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)
- ICT - Computerapparatuur (laptop, muis, kabels, toetsenbord, enz.)

Op 10 december 2024 werd een slotbijeenkomst georganiseerd om het werk te presenteren dat tijdens de hele begeleiding was tot stand gekomen. Bij deze gelegenheid werd er ook een ontwerp van strategisch plan voor de invoering van intern duurzaam aankoopbeleid voorgesteld.

Terugkerende acties Beliris

- Inventaris voor hergebruik: Ter herinnering: de inventaris voor hergebruik is een document waarin alle op het terrein aanwezige elementen worden opgesomd: hoeveelheid, toestand, foto's, mogelijkheid tot demontage en waarde van de materialen. Deze worden opgemaakt op basis van een GRO-tool op initiatieven waarbij hergebruik mogelijk is.
De kwaliteit van deze inventarissen, die door studiebureaus worden opgesteld en die de keuze voor het behoud of hergebruik van materialen aanmoedigen en vergemakkelijken, wordt momenteel gemonitord.

- GRO

De GRO-tool wordt gebruikt voor tal van initiatieven (met voor sommige 9 onderdelen) die zich in de volgende fases bevinden:

- Goedkeuring van het programma	5 projecten in uitvoering - 14 op te starten
- Uitwerking van het project door het studiebureau	7 projecten in uitvoering - 12 op te starten
- Indiening van de bouwvergunning	1 project
- Uitvoering van het gunningsdossier	4 projecten in uitvoering - 4 op te starten
- Uitvoering van de werken	1 project

- Kennisdeling
Beliris neemt deel aan werkgroepen rond de circulariteit van materialen, hergebruik, energie en projecten. Dit jaar ligt de nadruk op het updaten van de GRO-tool, in het bijzonder door er de omkeerbaarheid in te integreren.
Beliris wordt voortdurend gecontacteerd om zijn ervaring inzake de integratie van duurzaamheidsvereisten in zijn studies en projecten te delen.
- Duurzame aankopen
De selectiecriteria gekoppeld aan de dienst Communicatie van Beliris blijven verbeteren. Zowel voor onze opdrachten voor diensten voor onze evenementen (inhuldigingen, werfbezoeken, ...) als voor onze opdrachten voor leveringen (drukwerk, folders, geschenken, ...).
- Communicatie
Elke maand wordt er een actie of artikel met betrekking tot duurzaamheid in BNews (de wekelijkse interne newsletter van Beliris) en/of op de website gepubliceerd.
- Quality Time
Elke maand nodigen we een spreker van verschillende organisaties uit om vooraf bepaalde onderwerpen die relevant zijn voor de activiteiten van Beliris te bespreken. Dit jaar waren drie presentaties aan duurzaamheid gewijd: Peterbos en sociale inclusie; DNSH; renovatie van sociale woningen – omkeerbaarheid.

(Mevrouw Haoua Ibra, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de DO-cel en haar plaats in het organigram van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 22 september 2004, waarin aan elke FOD en POD werd gevraagd om een eigen cel voor duurzame ontwikkeling op te richten, beschikt de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) over een cel duurzame ontwikkeling binnen de Diensten van de voorzitter in de Directie van de kwaliteit en het crisisbeheer. Zij wordt voor haar taken bijgestaan door het netwerk van de kwaliteitscoördinatoren dat zorgt voor de continuïteit van de acties om enerzijds de informatie te verspreiden onder de personeelsleden en anderzijds de reacties van deze laatste door te geven naar de hogere niveaus.

Activiteiten in 2024

1. Coördinatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling en jaarlijks actieplan

De activiteiten van de Cel Duurzame ontwikkeling spitsen zich toe op twee gebieden: op interdepartementaal niveau, onze FOD vertegenwoordigen binnen het ICDO en elk jaar het uitgewerkte jaarlijks actieplan ten uitvoer leggen. Op departementaal niveau worden regelmatig sensibiliseringsactiviteiten georganiseerd binnen de FOD Werkgelegenheid om de personeelsleden ertoe aan te zetten om actief deel te nemen aan het uitgevoerde beleid. Bij de FOD Werkgelegenheid beheert het kwaliteitsnetwerk, samengesteld uit kwaliteitscoördinatoren die elke algemene directie en diensten van de FOD vertegenwoordigen, de kwesties en bijdragen betreffende ons duurzaam ontwikkelingsbeleid. Dit kwaliteitsnetwerk komt één keer per maand samen, zodat het kan zorgen voor de continuïteit van de activiteiten, de tenuitvoerlegging van het jaarlijks actieplan en de opvolging van ons duurzaam ontwikkelingsbeleid. Tegelijkertijd neemt de coördinatrice duurzame ontwikkeling van de FOD WASO deel aan de vergaderingen en werkgroepen van het ICDO, maar ook aan seminars, colloquia en studiedagen in verband met duurzame ontwikkeling.

De laatste jaren hebben talloze stakeholders samen gewerkt om het "Charter voor een duurzame federale administratie" op te stellen dat in juni 2023 werd ondertekend door het college van de voorzitters en de minister van Ambtenarenzaken.

Dit charter definieert de ambities in verband met de essentiële duurzaamheidsthema's voor een duurzamere federale administratie. Deze ambities werden vertaald in een lijst van acties die de federale administraties kunnen uitvoeren om als organisaties duurzamer te zijn. De

FOD Werkgelegenheid heeft in 2024 begeleiding gekregen om dit charter concreet uit te voeren maar ook om een materialiteitsanalyse te realiseren.

Deze ondersteuning heeft het voor de FOD mogelijk gemaakt richting te geven aan zijn denkwerk en om zijn strategische doelstellingen inzake E (Environment), S (Social) en G (Governance) te behalen, maar ook om te zorgen voor de continuïteit van zijn duurzaam ontwikkelingsbeleid en van zijn milieumanagementsysteem gebaseerd op de ISO-norm 14001 en het EMAS-reglement. Het project werd met succes uitgevoerd en wij boeken een aanzienlijke vooruitgang in ons streven naar een duurzamere administratie. Op basis van het "Charter voor een duurzame federale administratie" hebben wij twee grote fases afgewerkt: de materialiteitsanalyse met een raadpleging van onze stakeholders en de uitwerking van ons strategisch stappenplan. Door de dimensies Environment (E), Social (S) en Governance (G) op te nemen in onze strategische prioriteiten, versterken wij de continuïteit van ons milieumanagementsysteem gebaseerd op de ISO-normen 14001 en EMAS en zien wij er eveneens op toe dat we onze inspanningen harmoniseren met de andere administraties, waarbij we op die manier het delen van goede praktijken en de opkomst van innoverende samenwerkingsmodellen bevorderen.

2. Communicatie / sensibilisering

De communicatie inzake duurzame ontwikkeling en milieu is een cruciaal element van een voluntaristische aanpak. Een rubriek over duurzame ontwikkeling is beschikbaar op het intranet en een interactieve blog wordt regelmatig bijgewerkt. Het is een gebruiksvriendelijke tool waar elke medewerker antwoorden kan vinden op zijn vragen over milieu-impact. In samenwerking met de Cel Mobiliteit en de Cel Duurzame ontwikkeling stelt de Dienst communicatie een jaarlijks communicatieplan op zoals de EMAS-regelgeving en het KB van 22 september 2004 adviseren.

3. De rechtvaardige transitie in België

De rechtvaardige transitie in België verwijst naar een concept in verband met de transitie naar een duurzamere economie met respect voor het milieu, waarbij de sociale en economische aspecten worden in overweging genomen. Het onderliggende idee is ervoor te zorgen dat de transitie naar een duurzamere economie niemand uitsluit en dat zij billijk is voor alle belanghebbenden, in het bijzonder de werknemers en de gemeenschappen die gevolgen zouden kunnen ondervinden van de veranderingen. De Belgische autoriteiten werken beleidsvormen en programma's uit om de milieudoelstellingen te verzoenen met de sociale noden, onder meer door de belanghebbenden te betrekken bij het besluitvormingsproces.

In 2024 werd de FOD Werkgelegenheid vertegenwoordigd in de federale taskforce energie en klimaat, die het nationaal plan energie en klimaat opvolgt, maar ook in de werkgroep "Sociaal Klimaatplan", die deel uitmaakt van de task force, en die specifiek toezicht houdt op de werkzaamheden in verband met het Sociaal Klimaatplan. Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2022 inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie ([EUR-Lex - 32022H0627\(04\) - NL - EUR-Lex](#), Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2022 inzake het garanderen van een rechtvaardige transitie naar klimaatneutraliteit 2022/C 243/04).

De FOD Werkgelegenheid heeft meegewerkt aan de voorbereiding van de conferentie over de rechtvaardige transitie in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de EU: Europese conferentie voor een rechtvaardige transitie (4-5 maart 2024).

De FOD Werkgelegenheid heeft eveneens meegewerkt aan een conferentie van de FRDO: "Klimaat en economisch bestuur in een Europees kader: welk implicaties voor België?" (24 juni 2024) en heeft een bijdrage geleverd aan de FOD Sociale Zekerheid bij hun activiteiten over de rechtvaardige transitie: workshop over de veerkracht van onze samenlevingen in het licht van klimaatschokken en over het verband tussen het overheidsbeleid inzake sociale bescherming en de ecologische transitie - 30/08/2024 en Seminarie "Een klimaatbestendige sociale bescherming: hoe het hoofd bieden aan de socio-ecologische risico's?" - 26 november 2024.

Bovendien hebben onze experts deelgenomen aan twee paneldiscussies over de effecten van de ecologische transitie op de arbeidsmarkt: de ene georganiseerd door het CEPS over het thema "De groene transitie van de arbeidsmarkt opnieuw bekijken vanuit een eco-sociaal standpunt" (4 maart 2024) - en de andere georganiseerd door Reset Vlaanderen - "Post-groei: een lens op de arbeidsmarkt in België" ([HERFSTSCHOOL eerlijke klimaattransitie 2024 - Reset Vlaanderen](#)).

De FOD Werkgelegenheid maakt nog steeds deel uit van het begeleidingscomité van de LAMARTRA-studie (zie het rapport van vorig jaar), en van de studie "Intersectorale impact van de transitie" (dit project is de opvolger van het project van het rapport van 2023: <https://climat.be/doc/just-transition-jobs-2023-final-report.pdf>).

De FOD heeft de Belgische regering vertegenwoordigd in de "Algemene discussiecommissie over een rechtvaardige transitie" tijdens de Internationale Arbeidsconferentie, waar de werkgevers, de werknemers en de regeringen een gemeenschappelijke resolutie hebben opgesteld over een rechtvaardige transitie. De resolutie kan worden geraadpleegd via deze link

https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/111/reports/texts-adopted/WCMS_886647/lang--en/index.htm. Men kan er eveneens het integrale rapport vinden van de Algemene discussiecommissie.

Tenslotte is de FOD Werkgelegenheid vertegenwoordigd in de adviescomités van een bepaald aantal studies die zich buigen over de impact van de rechtvaardige transitie op de werkgelegenheid. De resultaten van deze studies kunnen worden geraadpleegd via deze link <https://climat.be/doc/just-transition-jobs-2023-final-report.pdf>. Een studie "Intrasectoral impacts of the transition" die volgt op dit eerste rapport is aan de gang <https://lamartra.be/>.

2. Bijdrage van de FOD Werkgelegenheid aan de maatregelen en acties van het PFDD

Strategische benadering van de dienst op het gebied van integratie en uitvoering van het PFDD

De FOD Werkgelegenheid heeft het vorige Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) mee uitgewerkt, dat door de regering werd aangenomen in oktober 2021, zoals de wet

duurzame ontwikkeling (art.6) bepaalt. Dit federaal plan wordt volledig en regelmatig geanalyseerd bij de Diensten van de voorzitter, op basis van een monitoringdocument dat wordt opgesteld en voorgelegd door het FIDO.

Dit document maakt het enerzijds mogelijk om de administraties van de FOD Werkgelegenheid te bepalen die bevoegd zijn voor elke maatregel opgenomen in het FPDO en anderzijds de FOD/POD en organisaties waarmee de FOD Werkgelegenheid kan samenwerken om deze maatregelen ten uitvoer te leggen.

Deze monitoring maakt het mogelijk om een stand van zaken op te maken van datgene wat al werd verwezenlijkt en vooral om de maatregelen te bepalen waaraan de experts mogen werken in de komende maanden. Concreet wordt voor de opvolging en de staat van voortgang van de maatregelen gezorgd door de experts van de FOD Werkgelegenheid, begeleid door de kwaliteitscoördinatoren, en vervolgens gevalideerd door elke directeur-generaal die bevoegd is voor de maatregel. Momenteel zijn de acties van het FPDO waartoe de FOD bijdraagt niet opgenomen in zijn strategisch en operationeel plan. Nochtans werd vastgesteld dat deze acties behoren tot het duurzaam ontwikkelingsbeleid van de FOD Werkgelegenheid

Beschrijving van maatregelen en acties van het PFDD uitgevoerd in 2024

Onder de talloze maatregelen van het FPDO waartoe de FOD Werkgelegenheid bijdraagt, werden talloze acties afgesloten in 2024. De acties waaraan prioriteit werd gegeven in 2024 met bijzonder grote vooruitgang zijn hieronder opgenomen.

De wet van 3 oktober 2022 houdende diverse arbeidsbepalingen bevat een hoofdstuk 11 betreffende de monitoring van de diversiteit in de bedrijfssectoren en de ondernemingen. Dit hoofdstuk is in werking getreden de dag van de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad, namelijk op 10 november 2022.

De cel diversiteit van de FOD WASO werd opgericht in 2022. Deze cel moet informatie verzamelen over de diversiteit in de verschillende bedrijfssectoren (Socio-economische monitoring uitgebreid tot de verschillende discriminatiecriteria beschermd door de anti-discriminatiewet). Deze gegevens zullen worden gepubliceerd in een tweejaarlijks verslag en doorgestuurd door middel van fiches per sector naar de verschillende paritaire comités, die zullen worden verzocht om de moeilijkheden uit te leggen en voorstellen te doen om de situatie te verbeteren.

Het rapporteringsmechanisme werd ingevoerd in 2023. Het eerste volwaardig rapport over diversiteit zal eind januari 2025 beschikbaar zijn. Het werd opgesteld op basis van het rapport socio-economische monitoring arbeidsmarkt en origine, waarvan de 5de editie werd gepubliceerd in 2022 en is beschikbaar op de site van de FOD WASO:

<https://werk.belgie.be/nl/publicaties/socio-economische-monitoring-2022-arbeidsmarkt-en-origine>. De rapporten socio-economische monitoring arbeidsmarkt en origine waren beperkt tot de cartografie van de diversiteit vanuit het oogpunt van de nationale origine van de personen die in België wonen, hoewel het verband met factoren zoals het geslacht en de leeftijd altijd werd gelegd. Het diversiteitsrapport heeft de ambitie om eveneens inzicht te geven in de andere aspecten van de diversiteit en dus ook in de andere criteria die zijn opgesomd in de antidiscriminatiewet zoals de handicap of ook de seksuele geaardheid. Dit

rapport omvat eveneens een analyse over de impact van langdurige ziektes op de arbeidsmarkt. Een korte samenvatting van het rapport is reeds beschikbaar op de site van de FOD Werkgelegenheid ([Publicatie van het eerste Diversiteitsrapport / Fod Werkgelegenheid - Arbeid en Sociaal Overleg](#)).

De sectorale fiches per paritair (sub)comité werden eveneens bijgewerkt en zijn beschikbaar op de site van de FOD WASO:

<https://werk.belgie.be/nl/statistieken#accordion8-collapse21>. Ze werden eveneens verstuurd naar de voorzitters van de paritaire (sub)comités.

Het uitvoerings-KB dat voorziet in de rapporteringsmodellen en actieplan werd gepubliceerd op 14 juli 2024. Het KB alsook de documenten betreffende het rapport en het plan zijn beschikbaar op de site van de FOD Werkgelegenheid ([Sectorale rapportering "Diversiteit" / FOD Werkgelegenheid - Arbeid en Sociaal Overleg](#)).

3. SDG's as compass

Maatregel in het kader van de SDG 3: iedereen de mogelijkheid bieden in goede gezondheid te leven en het welzijn van iedereen bevorderen op eender welke leeftijd

De Algemene Directie Humanisering van de arbeid voert reglementeringen in om ervoor te zorgen dat de werkgever maatregelen neemt die de gezondheid en de veiligheid van de werknemers moeten waarborgen. De AD HUA staat ook in voor de communicatie over haar reglementeringen met als doel alle actoren uit het arbeidsmilieu te bereiken. Hiertoe werkt ze op Europees niveau samen met het agentschap EU-OHSA en organiseert ze de activiteiten van het Belgisch Focal Point. In het kader van de activiteiten van de AD HUA en in het kader van de samenwerking met EU-OSHA hebben een aantal evenementen plaatsgehad en werden tools ontwikkeld.

Alle tools van de AD HUA van de FOD Werkgelegenheid zijn beschikbaar op de website beswic.be. Daar vindt men sensibiliseringstools (video's, affiches, kaartspellen, websites, ...), tools die hulp bieden bij de invoering van een preventiestrategie (brochures), tools voor risicoanalyse (methodes), tools die de mogelijkheid bieden de noden en de kennis inzake preventie te bepalen, enz.

De AD HUA heeft verscheidene evenementen georganiseerd op het vlak van welzijn op het werk (studiedagen, webinars, opleidingen, ...). Het programma van de sensibiliseringssessies en de presentaties zijn beschikbaar op de webpagina "Evenementen van de FOD": www.evenementen.werk.belgie.be De Webinars kunnen herbekeken worden op het YouTube-kanaal van de FOD Werkgelegenheid: [FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - You Tube](#).

Maatregel in het kader van de strategische doelstelling 11

Om de SDG's in te voeren bij de Algemene Directie Ondersteunende diensten werd ervoor gekozen een strategische doelstelling op te nemen in het strategisch plan 2022-2024: *"Strategische doelstelling 11: Werken aan de vereenvoudiging, de modernisering en de digitalisering van de dienstverlening en tegelijk zorgen voor een duurzame, inclusieve en*

mensgerichte omkadering van de personeelsleden.” De ondersteunende diensten zorgen voor een performante uitrusting en infrastructuur, efficiënt beheerde budgetten, duidelijke en interactieve interne communicatie en informatie en een duurzaam, inclusief en mensgericht HR-beleid. Enkel als de medewerkers van de FOD over de nodige tools, budgetten, informatie en competenties en werkomgeving beschikken, kunnen ze zich ten volle kunnen inzetten om hun individuele en teamdoelstellingen te halen en zo bij te dragen tot de realisatie van de missie van de FOD met respect voor de SDG's. Dankzij de digitalisering van de processen/archieven en de digitalisering van de tools die de medewerkers gebruiken, kan minder energie verbruikt worden en minder ruimte ingenomen worden. Deze strategische doelstelling werd onderverdeeld in verscheidene operationele doelstellingen, bijvoorbeeld de digitale competenties van het personeel ontwikkelen, het beleid inzake telewerk uitvoeren en aanpassen, regelmatig gebruik maken van de e-box, specifieke applicaties ontwikkelen (bv. sociale verkiezingen), ...

Maatregel in het kader van SDG 5: de gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes

Het actieplan "harmonieuze eindeloopbanen" van 17 februari 2023 dat tot stand kwam in het kader van de werkgelegenheidsconferentie 2021 voorziet in de sectorale penibiliteitsfondsen. Het kan gaan om een specifiek penibiliteitsfonds of om een intersectoraal penibiliteitsfonds, waartoe de sector toetreedt. De doelstelling bestaat erin - geheel of gedeeltelijk en via deze penibiliteitsfondsen op sectoraal niveau - maatregelen te financieren die de werklast beperken en de penibiliteit van de beroepen verlichten (preventieve benadering) op sectoraal of ondernemingsniveau (vooral in kleine en middelgrote ondernemingen). Deze maatregelen omvatten extra vakantiedagen, collectieve arbeidsduurvermindering, coaching en investeringen in tools om het beroeps- en privéleven beter op elkaar af te stemmen (bijv. kinderopvang), de herverdeling van taken, de aanpassing van werkposten, het gebruik van tools, het herinrichten van werkzones, het participatief opstellen van uurroosters, job crafting, enz.

In totaal zijn er 15 paritaire (sub)comités die het thema besproken hebben tijdens de sectorale onderhandelingen 2023-2024. In twee paritaire subcomités van de groeven (102.06 en 102.09) bleef dit beperkt tot de vermelding ervan in het sociaal akkoord, zodat het grondiger zou worden onderzocht (in een werkgroep). Eénzelfde geluid bij het PC 129 en PC221 van de papierproductie in de cao's 181677 en 181678 van 26 juni 2023: *“De sociale partners verbinden zich ertoe de werkgroep ‘werkbaar werk’ te hervatten door een studie over full continu-arbeid uit te voeren. Hiervoor zal een budget worden vrijgemaakt in het fonds voor bestaanszekerheid. Na bestudering zullen de sociale partners de besprekingen over een penibiliteitsfonds hervatten”*

Een aantal "groene" sectoren (het PC 132 voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken; het PC 133 van het tabaksbedrijf, het PC 144 van de landbouw en het PC 145 van de tuinbouw) voorzien in een aantal specifieke voordelen die worden toegekend door het bestaande fonds dat dan optreedt als 'penibiliteitsfonds' en waarvoor de werkgeversbijdrage al dan niet kan worden verhoogd (0,10% bijdrage in PC 132 en 0,5 tot 1% in PC 133).

Uit bestaande middelen wordt ook geput binnen het gemeenschappelijk fonds voor bestaanszekerheid van PC 136 en PC 222 (papier en kartonbewerking), het Fonds voor de Rijn- en binnenscheepvaart (PC 139), het Compensatiefonds van de kusthavens (PC 301.05), Mediarte – het Sociaal Fonds voor de audiovisuele sector (PC 227) en het fonds voor bestaanszekerheid van de bewakingsdiensten (PC317). Bovendien wordt in het PC 303.01 een nieuwe specifieke bijdrage van 0,04% voorbehouden voor een penibiteitsfonds binnen het Sociaal fonds voor de filmproductie.

Maatregel over de responsabiliseringsbijdrage

[KB van 1 oktober 2023](#) houdende uitvoering van artikel 147, § 4 en § 5, van de programmawet van [27 december 2021 betreffende de responsabiliseringsbijdrage](#) (BS van 23/10/2023).

Een trimestriële responsabiliseringsbijdrage is verschuldigd door de werkgevers die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités die een bovenmaatse instroom van werknemers in invaliditeit hebben. De werkgevers van de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de maatwerkbedrijven worden vrijgesteld van deze bijdrage om de werkgevers niet te ontmoedigen om kwetsbare personen in dienst te nemen. De RSZ informeert jaarlijks de bevoegde paritaire comités en paritaire subcomités waaronder de werkgevers ressorteren die de bijdrage hebben betaald, over de beschikbare opbrengst van deze bijdrage. Als een ontvankelijke aanvraag tot storting van de beschikbare opbrengst van de bijdrage werd gedaan door het fonds voor bestaanszekerheid binnen 3 jaar na de informatie meegedeeld door de RSZ of als de voorwaarden en verplichtingen die uit voormelde wet en koninklijk besluit voortvloeien zijn nageleefd, zal de opbrengst van de bijdrage worden gestort de fondsen voor bestaanszekerheid (FBZ). In het tegenovergestelde geval wordt de opbrengst van de bijdrage gestort aan de Algemene Directie Humanisering van de arbeid van de FOD WASO. In ieder geval is de opbrengst uitsluitend bestemd voor preventieve maatregelen inzake gezondheid en veiligheid op het werk en/of maatregelen inzake duurzame herinschakeling van langdurig zieken. Deze maatregel was voor het eerst van toepassing in 2024. Op 21 januari 2025 tellen we 12 collectieve arbeidsovereenkomsten die gesloten werden met uitvoering van deze maatregel.

Evaluatiecriteria: om rekenschap af te leggen over de toekenning en het gebruik van de bijdrage moet het fonds voor de bestaanszekerheid verplicht [het verslagmodel \(DOCX, 39.74 Ko\)](#) gebruiken.

Samen met het verslag dat bedoeld wordt in artikel 13 van de wet van 7 januari 1958 betreffende de fondsen voor bestaanszekerheid, bezorgt het beheersorgaan van het fonds voor bestaanszekerheid jaarlijks het verslag over de responsabiliseringsbijdrage, dit uiterlijk op 1 juli van het jaar dat volgt op elk jaar waarin de collectieve arbeidsovereenkomst van kracht is. Deze verslagen worden bezorgd aan de voorzitter van het bevoegde paritair (sub)comité die ze dadelijk voorlegt aan het paritair (sub)comité.

Het verslag wordt digitaal overgemaakt via het e-mailadres: hua@werk.belgie.be

Conclusies van de bestaande evaluaties: aangezien de maatregel pas voor het eerst vanaf 2024 van toepassing is, moeten de eerste verslagen pas ten vroegste vanaf dit jaar tegen 1 juli 2025 ingediend worden; deze datum hangt ook af van de inwerkingtreding van de collectieve arbeidsovereenkomst zelf. In dit stadium is er dus geen enkele evaluatie beschikbaar.

Maatregel in het kader van de SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen

De wet houdende diverse arbeidsbepalingen van 3 oktober 2022 die tot doel heeft werknemers ertoe aan te zetten hun hele loopbaan lang te leren.

De opleiding wordt beschouwd als een motor die de werknemers de mogelijkheid biedt hun werk te behouden en mobieler te worden op de arbeidsmarkt. Opgeleide werknemers dragen ook bij aan de uitbreiding van de onderneming waarin ze werken op het vlak van ontwikkeling, innovatie, nieuwe technologieën. Een opgeleide werknemer is een belangrijke hulpbron voor de werkgever en verhoogt zijn kansen om waardig werk te vinden op de arbeidsmarkt. De wet houdende diverse arbeidsbepalingen van 3 oktober 2022 heeft het "luik opleiding" dat was opgenomen in de wet van 5 maart 2017 betreffende werkbaar en wendbaar werk opgeheven en vervangen door hoofdstuk 12 dat de titel "Investeren in opleiding" draagt en gewijd is aan deze materie. De wet van 3 oktober 2022 heeft ook een nieuwe verplichting ingevoerd ten laste van de werkgever wat betreft de opmaak van opleidingsplannen die is opgenomen in hoofdstuk 9 met de titel "Opleidingsplannen". De wet is van toepassing op alle werknemers en de werkgevers die vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.

Opmaak van een opleidingsplan door de werkgever: de werkgevers die beschikken over 20 werknemers of meer moeten voortaan één keer per jaar een opleidingsplan opmaken voor hun werknemers en dit vóór 31 maart. In dit plan voorzien ze in twee soorten opleiding:

- Formele opleidingen: cursussen en stages die opgesteld worden door opleiders of leraars, goed georganiseerd zijn en buiten het werksmilieu worden gegeven; en
- Informele opleidingen: activiteiten die rechtstreeks verband houden met het werk, die zelf en goed georganiseerd zijn en op de werkplek worden gegeven.

Bij de opmaak van het opleidingsplan besteden de werkgevers bijzondere aandacht aan de risicogroepen onder hun werknemers, vooral diegenen die ouder zijn dan 50 jaar en ook aan de genderdimensie.

Het plan wordt gesloten voor een minimumduur van een jaar, maar kan ook over verscheidene jaren lopen of van onbepaalde duur zijn. Het opleidingsplan wordt in de onderneming bewaard. De werknemers en hun vertegenwoordigers hebben op eenvoudige aanvraag toegang tot het opleidingsplan.

De paritaire (sub)comités kunnen ook bepaalde minimumvereisten vaststellen waaraan een opleidingsplan moet voldoen. Deze moeten opgenomen worden in een cao die wordt neergelegd uiterlijk op 30 september van het jaar dat voorafgaat aan datgene waarin de

voorwaarden betreffende de opmaak van het plan moeten worden toegepast.

Evaluatiecriteria: sinds 2 september 2024 bezorgt de werkgever in de maand waarin het opleidingsplan in werking treedt, een kopie ervan aan het bestuur. Dit gebeurt aan de hand van een applicatie die ter beschikking wordt gesteld op de website van de FOD

Werkgelegenheid: <https://transfer.werk.belgie.be/>.

Conclusies van de bestaande evaluaties: hieronder volgt een overzicht van de opleidingsplannen die eind 2024 werden ingediend:

Deposit Year ▲		Totaal	Subtotaal: 2024
IC ▲			
Countries ▲	Regions ▲	Number of documents	Number of documents
Totaal		4.836,00	4.414,00
Subtotaal: Belgique		4.608,00	4.208,00
< Belgique	Region De Bruxelles-Cap. / Brussels Hoofdst. Gewest	> 470,00	> 428,00
	Region Wallonie	> 437,00	> 374,00
	Vlaams Gewest	> 3.701,00	> 3.406,00
Etranger		> 228,00	> 206,00

Individueel recht op opleiding voor de werknemer: Vervolgens voorziet de wet van 3 oktober 2022 in een individueel recht op opleiding voor elke werknemer, waarvan deze zijn hele loopbaan gebruik kan maken. Zoals reeds gezegd, vervangt deze maatregel de vroegere bepalingen van de wet van 5 maart 2017 betreffende werkbaar en wendbaar werk.

De volgende principes zijn van toepassing:

- een voltijdse werknemer heeft vanaf 1 januari 2024 een individueel recht (niet verplicht) op 5 opleidingsdagen per jaar (tenzij hiervan wordt afgeweken door een sectorale cao die algemeen verbindend werd verklaard door de Koning);
- het individuele recht op opleiding wordt concreet vastgelegd hetzij in een sectorale cao (die algemeen verbindend werd verklaard door de Koning), hetzij aan de hand van een individuele opleidingsrekening;
- de ongebruikte opleidingsdagen wordt overgedragen naar het volgende jaar;
- voor de werknemers in ondernemingen met minder dan 10 werknemers is het recht op opleiding niet van toepassing; voor de werknemers in ondernemingen met tussen 10 en minder dan 20 werknemers voorziet de wet slechts in één dag opleiding per jaar;
- de werknemer kan de opleiding volgen tijdens zijn gewone werktijden (met behoud van zijn normale loon) of buiten zijn gewone werktijden (de opleidingsuren buiten de gewone werktijden worden betaald, maar geven geen recht op overloon);
- de werknemer die ontslagen wordt (behalve om dringende redenen) moet de mogelijkheid hebben om alle opleidingsdagen waarop hij recht heeft, op te nemen vóór het einde van zijn arbeidsovereenkomst;
- de werknemer die zijn ontslag heeft gegeven, verliest zijn recht op opleidingskrediet;
- momenteel voorziet de wet niet in de overdraagbaarheid van de opleidingsdagen tussen de werkgevers.

De werkgevers die minder dan 10 werknemers in dienst hebben, worden uitgesloten van de toepassing van de wet.

De wet van 3 oktober 2022 bepaalt dat elke voltijdse werknemer een individueel opleidingsrecht heeft. Dit recht bedraagt 4 dagen in 2023 en 5 dagen vanaf 2024. Deze wet stelt een voordeel voor ten opzichte van de vorige reglementering, want ze globaliseert de rechten op ondernemingsniveau niet meer met gemiddelden, maar kent iedere werknemer afzonderlijk een individueel recht toe. Elke werknemer heeft voortaan het recht 5 dagen opleiding te volgen vanaf het jaar 2024 (behalve wanneer hiervan afgeweken wordt aan de hand van een collectieve arbeidsovereenkomst die algemeen verbindend werd verklaard bij koninklijk besluit).

Het recht op opleiding wordt pro rata toegepast in functie van de tewerkstelling van de werknemer en diens arbeidsregeling volgens de bepalingen die zijn opgenomen in artikel 50 van de wet.

De wet bedoelt zowel de formele opleidingen als de informele opleidingen (diegene die rechtstreeks in verband staan met het werk). De opleiding kan ook verband houden met de materies inzake het welzijnsbeleid zoals bedoeld in de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

De wet verplicht de werkgevers die ten minste 20 werknemers of meer in dienst hebben om opleidingsplannen op te maken. De werkgever moet -na overleg op ondernemingsvlak- de inhoud van het opleidingsplan voor het jaar 2023 vastleggen in de loop van het eerste trimester 2023.

De inhoud van het plan wordt één keer per kalenderjaar vastgelegd en blijft een jaar geldig. Het ontwerp van plan wordt door de werkgever voor advies bezorgd aan de ondernemingsraad of bij ontstentenis aan de vakbondsafvaardiging of bij ontstentenis rechtstreeks aan de werknemers. De werkgever mag vrij de opleidingen kiezen die deel uitmaken van zijn opleidingsplan. Dit plan moet echter ten minste formele en informele opleidingen omvatten en toelichten op welke manier deze opleidingen bijdragen aan de investering in de globale inspanning voor de opleiding die op sectoraal niveau werd bepaald. De werkgever moet bijzondere aandacht schenken aan de personen die deel uitmaken van risicogroepen en die ten minste 50 jaar oud zijn. De werkgever moet in zijn opleidingsaanbod ook rekening houden met de werknemers van vreemde origine en personen met een handicap.

Evaluatiecriteria : De wet van 3 oktober 2022 bepaalt niet meer dat de werkgever rekenschap moet afleggen van de inspanningen die werden geleverd in de rubriek over de inlichtingen betreffende de opleidingen in de sociale balans van de neerlegging van de jaarrekeningen van zijn onderneming bij de bevoegde onderneming, nl. de Nationale Bank van België.

Dit neemt niet weg dat -aangezien het schema van de jaarrekeningen niet gewijzigd werd- de werkgever deze rubriek nog steeds moet invullen zoals vroeger op basis van andere reglementaire verplichtingen.

Bovendien beschikt België sinds 20 oktober 2023 over een wet die het mogelijk maakt een applicatie over een individuele opleidingsrekening te ontwikkelen.

Het is [de wet van 20 oktober betreffende de oprichting en het beheer van de "Federal Learning Account"](#).

De doelstelling van deze wet bestaat erin een individuele opleidingsrekening te creëren waarin alle opleidingen worden ondergebracht die de werknemer heeft gevolgd in het kader van zijn arbeidsrelatie, alsook het aantal opleidingsdagen waarop hij recht heeft en het saldo waarover hij nog beschikt.

Deze databank wordt gevoed door verscheidene bronnen zoals de externe opleidingsinstellingen en de werkgever zelf.

Dankzij deze tool heeft de werknemer een overzicht van de gevolgde opleidingen en kan hij concreet zijn recht op opleiding laten gelden, wat zeer belangrijk is in de zoektocht naar een nieuwe baan of als middel om de functie die hij vervult te valoriseren. Deze applicatie is toegankelijk vanaf 1 april 2024 en de werkgevers werden geacht er tegen eind 2024 alle gegevens betreffende de opleiding van hun werknemers in te hebben ondergebracht.

[De wet van 8 december 2024 houdende diverse wijzigingsbepalingen met het oog op een tijdelijk uitstel van de verplichting tot registratie binnen de federal learning account](#) heeft deze verplichting uitgesteld tot uiterlijk 1 april 2025.

Tot dan mogen de werkgevers nog gebruik maken van een methode binnen de onderneming om de gegevens over de opleiding en het recht op opleiding van hun werknemers te registreren.

Conclusies van de bestaande evaluaties : Op basis van de beschikbare cijfers in november 2024 heeft meer dan een betreffende werkgever op vijf (21.66 %) in de categorie 20 werknemers en meer (al 9.92% in de categorie van 10 tot 19 werknemers) zijn werknemers al geregistreerd in de FLA. Dat betekent bijgevolg meer dan een werkgever op drie voor de categorie 10 en meer dan 20 werknemers. In bepaalde sectoren bedraagt het percentage declaranten al 27,5%. Meer dan 270.000 werknemers kunnen hun gegevens voortaan raadplegen op www.mycareer.be.

Volgens de cijfers verstrekt door de beheerder van de toepassing FLA, SIGEDIS, bedragen de tevredenheidscijfers 7/10 voor algemene waardering wat betreft het gebruik van de toepassing.

Op het vlak van de sectorale uitvoering van de maatregel op 31 december 2023, telden we 98 paritaire comités en 64 paritaire sub-comités.

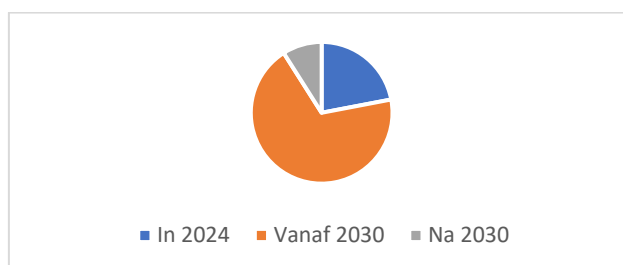
Op dit totaal van 162 paritaire organen hebben er dus 88 een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten in verband met de wet opleiding. Dit cijfer vertegenwoordigt 54% van de paritaire comités die bijzondere bepalingen ter zake hebben vastgesteld. Deze collectieve arbeidsovereenkomsten bevatten informatie over het aantal dagen opleiding waar de werknemers recht op hebben maar ook (wanneer er wordt afgeweken van het algemeen beginsel) de datum waarop de werknemers uit deze sector aanspraak zullen kunnen maken op 5 dagen opleiding. In de sectoren die geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake opleiding zouden hebben neergelegd tegen 30 september 2023 (limietdatum voor de sectoren om eventueel af te wijken van de regeling bepaald door de wet), hebben de werknemers het recht om bij hun werkgever aanspraak te maken op 4 dagen opleiding in 2023 en 5 dagen met ingang van 2024.

Figuur 1. Aandeel van de paritaire (sub) - comités die een CAO-opleiding hebben gesloten op het totaal van de paritaire (sub) - comités

Onderstaande grafiek schetst de verhouding van de paritaire (sub) - comités die al 5 dagen opleiding toekennen in 2024 en de paritaire organen die dit recht hebben uitgesteld tot later.

Figuur 2. Percentage paritaire (sub) - comités die 5 dagen opleiding toekennen en de datum van de toekenning.

Het aantal paritaire (sub) - comités (die een CAO-opleiding hebben gesloten) die al 5 dagen opleiding plannen en dit overeenkomstig de wet, bedraagt 22%.

In nominale termen vertegenwoordigt dit quasi 352.129 werknemers uit de betreffende sectoren (op grond van de RSZ-cijfers, 1ste kwartaal van het jaar 2024), hetzij 62.001 arbeiders en 290.121 bedienden die al recht hebben op 5 dagen individuele opleiding in 2024 en 4 dagen opleiding hebben genoten in 2023.

De meeste paritaire (sub) – comités, nl. 69%, voorzien in een groeipad voor de jaren 2023 – 2030, met tegen 2030 de realisatie van 5 dagen opleiding, door middel van een verhoging van het aantal opleidingsdagen en dit minstens eenmaal per periode van twee jaar overeenkomstig een interprofessioneel akkoord. Slechts 9% van de paritaire (sub) - comités plannen dat hun werknemers na 2031 5 dagen opleiding zullen genieten ten gevolge van een uitgebreider groeipad.

4. Duurzaam intern beheer van de FODWerkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Mobiliteitsbeleid

Met het oog op een duurzamere werking en om te voldoen aan de regelgevende verplichtingen in verband met het mobiliteitsbeleid van de FOD WASO, heeft de De AD OND de ondersteuning van een duurzaam mobiliteitsbeleid geformaliseerd via een nota "duurzame mobiliteit" die werd opgesteld in 2023. De nota schetst de ambities en acties van

de FOD, niet enkel om te voldoen aan zijn wettelijke verplichtingen, maar ook om tegemoet te komen aan de opportuniteiten gelinkt aan de EMAS-registratie en de ISO 14001-certificering van de FOD. De vergroening van het wagenpark wordt voortgezet overeenkomstig de visie van de regering op het vlak van het beheer van de dienstvoertuigen. In de praktijk betekent dit dat tegen eind 2024 nog slechts 2 voertuigen van de 14 van het wagenpark van de FOD WASO zullen uitgerust zijn met enkel een verbrandingsmotor. Een van beide voertuigen zal begin 2025 worden overgenomen door FINSHOP en van het andere loopt het leasingcontract bijna af. Midden 2025 zal het wagenpark van de FOD WASO geen enkel verbrandingsvoertuig meer tellen.

Het bevorderen van het gebruik van de fiets op de FOD als vervoermiddel voor dienstopdrachten gebeurt door de aankoop van 8 extra elektrische fietsen in 2024. Die fietsen staan ter beschikking van de buitendiensten (inspectiediensten) om ook op het niveau van de gedecentraliseerde diensten de zachte mobiliteit te waarborgen. De meeste gebouwen die door de FOD Werkgelegenheid worden gehuurd/gebruikt, beschikken ook over beveiligde lokalen en/of douches die toegankelijk zijn voor fietsgebruikers.

De Algemene Directies Controle van Sociale Wetgeving en Controle van Welzijn op het Werk hebben ook een enquête gehouden onder hun inspectiepersoneel; ze kregen een vragenlijst toegestuurd over het type voertuig dat zij gebruiken in het kader van hun inspectieopdrachten om een inventaris op te maken van de voertuigen die worden gebruikt. Dit formulier maakte het mogelijk om informatie te verzamelen over de euroklasse en het type brandstof van hun voertuig. Dit overzicht van de types voertuigen gebruikt door de inspecteurs wordt geïntegreerd in het communicatieplan over het thema mobiliteit (sensibilisering). Er moet evenwel worden opgemerkt dat de voertuigen van de inspecteurs buiten de scope van de vergroening van het wagenpark van de FOD WASO vallen omdat die laatste eigen voertuigen zijn.

Overeenkomstig het besluit van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest van 07/04/2011, heeft de FOD WASO die meer dan 100 werknemers tewerkstelt op zijn site te Brussel, zijn nieuw bedrijfsvervoersplan opgesteld (BVP). In aansluiting op de aanbevelen en in 2024 uitgevoerde enquête zal het nieuwe plan in elektronische versie uiterlijk op 31/01/2025 aan Leefmilieu Brussel worden bezorgd.

Duurzaam managementsysteem

De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg heeft een milieumanagementsysteem (EMAS) ingevoerd dat beantwoordt aan de vereisten van de Europese verordening EMAS nr. 1550/2017 en de ISO-norm 14001. De FOD WASO is sinds 2009 EMAS en sinds 2023 ISO geregistreerd. Meer informatie over dit thema vind je terug op onze website onder de rubriek EMAS: <https://werk.belgie.be/nl/over-de-fod/emas>.

Sinds 2023 wordt de FOD WASO geregeld doorgelicht in functie van de certificering van zijn geïntegreerd managementsysteem gebaseerd op de normen 9001, 14001, 45001 en EMAS. Voortaan is de FOD WASO ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001 gecertificeerd en EMAS geregistreerd. Het dynamisch milieumanagementsysteem EMAS houdt verband met alle activiteiten van het hoofdbestuur in Brussel en de ISO-normen 900 en 14001, ISO-norm 45001 heeft betrekking op alle activiteiten op alle sites in Brussel, Vlaanderen en Wallonië.

Duurzame human resources en welzijnsbeleid

Het thema welzijn op het werk in al zijn aspecten is voor de FOD WASO van het allerhoogste belang en essentieel voor het volledig welslagen van het beleid en de doeltreffende werking van de FOD WASO.

Het beleid inzake welzijn op het werk sluit aan bij de visie en de missie van de FOD WASO.

De voorzitter en het directiecomité willen dat het welzijnsbeleid, vastgesteld door de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn op het werk en de codex over het welzijn op het werk, binnen de organisatie worden uitgerold en nageleefd voor de volgende 7 domeinen: veiligheid op het werk, bescherming van de gezondheid van de medewerkers, psychosociale belasting, ergonomie, arbeidshygiëne, verfraaiing van de arbeidsplaatsen, en de milieumaatregelen die een impact hebben op het welzijn op het werk.

De Algemene Directie Humanisering van de arbeid van de FOD WASO heeft voorzien in sectorale overleggidsen Déparis van de "SOBANE-strategie". Deze gidsen houden elk verband met een sector in het bijzonder. De SOBANE-strategie is gericht op de preventie van risico's op het werk. De strategie werd ontwikkeld om de ondernemingen te helpen bij de invoering van een dynamisch en doeltreffend risicobeleid. Deze strategie omvat vier interventieniveaus: opsporing, observatie, analyse en expertise.

In december 2023 heeft het Directiecomité van de FOD WASO besloten om geregeld een Sobane-analyse uit te voeren voor de FOD, toegespitst op 4 categorieën: het laboratorium, de inspecties TWW en TSW samen, de catering/schoonmaak/logistiek, een analyse voor het administratief personeel (alle administraties inclusief de SIOD). De resultaten van deze 4 analyses werden geïntegreerd in een actieplan 2024-2028. Ook de resultaten van de enquête welzijn / psychosocial AG Health, uitgevoerd in 2023, werden in dit actieplan opgenomen. Er werd een project uitgewerkt over de maatregelen die moeten worden getroffen bij agressie ten aanzien van de inspecteurs. Er werden ook opleidingen / webinars rond het thema welzijn georganiseerd.

In 2024 heeft de Algemene Directie Ondersteunende diensten een systeem voor maandelijkse opvolging van de kernindicatoren ingevoerd (KPI schermen). Daaronder vinden we indicatoren die specifiek verband houden met duurzaamheid zoals:

- het inclusiepercentage personen met een handicap;
- het percentage duurzame aankopen in de overheidsopdrachten 2024.

In verband met de diverse maatregelen die in 2024 werden genomen, vermelden we onder andere:

- De vermindering van de ruimte ingenomen door het hoofdbestuur (vermindering van 5 naar 3 verdiepingen) die mogelijk werd gemaakt door de algemene invoering van het structureel telewerk. Door die vermindering kan het energieverbruik van de FOD worden afgebouwd (elektriciteit en gas).
- De exclusieve aankoop van ecologische producten maakt het mogelijk de risico's te verminderen die verbonden zijn aan het gebruik van producten die niet alleen

schadelijk zijn voor de gezondheid van de werknemers, maar ook voor het milieu (water- en luchtverontreiniging).

- De opleiding Eco-driving voor de chauffeurs van de FOD biedt hen de mogelijkheid om dagelijks tijdens het rijden de juiste acties te ondernemen om hun impact op het milieu te verminderen en tegelijkertijd het brandstof- en energieverbruik te verminderen. Deze opleiding zal ook worden georganiseerd voor de inspecteurs van de FOD WASO.
- Op het vlak van inclusie kunnen de personeelsleden met een handicap sinds 2024 een gratis upgrade naar 1ste klasse genieten voor het woon-werkverkeer.
- Aan de keuken van de FOD werd een tabel opgehangen met informatie over voedseloverschotten. De voedseloverschotten worden in de eerste plaats uitgedeeld aan de personeelsleden van de keuken om zoveel mogelijk voedselverspilling tegen te gaan.

(Mevrouw Géraldine Elfathi, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de cel DO en plaats in het organogram van de FOD Sociale Zekerheid

De cel bestaat uit een coördinator duurzame ontwikkeling (Géraldine Elfathi), die wordt ondersteund door een deskundige beleidsondersteuning (Julie Delforge), de adviseur milieubeheer (Peter Baeke), een deskundige van de dienst Communicatie (Stéphanie Vieren) en deskundigen op het gebied van budget en aankoopbeleid (Nathalie Orban en Pieter Van Den Bussche). De verantwoordelijken Welzijn, Inclusie en Mobiliteit worden ook uitgenodigd om de vergaderingen van de cel DO bij te wonen; andere deskundigen worden op ad-hoc-basis uitgenodigd.

Deze cel bevindt zich binnen de ondersteunende diensten.

Activiteiten in 2024

Algemeen:

- De activiteiten van de Cel Duurzame Ontwikkeling worden jaarlijks gepland in het operationeel plan van de ondersteunende diensten in overeenstemming met het strategisch plan van de FOD (2022-2024) en elk kwartaal opgevolgd.
- De cel DO is een actieve rol blijven spelen in DO-gerelateerde netwerken, waaronder: het netwerk van de ICDO (plenaire sessies en verschillende werkgroepen voornamelijk met betrekking tot de implementatie en opvolging van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling, het lerend netwerk, enz.); het netwerk EMAS; het Mobility Manager netwerk, evenals verschillende evenementen zoals het SDG Forum en de Europese Conferentie voor een rechtvaardige transitie.
- Aangezien de kwesties in verband met duurzame ontwikkeling en duurzaamheid niet altijd even duidelijk zijn, heeft de cel DO in 2022 (om haar zichtbaarheid te verbeteren en de concrete situaties te verduidelijken die de verschillende diensten van de FOD ertoe zouden kunnen aanzetten om haar te raadplegen) een DO-checklist opgesteld met een lijst vragen die vooral als voorbeeld dienen voor de medewerkers van de FOD, zodat ze de mogelijke interacties met de cel DO beter zouden kunnen begrijpen. Dit heeft geholpen om de cel DO zichtbaarder en toegankelijker te maken en vooral om de bijstand die de cel DO aan de verschillende diensten van de FOD kan verlenen, te verduidelijken. Daardoor werd de cel DO vaker gecontacteerd. In 2024 werd een herinnering aan het bestaan van deze checklist verspreid.
- De cel heeft gecommuniceerd over het beleid en de procedure voor het organiseren van duurzame evenementen (opgesteld en goedgekeurd door het Directiecomité op 1/12/2023).
- Er werden twee projecten gelanceerd:
 - Een over de opportuniteit van het gebruik van een milieubeheersysteem.
 - Een over duurzame HR.
- De cel DO heeft deelgenomen aan het ondersteuningsproject van KPMG (voorgesteld door BOSA) om een actieplan op te stellen dat voortvloeit uit het Handvest voor een Duurzame Federale Overheid dat op 12/3/2024 door onze Voorzitter werd ondertekend. Een actieplan zou in 2025 klaar moeten zijn (zie *hieronder*).
- Er werd een zeer algemene beoordeling gemaakt van de duurzaamheid van de evenementen georganiseerd voor het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie 2024. Verbetersuggesties werden opgenomen in het eindverslag. Bij de organisatie van deze evenementen werd rekening gehouden met het Handvest voor de organisatie van een duurzaam evenement.

Met betrekking tot bewustmaking: het communicatieplan DO 2024 werd nageleefd en geëvalueerd om een nog geschikter plan voor 2025 te ontwikkelen. De cel DO zette ook haar werk voort:

- het delen van kennis inzake DO via de SharePoint-ruimte binnen de organisatie (algemene informatie, toepasselijke wetgeving, DO-beleid van de FOD, voorstellen

voor trainingen/conferenties, links naar interessante websites, links naar studies/adviezen, eco-advies, enz.)

- bewustmaking van werknemers via verschillende kanalen (intranet, SharePoints (DDO, enz.), FOD SZ/publicaties op Huddle, en via verschillende formats (video, verslag, informatie, infographics, quiz, wedstrijd, informatiesessie, activiteiten, enz.)

Meer specifiek:

- De cel DO heeft specifieke activiteiten georganiseerd:
 - 2 Lunch&Clean (lunch en afvalinzameling);
 - Gezelschapsspel L'Art & ma carrière (voor de Dag van de Rechten van de Vrouw);
 - Workshop "Met de fiets in Brussel" met Provélo (voor mobiliteit/dag van de fiets);
 - SDG-spel (voor de Week van de DO);
 - Film *Le Huitième Jour* (voor de Week van de DO).
- Bij de FOD Sociale Zekerheid werden verschillende informatiesessies over DO georganiseerd voor nieuwe werknemers.
- Het DG Personen met een handicap organiseerde zijn Handiday rond het thema van de waarden van de FOD, waaronder duurzaamheid.
- Er werd een dag over de Paralympische Spelen van Parijs 2024 georganiseerd.

Meer specifiek over mobiliteit:

- De cel DO beheert het proefproject Mobiliteitsbudget voor mandatarissen (opgestart eind 2023 en geleid door de FOD). Dit project is bedoeld om duurzamere/milieuvriendelijkere mobiliteit aan te moedigen door de houders van een managementfunctie in staat te stellen hun budget voor dienstverplaatsingen flexibeler te beheren. Het is een voorstel voor een alternatief voor de bedrijfswagen voor privégebruik. Het proefproject wordt gevolgd door verschillende overheidsdiensten. De eerste fase van de behoeftenanalyse (onderzoek naar de meest geschikte vorm van mobiliteit) is afgerond en de tweede fase van de praktische implementatie van het budget is lopend.
- De Cel DO heeft binnen de FOD een intern mobiliteitsbeleid en een mobiliteitsgids opgesteld.

2. Bijdrage van de FOD Sociale Zekerheid aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

De Cel DO monitort het FPDO aan de hand van de volgende werkmethode: er is een samenvattend Excel-bestand opgesteld met de richtlijnen en interdepartementale acties voor onze FOD. De rapportage gebeurt op het einde van het jaar, maar het monitoringbestand is het hele jaar door vrij toegankelijk.

Dit intern Excel-bestand (toegankelijk voor iedereen en beheerd door de DO-coördinator) werd gecreëerd om de opvolging te vereenvoudigen (voor de deskundigen in onze FOD, maar ook voor de Cel DO tijdens de opvolging voor de ICDO) en om gemakkelijker te kunnen communiceren met de verantwoordelijken voor de acties van dit plan.

De rapportage voor 2023 werd in april 2024 aan het Directiecomité voorgelegd om de impact van het FPDO op de FOD te belichten, de balans op te maken en aan te geven welke problemen zich hebben voorgedaan en hoe ze kunnen worden opgelost.

Het is ook de bedoeling de acties van het FPDO te integreren in de verschillende operationele plannen en de nodige verbanden te leggen met de andere thematische plannen. Met het oog op een nuttige en doeltreffende rapportering wordt de ontwikkeling van een gemeenschappelijk rapporteringsdossier voor de andere plannen overwogen (denkoefening wordt in 2025 opnieuw gelanceerd).

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

Het oog op de richtlijnen die van toepassing zijn op alle FOD's worden een aantal maatregelen voorbereid of al uitgevoerd (zie bijvoorbeeld: rationalisering van het wagenpark, communicatie over de SDG's, integratie van DO in overheidsopdrachten, enz.).

Wat interdepartementale acties betreft, heeft monitoring ons in staat gesteld om na te denken over prioritaire acties, om te proberen te begrijpen waarom bepaalde acties nog niet zijn uitgevoerd en, tegelijkertijd, om na te denken over de praktische haalbaarheid ervan.

- Focus op actie B-1.5.3 (richtlijnen, actie waarvoor wij partner zijn): "Organiseren van een structurele dialoog met belanghebbenden: richtlijnen voor het organiseren van overleg met de stakeholders":

Ons strategisch plan 2022-2024 stelt: "Als netwerkorganisatie klaar voor de toekomst verbeteren we het leven en de levensstandaard van de burger door duurzame sociale bescherming. We spelen een transversale rol in het complexe Belgische socialezekerheidslandschap. We hebben een holistische kijk op sociale bescherming en pleiten voor een uitgebreid netwerk, zowel binnen als buiten het administratieve landschap. De meeste uitdagingen zijn complex en kunnen alleen worden aangegaan door intensieve samenwerking tussen en over verschillende takken, systemen en beleidsniveaus heen."

Om deze opdracht uit te voeren, heeft elke Directie-generaal al structurele samenwerkingsverbanden opgezet die een dialoog mogelijk maken met federale en gewestelijke overheidsdiensten en met andere belanghebbenden, waaronder verenigingen, experts, academici, leden van het maatschappelijk middenveld, enz. Hieronder volgt een niet-exhaustieve lijst van structurele samenwerkingsverbanden die een dialoog met onze belanghebbenden mogelijk maken:

- **Voor de DG Juridische expertise:**

- De FOD biedt ondersteuning en/of zetelt in verschillende commissies/raden, zoals:

- de Kunstwerkcommissie, die naast het voorzitterschap bestaat uit deskundigen op het gebied van kunstwerk, vakbonden, werkgeversvertegenwoordigers en de OISZ. Tijdens vergaderingen werken deze leden samen om een beslissing te nemen over de dossiers. Daarnaast is er een meer structureel overleg opgezet met de volgende organen: Amateurkunsten, het Departement Cultuur van de Vlaamse Regering en de Federatie Wallonië-Brussel, Cultuurloket, het Europees netwerk “EU network of Country correspondents on working conditions of artists and cultural professionals.”
 - de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie, die wordt voorgezeten door een magistraat van de Arbeidsrechtbank en is samengesteld uit leden van de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Rijksdienst voor sociale zekerheid en het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen.
 - De Hogere Raad voor Vrijwilligers is een federale adviesraad bestaande uit overkoepelende organisaties die de verschillende vrijwilligerssectoren vertegenwoordigen en academische experts.
 - De Federale Adviesraad voor ouderen, samengesteld uit organisaties (met expertise in ouderenbeleid actief op federaal niveau en in de gewesten), vertegenwoordigers van de ministers (van Pensioenen, Sociale Zaken, Gelijke Kansen, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding, Mobiliteit en Zelfstandigen) en ambtenaren van de instellingen die onder de bevoegdheid van de FAVO vallen.
- Met betrekking tot de zelfstandigenregeling: viermaandelijks informeel overleg tussen de FOD, de RSZ en de Vereniging der sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen, waarbij allerlei onderwerpen kunnen worden besproken, zowel bij de voorbereiding als bij de uitvoering van beleidsmaatregelen met betrekking tot de sociale bescherming van zelfstandigen.
- **Voor de DG Analyse en monitoring:**
- Het Datawarehouse Arbeidsmarkt en sociale bescherming (DWH AM&SB), beheerd door de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KSZ) in nauwe samenwerking met SMALS, heeft als doel de socio-economische gegevens in de operationele databanken van de openbare instellingen van sociale zekerheid te koppelen met gegevens van vele andere federale en gewestelijke overheidsinstellingen. Dit project maakt samenwerking mogelijk tussen de universiteiten (via een wetenschappelijk consortium),

de gewesten en de federale overheid. Het is een belangrijke gegevensbron voor overheidsexperts, statistici en wetenschappelijke onderzoekers op het gebied van arbeidsmarktbeleid en sociale bescherming, maar ook in vele andere disciplines en beleidsdomeinen.

- De FOD Sociale Zekerheid neemt deel aan de werkgroep [Sociale Impact Crises](#) (WG SIC). De WG SIC is verantwoordelijk voor het opvolgen en evalueren van de impact van maatregelen met betrekking tot de arbeidsmarkt (bv. tijdelijke werkloosheid, overbruggingsrechten voor zelfstandigen), de sociale zekerheid (bv. uitstel van sociale bijdragen) en sociale bijstand/inclusie. De WG SIC maakt dialoog mogelijk tussen: de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Werkgelegenheid, de POD Maatschappelijke Integratie, evenals vertegenwoordigers van de Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid (OISZ), Sigedis, Statbel, de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau.
- De FOD coördineert een werkgroep die tot doel heeft de beschikbaarheid van statistieken over personen met een handicap te verbeteren. Deze werkgroep bestaat uit federale en gewestelijke instellingen die zich bezighouden met personen met een handicap of die gegevens produceren.

- **Voor DG Beleidscoördinatie en internationale betrekkingen:**

- College van OISZ (Openbare instellingen van sociale zekerheid): Het College van OISZ is een formeel overlegforum waaraan onze FOD actie deelneemt. Via dit platform worden kwesties met betrekking tot het bestuur van de OISZ gecoördineerd.
- Nationaal College voor socialeverzekeringsgeneeskunde inzake arbeidsongeschiktheid: onze FOD steunt het NCSVA in zijn activiteiten met betrekking tot de medische beoordeling van arbeidsongeschiktheid. Het NCSVA bestaat uit verschillende wetenschappelijke instellingen en verenigingen die als doel hebben de medische beoordelingspraktijken in de verschillende takken van de sociale zekerheid te harmoniseren. De netwerkbenadering wordt geformaliseerd door een bureau, werkgroepen en plenaire vergaderingen.
- Algemeen Coördinatiecomité van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KSZ): het Algemeen Coördinatiecomité, aangestuurd door de KSZ, brengt de belangrijkste spelers in de sociale zekerheid samen om een gemeenschappelijk beheer van gegevens en diensten te waarborgen. Onze actieve deelname aan dit comité helpt de uitwisseling van informatie te structureren en bevordert een optimaal en duurzaam beheer van sociale middelen. Het richt zich op kwesties met betrekking tot IT- en dataprojecten.

- Secretariaat van de Interministeriële Conferentie Handicap: het secretariaat van de Interministeriële Conferentie over Handicap wordt verzorgd door onze FOD. Het speelt een essentiële rol in de coördinatie van het beleid voor personen met een handicap op federaal en gewestelijk niveau. Dit gestructureerde kader versterkt de transversaliteit en doeltreffendheid van inclusief beleid tussen de verschillende overheidsniveaus.
 - Interfederaal Netwerk Handicap: het Interfederaal Netwerk Handicap brengt instellingen van verschillende overheidsniveaus samen om de rechten van personen met een handicap te bevorderen. Onze samenwerking in dit netwerk helpt om de beleidsmaatregelen van de overheid op elkaar af te stemmen en te komen tot een coherente aanpak, vooral bij de toepassing van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap.
 - Protocolakkoord Missing Link voor internationale vraagstukken inzake de sociale bescherming: dit protocolakkoord schept een gestructureerd kader tussen de FOD en de institutionele partners voor internationale sociale bescherming. Het maakt een betere coördinatie en een eensgezinde vertegenwoordiging op internationaal niveau mogelijk, wat essentieel is voor alle internationale dimensies. Het gaat om formele/gestruceerde samenwerking. Het protocol vermeldt uitdrukkelijk de samenwerkingsprincipes, de beoogde resultaten en de instrumenten. Het protocol schetst het wettelijke kader en maakt de toepassing ervan in de praktijk mogelijk.
- **Voor DG Personen met een handicap:**
- Nationale Hoge Raad voor personen met een handicap (NHRPH): DG Han woont de plenaire vergaderingen van de NHRPH bij en heeft tussen de plenaire vergaderingen door regelmatig contact met het secretariaat en de leden van de Raad om eventuele vragen te beantwoorden.
 - Instellingen van de deelgebieden en andere federale instellingen: aangezien handicap een bevoegdheid is die gedeeld wordt door verschillende overheidsniveaus, is de dialoog met gewestelijke instellingen en andere federale instellingen zoals het RIZIV, Fedris of de Kruispuntbank van de sociale zekerheid uiterst belangrijk om de wederzijdse kennis te versterken, om ons publiek correct en volledig te kunnen informeren en om samenwerkingen ten voordele van personen met een handicap te ontwikkelen. De dialoog vindt zowel bilateraal (DG Han met elke instelling) als collectief (alle instellingen samen) plaats om de informatie-uitwisseling te bevorderen.

- OCMW's, gemeenten en ziekenfondsen: zeer regelmatige dialoog dankzij de maatschappelijk assistenten van DG Han die instaan voor de permanenties in de gemeenten/OCMW's en een rechtstreeks doorgeefluik zijn voor de vragen en bekommernissen van deze eerstelijnspartners, die een groot deel van de "intakes" (nieuwe aanvragen van personen met een handicap) behandelen. Om de twee maanden vindt gestructureerd overleg plaats met de ziekenfondsen. De OCMW's, gemeenten en ziekenfondsen ontvangen de HandiPro-nieuwsbrief, die tot doel heeft alle nuttige informatie over handicaps te delen, en waren ook de belangrijkste doelgroep van de "partner-enquête", die voor het eerst werd gelanceerd in de zomer van 2024 om hun noden te begrijpen en onze praktijken op elkaar af te stemmen.
- Professionals in de handicapsector (maatschappelijk assistenten die helpen bij de indiening van aanvragen, huisartsen, enz.): een HandiPro nieuwsbrief en een enquête worden verspreid onder professionals in de sector; organisaties worden bezocht
- De ministeriële kabinetten: dit zijn essentiële partners voor DG Han, aangezien zij de beleidsrichting vastleggen en het werk grotendeels bepalen. Het kabinet van de minister is uiteraard het belangrijkste aanspreekpunt, waarmee aan het begin van elke legislatuur een structurele dialoog tot stand wordt gebracht, maar elke andere minister/bevoegdheidsniveau actief in beleidsdomeinen met een impact op onze begunstigden, is een potentieel aanspreekpunt.

In het algemeen stelt de FOD zijn expertise ook ter beschikking via zijn deelname aan verschillende netwerken zoals: het Europees EPSCO-netwerk, het Europees MISSOC-netwerk, het BELINCOSOC-netwerk, het Europees netwerk voor toegang tot sociale bescherming en het netwerk armoedebestrijding (niet-exhaustieve lijst).

Op dit moment gaat het voornamelijk om terugkerende samenwerkingsverbanden, maar ze kunnen worden gebruikt om richtlijnen op te stellen voor de FOD om een structurele dialoog/overleg met belanghebbenden te organiseren. Deze samenwerkingen kunnen voornamelijk worden gekoppeld aan SDG's 16 en 17.

3. SDG's as compass

Communicatie

Onze FOD probeert de SDG's te integreren in zijn interne communicatie.

Strategische aanpak en verband tussen de SDG's en de opdrachten van de FOD

Onze FOD probeert de SDG's te integreren in het strategisch plan. Voor het strategisch plan 2022-2024 is een document opgesteld waarin onze opdrachten en het verband met de verschillende SDG's worden samengevat. Dit document benadrukt dat de kernactiviteiten

van de FOD SZ heel vaak direct gekoppeld zijn aan de doelstellingen inzake DO.
Hier volgen een aantal concrete acties ter zake:

1. Deelname van de FOD Sociale Zekerheid aan de Werkgroep [Social Impact Crises](#) (WG SIC)

De WG SIC staat in voor de monitoring en evaluatie van het effect van maatregelen met betrekking tot de arbeidsmarkt (bijv. tijdelijke werkloosheid, overbruggingsrechten voor zelfstandigen), sociale zekerheid (bijv. uitstel van socialezekerheidsbijdragen) en sociale bijstand/inclusie. De prioriteiten van de WG SIC zijn: het monitoren van de sociaaleconomische impact van COVID-19, het evalueren van de kortetermijnpact van reeds genomen maatregelen (monitoring), het simuleren van de impact van nieuw te nemen maatregelen (ex-ante evaluatie) en het identificeren van risicogroepen. De WG SIC bestaat uit vertegenwoordigers van de FOD Sociale Zekerheid, de FOD Werkgelegenheid en de POD Maatschappelijke Integratie, evenals vertegenwoordigers van de Openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ), Sigedis, Statbel, de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau. De WG SIC zette haar monitoringactiviteiten in 2024 voort om een actueel beeld te krijgen van de sociaaleconomische situatie in België (in crisissituaties en daarbuiten).

→ link met onder meer SDG's 1, 3, 8, 10, 17.

2. Leningen project

In 2024 zette de FOD Sociale Zekerheid het project “PRETS: PRotectioNs Et risques sociaux-écologiques en TransitionS” op met een consortium van universiteiten onder leiding van professor Pascale Vielle, bestaande uit de Université Catholique de Louvain, de Université Libre de Bruxelles en professor Eloi Laurent van Sciences Po Paris. Dit project belicht de sociaalecologische risico's waar de sociale bescherming tegenaan kijkt en het beleid dat nodig is om op aan deze risico's het hoofd te bieden. In het kader van dit project organiseerde onze FOD op 26 november 2024 een seminar getiteld “A Climate-Proofed Social Protection: How to face social-ecological risks?”. Het doel van dit evenement was om nationale, Europese (Europese Commissie, Europees Economisch en Sociaal Comité) en internationale (IAO, ISSA) experts samen te brengen om te debatteren over de sociaalecologische risico's die gepaard gaan met klimaatschokken en beleid voor milieutransitie, en om oplossingen te verkennen voor overheidsbeleid om deze sociaalecologische risico's te verminderen en de veerkracht van onze socialebeschermingsstelsels te waarborgen. Het PRETS-project zal begin 2025 worden afgesloten met de publicatie van een studie door het consortium van academici over de kwesties die tijdens het seminar aan bod kwamen.

→ link met onder meer SDG's 1, 3, 8, 10, 13, 17.

3. Federale Taskforce Energie-Klimaat en sociaal klimaatplan

Op federaal niveau werd de nieuwe *Federale Taskforce Energie-Klimaat* opgericht in

uitvoering van de Wet van 15 januari 2024 houdende organisatie van het federale klimaatbeleid, het Koninklijk Besluit betreffende de samenstelling, de taken en de organisatie van de Federale Taskforce Energie-Klimaat en het Koninklijk Besluit betreffende de uitvoering van de beleidscyclus. De taskforce wordt gezamenlijk voorgezeten door de FOD Volksgezondheid (Leefmilieu) en de FOD Economie (Energie) en is samengesteld uit een aantal FOD's.

Volgens de wet houdende de organisatie van het federale klimaatbeleid is onze FOD, als lid van de taskforce (waarvan de eerste vergadering plaatsvond op 5/12/2024), verplicht om:

- bij te dragen aan het *Federaal Energie- en Klimaatplan* (FEKP);
- nieuwe en sterkere federale klimaat- en energemaatregelen voor te stellen via routekaarten en tegen januari 2024 de vraag te beantwoorden “*Zijn er beleidslijnen en maatregelen die helpen om de klimaatdoelstellingen te halen of die bijdragen tot aanpassingen in geval van een crisis, of zijn er elementen van een strategie en kostenraming?*” Een financieringsaanvraag voor een versterkte of nieuwe klimaat- en energiematregel (en vervolgens evaluatie) kan ook worden ingediend vóór 1 maart 2025. De FOD Sociale Zekerheid stemt af met de FOD WASO en de POD Maatschappelijke Integratie om één of meerdere voorstellen en financieringsaanvragen in te dienen.

Deze taskforce omvat een *werkgroep Sociaal Klimaatplan*, aangezien een van zijn taken ook de opvolging van het Sociaal Klimaatplan is. België moet tegen 30 juni 2025 een Sociaal Klimaatplan (SKP) indienen bij de Europese Commissie om in aanmerking te komen voor 1,66 miljard euro via het Sociaal Klimaatfonds (SKF) voor de periode 2026-2032. Deze fondsen zijn bedoeld voor de financiering van energie-efficiëntie in gebouwen, duurzame verwarming en hernieuwbare energie, duurzame mobiliteit en rechtstreekse en tijdelijke inkomenssteun.

Sinds 2023 is onze FOD actief betrokken bij de "ISG-discussies over indicatoren over energie- en transportarmoede", via de DG Analyse en Monitoring. Onze FOD heeft deelgenomen aan:

- De focusgroepen over energiearmoede en vervoersarmoede met ongeveer dertig deelnemers die verschillende FOD's en instellingen vertegenwoordigen (september 2024).
- Een publieke consultatiedag met een honderdtal deelnemers (FOD, deelgebieden, instellingen zoals IWEPS of het Planbureau, maar ook andere organisaties zoals RWADé en experts uit het veld), verdeeld in thematische werkgroepen (vervoer en energiearmoede voor huishoudens en micro-ondernemingen) om na te denken over de maatregelen die nodig zijn om de negatieve impact van ETS2 op kwetsbare groepen te beperken (november 2024).

→ link met onder meer SDG 1, 7, 13, 17.

4. Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU 2024:

De uitvoering van de Agenda 2030 is een van de transversale prioriteiten van het Belgisch voorzitterschap van Raad van de Europese Unie. In het verlengde van de Green Deal wou het Belgisch voorzitterschap de nadruk leggen op de noodzaak om te komen tot een meer duurzame, veerkrachtige en circulaire samenleving, waarbij niemand achterblijft. Hiertoe organiseerde de FOD Sociale Zekerheid (in samenwerking met andere overheidsdiensten) verschillende conferenties die gelinkt konden worden aan de SDG's, naast onder andere vergaderingen van de EPSCO-raad, het Comité voor Sociale Bescherming en het MISSOC-netwerk:

1. Eerlijke mobiliteit in de EU en de rol van de Europese Arbeidsautoriteit: Het doel van deze conferentie was om de activiteiten en prestaties van de ELA te promoten en de doeltreffendheid van haar opdrachten te beoordelen, en vooral om bij te dragen aan de invoering van meer sociale gelijkheid in de interne markt en zo de sociale dimensie van de EU te versterken.

→ link met onder meer SDG 1, 8, 10 en 16.

2. Geestelijke gezondheid en werk: de conferentie boog zich over het raakvlak tussen geestelijke gezondheid en werk vanuit twee invalshoeken: ervoor zorgen dat werk geen bron van geestelijke ontreddering wordt, en erkennen dat werk een essentieel onderdeel van de oplossing is voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen, doordat het hen een gevoel van doelgerichtheid geeft. Met dit in het achterhoofd heeft het Belgische voorzitterschap een actieplan voorgesteld voor de volgende Europese Commissie, waarin de belangrijkste conclusies van de conferentie zijn opgenomen en waarin verschillende aanbevelingen worden gedaan met betrekking tot geestelijke gezondheid en de correlatie tussen werk en geestelijke gezondheid.

→ link met onder meer SDG's 3, 8 en 10.

3. Pensioenkloof tussen mannen en vrouwen en toereikende pensioenen: het doel van deze conferentie was het pad te effenen voor een multidisciplinaire langetermijnaanpak om de genderkloof inzake pensioenen op alle niveaus te dichten. Voor het eerst kwamen Europese en nationale beleidsmakers en multidisciplinaire deskundigen samen om het onderwerp vanuit een beleids- en monitoringperspectief te bespreken en beleidsaanbevelingen te formuleren.

→ link met onder meer SDG's 1, 3, 8, 17.

4. De toekomst vormgeven: de rol van AI in de sociale zekerheid en de evaluatie van arbeidsgeschiktheid: het transformerende potentieel van artificiële intelligentie (AI) in de gezondheidszorg is een concrete manier om de sociale zekerheid en arbeidsgeschiktheid te verbeteren. Door het verkennen van de mogelijke

toepassingen van AI voor een betere beoordeling van de arbeidsongeschiktheid legde de conferentie, georganiseerd door het Belgische voorzitterschap van de *European Union of Medicine in Assurance and Social Security* (EUMASS), de basis voor concrete strategieën die de toekomst van gezondheidszorg en sociale inclusie in de EU vorm zullen geven.

→ link met onder meer SDG's 3, 8 en 10.

5. Naar een volledige integratie van personen met een handicap: sinds 2021 zijn tal van acties van de Europese strategie voor de rechten van personen met een handicap uitgevoerd, maar na 2024 waren nieuwe initiatieven nodig. De conferentie bood de gelegenheid om toekomstige prioriteiten te verkennen, met panels over werkgelegenheid, vrij verkeer en de uitvoering van de rechten van personen met een handicap. Het voorzitterschap stelde ook mechanismen voor om de mainstreaming van handicaps in het Europees beleid te versterken, en gaf daarmee de aanzet tot discussies die onder toekomstige voorzitterschappen moeten worden voortgezet.

→ link met onder meer SDG's 8 en 10.

6. Conferentie op hoog niveau over de Europese pijler van sociale rechten: deze conferentie bracht meer dan 400 politieke beleidmakers, sociale partners en experts samen om de verdere tenuitvoerlegging van de Europese pijler van sociale rechten te bespreken. Tijdens de conferentie hernieuwden de Europese instellingen, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld hun engagement voor een sterker sociaal Europa door de ondertekening van een interinstitutionele verklaring over de toekomst van de Europese pijler van sociale rechten (EPSR).

→ link met onder andere SDG's 8, 10, 17.

5. Non take-up

Om het aantal gevallen van non take-up (NTU) te verminderen, werd het aantal maatschappelijk assistenten verdubbeld, waardoor onze aanwezigheid op het terrein is toegenomen en we de meest kwetsbaren beter kunnen ondersteunen bij het opnemen van hun rechten.

DG Han heeft onderzoek gedaan naar de oorzaken van non take-up bij personen met een handicap.

De studie is bedoeld om te komen tot een breed gedragen definitie van NTU in de context van handicaps, om de initiatieven die DG HAN al heeft genomen in kaart te brengen, om de oorzaken van NTU te begrijpen, om gerichte acties voor te stellen voor het terugdringen van NTU, om een methode te ontwikkelen om de impact van de acties van DG HAN tegen NTU te beoordelen.

→ Link met onder meer SDG's 1, 3, 10, 16, 17

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Sociale Zekerheid

Aangezien overheidsdiensten de drijvende kracht zijn achter een duurzame transitie, heeft de FOD Sociale Zekerheid zich als algemene opdracht gesteld om ervoor te zorgen dat hij zijn taken uitvoert, zijn diensten levert en zijn processen gebruikt met een minimale sociale en milieu-impact.

Daarnaast ondertekende de FOD op 12 maart 2024 het Charter voor een Duurzame Federale Overheid. Dit Handvest kan worden beschouwd als een referentiedocument voor duurzaam beheer, omdat het verduidelijkt wat de verschillende besturen in de praktijk moeten doen om meer duurzaamheid te bereiken. De gemeenschappelijke doelstellingen die in het Charter worden gedefinieerd, hebben betrekking op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de federale besturen en hun bijdrage tot de globale doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Ze beschrijven de verantwoordelijkheid van de overheidssector en zijn werking in de noodzakelijke duurzame transitie van onze samenleving. Met dit charter verbindt onze Federale Overheidsdienst zich ertoe om zo voorbeeldig mogelijk te zijn op het vlak van milieubeheer, diversiteit, welzijn van de werknemers en integriteit. In het kader van dit engagement is de FOD begonnen met een interne stand van zaken met betrekking tot de engagementen in het charter.

Mobiliteitsbeleid

Met betrekking tot mobiliteit, en in het bijzonder duurzaam vervoer: binnen de FOD werden een intern beleid en een mobiliteitsgids opgesteld; het wagenpark werd sterk ingekrompen (er blijft slechts één hybride auto over); er zal gebruik worden gemaakt van bakfietsen of Bpack. Het pilootproject rond het mobiliteitsbudget voor mandaathouders loopt nog (zie *hoger*). Eind 2024 is een mobiliteitscoördinator in dienst getreden.

Milieubeheer

Op het vlak van milieubeheer zet de FOD zich in voor het verminderen van de milieu-impact en het verbeteren van het milieubeheer, het bevorderen van duurzame vervoersmiddelen, het integreren van duurzaamheidscriteria in zijn aankopen en aanbestedingen, het bevorderen en aanbieden van duurzame voeding, het duurzaam organiseren van evenementen en de integratie van doelstellingen voor duurzame ontwikkeling in de beheerplannen.

Concreet:

- In het kader van duurzaam aankopen is voorafgaand aan elke aankoop een rubriek over duurzaamheid opgenomen in de behoeftenota.
- Duurzame voeding en evenementen:
 - Bij de organisatie van de evenementen werd rekening gehouden met het duurzaamheidscharter dat het FIDO gecoördineerd heeft voor de organisatie van evenementen in het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU in 2024.
 - Het beleid voor duurzame evenementen en de procedure voor duurzame evenementen (ontwikkeld en gevalideerd in 2023) werden in 2024

gecommuniceerd naar de medewerkers. Het doel is om duurzame vervoerswijzen te promoten, duurzaamheidscriteria te integreren in onze aankopen en gezond en duurzaam voedsel te promoten en aan te bieden. Betere communicatie op dit gebied is gepland voor 2025.

Human resources

Ook op sociaal gebied zet de FOD zich in termen van duurzaamheid in om het welzijn van het personeel te bevorderen, samenwerkings- en solidariteitsprojecten binnen de FOD zelf aan te moedigen en een diversiteits- en inclusiebeleid in te voeren om de professionele wereld een afspiegeling te laten zijn van de diversiteit van de samenleving en discriminatie te bestrijden.

Concreet beschouwd, wat betreft het beheer van duurzame human resources/duurzaam beheer van human resources en van het welzijn op het werk: de in 2022 opgerichte cel Welzijn bij de dienst HR heeft haar activiteiten voortgezet en meerdere acties werden ondernomen in de vorm van workshops om het welzijn op het werk van onze personeelsleden te bevorderen.

De volgende HR-activiteiten die verband houden met duurzaamheid, welzijn, diversiteit en inclusie werden georganiseerd:

- Onthaal- en integratieproces voor alle nieuwe personeelsleden, met verschillende workshops en e-learnings (zoals welzijn, waarden en talenten, feedback, doeltreffende communicatie, terugkomdag met het welzijnsspel, enz.), evenals de toewijzing van een buddy voor iedere nieuwe medewerker;
- verschillende opleidingen/werkgroepen/workshops werden georganiseerd: opleiding "Klantgericht communiceren"; opleiding "Feedback en doeltreffende communicatie"; flash-opleiding "Tijdsbeheer"; workshops "Mijn Energie"; opleiding "Omgaan met conflicten" voor evaluatoren, maatschappelijke werkers en artsen van de DG HAN; opleidingstraject "Gebarentaal"; workshop "Waarden" tijdens de Handiday; opleiding "Inclusieve communicatie"; begeleidingstraject "Welzijn en stress" bij de DG Analyse en Monitoring (in samenwerking met de dienst IDPBW; leiderschapstraject voor het midden management; traject "Duurzaam en inclusief samenwerken"; workshops "Leren en ontwikkelen" ter voorbereiding van het opstellen van een globaal ontwikkelingsplan; werkgroep "Baanbrekende werkgever";
- Teambuilding met als thema "Diversiteit" voor het HR-team
- Loopbaanbegeleidingen, stress- en burn-out coaching, coaching van leidinggevend, competentiebilans, steeds in samenwerking met de federale netwerken Lumen en TalentPlus van de FOD BOSA.

Er werden ook andere acties ingevoerd teneinde het welzijn te waarborgen om de turn-over te verminderen en de verworven expertise te behouden, zoals: aanpassingen aan de werkpost (voor 28 personeelsleden); aanpassingen op het vlak van werktijd/telewerk (voor 38 personeelsleden) en opvolgingen van informele re-integratie na ziekte. Er was ook een opvolging van formele re-integratie na ziekte voor 1 personeelslid.

Specifiek met betrekking tot inclusie:

- Opvolging en ondersteuning van personen met een handicap, met name wat betreft functioneren en redelijke aanpassingen, in samenwerking met de preventieadviseur en de dienst welzijn (waardoor onze FOD een tewerkstellingspercentage van personen met een handicap van meer dan 4% heeft gehaald);
- Waarnemen van het voorzitterschap van de CIPH (Commissie voor de inclusie van personen met een handicap);
- Coördinatie en afsluiting van het 3%-actieplan van het College van Voorzitters, dat 10 acties omvat om de tewerkstelling van personen met een handicap in de federale overheidsdienst te vergroten;
- Gebruik van regionale middelen om inclusie binnen onze FOD te bevorderen (coach, budget voor aanpassingen, etc.);
- Actieve deelname aan het Federaal Netwerk Diversiteit, waarbij expertise en hulpmiddelen worden gedeeld om inclusie te bevorderen;
- Structurele bewustwording over inclusie doorheen het jaar (grootschalig project Spelen van Parijs 2024, workshop, conferentie, etc.).

Maturiteit van de organisatie

De FOD Sociale Zekerheid heeft ook gewerkt aan de maturiteit van zijn organisatie op het vlak van management (risicoanalyse, opvolging van plannen, sociaal overleg, ...). In die zin beschikt de FOD Sociale Zekerheid over het nodige strategische kader (missie, visie, strategische doelstellingen, operationele doelstellingen, intern en extern gecommuniceerd). De operationele doelstellingen worden doorgaans vertaald in meer concrete actieplannen. De realisatie van de doelstellingen wordt opgevolgd en gecontroleerd en de link met de individuele doelstellingen wordt verzekerd.

Concreet:

- Voor het beheer van de operationele plannen werd een geïntegreerde aanpak van de jaarlijkse rapportage ingevoerd, samen met regelmatige bedrijfsbeoordelingen
- Met betrekking tot de organisatiebeheersing en in het bijzonder artikel 7 van het [Koninklijk Besluit van 15 mei 2022 betreffende de organisatiebeheersing binnen sommige diensten van de federale uitvoerende overheid](#): de audits werden gestructureerd en er werden de maturiteit en de integratie van de operationele plannen grondig geanalyseerd.
- Wat het project "Strategisch Plan" betreft, wordt momenteel gewerkt aan het structureren van de besprekingen.
- Wat risicobeheer betreft, worden er uniforme mechanismen ontwikkeld om gebeurtenissen die een impact hebben op de doelstellingen van de FOD SZ te identificeren en aan te pakken via de business reviews.
- Voor crisismanagement zijn een strategische nota en een procedure opgesteld.

- Wat integriteit betreft: het eerste actieplan integriteit is opgesteld. Dit plan richt zich voornamelijk op naleving van de regelgeving en de bewustmaking van het personeel. De belangrijkste acties waren de creatie van een integriteitspagina op het intranet, de integratie van procedures voor integriteitsmeldingen via de "noodknop", de integratie van e-learning over integriteit in het trainingsprogramma voor nieuwe medewerkers, de creatie van een ludiek discussieforum voor nieuwe medewerkers over het thema integriteit, de creatie van een lunch & learn over integriteit, het aanbieden van integriteitstraining aan het middenkader, het aanbieden van vorming en een netwerk voor meldingsbemiddelaars, het valideren van de samenwerking tussen de meldingsbemiddelaars, de creatie en aansturing van een netwerk van praktijken rond integriteit, de invoering van een fraudebestrijdingsprocedure, de invoering van de ondertekening van een verklaring dat er geen belangenconflicten zijn, etc. Deze acties ondersteunden niet alleen de algehele implementatie van het integriteitsbeleid, maar boden ook het noodzakelijke kader voor andere projecten van de FOD, zoals zijn rol als PMO voor het Europese herstelplan. Het doel is om maximale ondersteuning te bieden voor de ontwikkeling van de algehele maturiteit van de organisatie op dit gebied.
- Op het gebied van gegevensbescherming en -beveiliging werden phishingtests uitgevoerd en was er een samenwerking met DGHAN op het gebied van bewaartermijnen voor persoonsgegevens, etc.
- Voor de naleving van de regelgeving is een jurist ingehuurd en zijn er maturiteitsdoelen gesteld.
- Voor de mandaathouders is een beoordelingsmethode ontwikkeld.
- Voor de [RRF](#) (Europese faciliteit voor herstel en veerkracht of *Recovery and Resilience Facility*) zijn risicoanalyses en fraudebestrijdingsmaatregelen uitgewerkt.

(Mevrouw Sandrine Honnay, lid van de ICDO)

1. Het nieuwe DDO-netwerk in 2024

De samenstelling van het DDO-netwerk en plaats in het organogram van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Door zijn bevoegdheden is de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (hierna 'de FOD Volksgezondheid') in het bijzonder betrokken bij de rechtstreekse uitvoering van talrijke SDG's (gezondheid, voeding, strijd tegen de klimaatverandering, biodiversiteit, oceanen, efficiënte instellingen, ...). De FOD Volksgezondheid heeft zich er dan ook toe verbonden om al zijn eigen strategische doelstellingen uit te werken en te implementeren in lijn met de 17 universele doelstellingen van het programma Horizon 2030 van de Verenigde Naties. Dit komt onder meer tot uiting in een ontwerp van bestuursovereenkomst dat gebaseerd is op de SDG's.

Om de geïntegreerde benadering van de verschillende dimensies van duurzame ontwikkeling in zijn opdrachten in acht te nemen, ijvert de FOD voor een geïntegreerd gezondheids- en milieubeleid, rekening houdend met de maatregelen of beslissingen die op vele andere niveaus worden genomen (federaal, nationaal, internationaal en maatschappelijke en wetenschappelijke partners van de FOD). Om deze geïntegreerde benadering onmiddellijk concreet te maken, heeft onze FOD de visie 'One World, One Health' aangenomen, die erkent dat de gezondheid van mensen en die van dieren, planten en het milieu nauw met elkaar verbonden en van elkaar afhankelijk zijn. Deze visie krijgt concreet vorm in een 'One World, One Health'-netwerk binnen de FOD Volksgezondheid.

Het DDO-netwerk (Netwerk Duurzame Ontwikkeling) werd in 2024 hervormd met de steun van het Directiecomité en komt nu maandelijks samen. Zo kunnen alle vertegenwoordigers van de DG's en diensten, zowel transversale als specifieke, hun behoeften op het vlak van Duurzame Ontwikkeling op FOD-niveau, hun initiatieven en de ontwikkeling van een gemeenschappelijke, door iedereen gedragen en gedeelde visie, bundelen. Het DDO-netwerk ondersteunt proactief het milieumanagementsysteem EMAS en zachte mobiliteit die, naast het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (in uitvoering of in voorbereiding), systematisch op de agenda staan. Sinds het Netwerk werd hervormd, heeft het kunnen werken aan duurzame gunningscriteria bij overheidsopdrachten, de wijziging van het RIA-formulier, solidaire teambuildings, de SDG's, het communicatieplan van het DDO-netwerk, de Sustainable Corner (cf. punt 3 intern beheer), het huidige en toekomstige FPDO, ... De behandelde thema's worden voorgesteld door de leden op basis van de actualiteit of de noden.

Ten slotte hebben het DDO-netwerk en de medewerkers van de FOD in 2024 kunnen samenwerken met de FOD Sociale Zekerheid in het kader van twee activiteiten: de Lunch & Clean en de SDG Games.

Activiteiten in 2024

Om onze medewerkers te bereiken en te sensibiliseren, gebruiken we *Echo E_NeWS*, een wekelijkse digitale interne *newsletter*.

Via dit kanaal konden we onder meer de volgende punten bij onze teams benadrukken:

- Aanmoediging om deel te nemen aan de sensibiliseringscampagne 'Deel je kleuren' ter ondersteuning van patiënten met een zeldzame ziekte ([Zeldzameziektedag - Rare Disease Day Belgium](#));
- Communicatie over de 100e verjaardag van de Wereldorganisatie voor diergezondheid, met een Zebox in de inkomhal;
- Medewerkers worden regelmatig gewezen op het belang van gezondheid en mentaal welzijn en dus op alle aangeboden sportactiviteiten en de verschillende premies en terugbetalingen in dit verband;
- Mobiliteit is belangrijk voor onze organisatie. Zie de rubriek over milieubeheer van de FOD voor meer informatie hierover;
- Deelname van de FOD aan de Brussels Pride;
- Lunch & Learn over de volgende onderwerpen: Antimicrobiële resistentie, [Biodiversiscape](#), 'Alles wat je moet weten over social media', [NEHAP 3](#).

De andere activiteiten met betrekking tot het interne beheer van de FOD zullen aan bod komen in het deel dat aan dit onderwerp is gewijd.

Sensibilisatie en communicatie zijn ook extern op de burgers gericht. De website van onze FOD staat boordevol informatie over alle onderwerpen die onderworpen zijn aan een openbaar onderzoek volgens het Verdrag van [Aarhus](#), over duurzame ontwikkeling, bv. over [de federale actoren voor DO](#), [het FPDO](#) en [Horizon 2050](#), en over alle onderwerpen die verband houden met onze opdrachten.

Er werden dit jaar verschillende campagnes gehouden:

- Vlak voor de winter hebben we een grote campagne gelanceerd om EnergyWatchers te promoten: [EnergyWatchers - Verlaag uw energierekening en CO2-uitstoot](#) [EnergyWatchers - Réduire sa facture énergétique et ses émissions CO2](#), een website die je helpt meer grip te krijgen op je dagelijkse energieverbruik. Je vindt er maar liefst 130 praktische tips om je verbruik te verminderen en dus je energiefacturen te verlagen, terwijl je ook je steentje bijdraagt aan het milieu en het klimaat;
- Onze FOD, het NCCN en het FAGG hebben een sensibiliseringscampagne gelanceerd over [Nucleair risico: heb jij een doosje jodiumtabletten in huis? | FOD Volksgezondheid](#);

- De campagne [Red de emoji](#) om jongeren tussen 10 en 16 jaar bewust te maken van de gevaren van chemische producten;
- Nationale campagne met tips over hoe zwangere vrouwen hun baby en zichzelf kunnen beschermen tegen [Hormoonverstoorders | FOD Volksgezondheid](#), die gevaarlijke stoffen zijn;
- Infosessie over de hervorming van de medische nomenclatuur.

2. De bijdrage van de FOD Volksgezondheid aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst op het vlak van integratie en uitvoering van het FPDO

De FOD zet zich in voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling. Dit houdt onder meer het volgende in:

- De bijdrage van de FOD Volksgezondheid aan de uitvoering van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, de verwezenlijking van de doelstellingen van de Langetermijnvisie voor duurzame ontwikkeling en de SDG's.
- De monitoring van en reporting over de acties uit het FPDO en de acties ten voordele van de SDG's, met name via het DDO-netwerk en het netwerk 'One World, One Health'. De strategisch adviseur DO werkt rechtstreeks samen met de Strategisch adviseurs uit de verschillende DG's en maakt deel uit van het team van de persoon die verantwoordelijk is voor de Strategie voor de FOD.
- Het leveren van expertise met betrekking tot de opdrachten van de FOD, waaronder: de vertegenwoordiging van de FOD bij de ICDO (vertegenwoordiger van de FOD bij de ICDO, ad-hocondersteuning van experts) en de werkgroepen ervan (vertegenwoordiger van de FOD bij de ICDO, ad-hocexperts, leden van de cel ...).
- In zijn ontwerp van strategisch plan 2022-2024 verbindt onze FOD zich ertoe om in het kader van zijn bevoegdheden en middelen deel te nemen aan de redactie en/of uitvoering van de andere federale/nationale plannen. Om deze taak uit te voeren, zorgen we ervoor dat er steeds meer linken worden gelegd tussen de plannen en onder meer met het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. De FOD bevestigt zijn wil om proactief deel te nemen aan een transversaal beleid inzake duurzame ontwikkeling, meer bepaald via de uitvoering van de maatregelen uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling die worden toevertrouwd aan de FOD en via de verwezenlijking van de doelstellingen van de Langetermijnvisie en de SDG's in het kader van zijn opdrachten en activiteiten. Dit ontwerp van Strategisch plan omvat ook een communicatieplan en de maatregelen op het vlak van het duurzame beheer van de dienst. In de loop van 2024 is gestart met de uitwerking van een nieuw strategisch plan.
- De rode draad door onze activiteiten is ook gebaseerd op duurzaamheid, die een van de 5 waarden van onze FOD is. We benaderen duurzaamheid vanuit het 'One World, One Health'-principe, met aandacht voor de economische, sociale en ecologische aspecten. We engageren ons tegenover de toekomstige generaties om duurzaam te

werken en daarom hebben we duurzaamheid met name opgenomen in al onze teamcharters en hebben we het Charter voor een Duurzame Federale Overheid ondertekend.

Beschrijving van de maatregelen en acties van het FPDO die werden uitgevoerd in 2024

Aangezien de FOD Volksgezondheid bij 106 acties betrokken is, zou het ingewikkeld en uiterst tijdrovend zijn om ze hier allemaal op te sommen. We wilden een aantal van deze acties voor het jaar 2024 onder de aandacht brengen. Ze worden hieronder in detail beschreven.

Het verminderen van de schadelijke effecten van chemische stoffen op de gezondheid en het milieu vormt een van de prioriteiten van de FOD Volksgezondheid, die in 2024 preventieve acties opzette die in het bijzonder gericht waren op hormoonverstoorders. Deze acties werden uitgevoerd in het kader van het Nationaal Actieplan Hormoonverstoorders (NAPED). Dit actieplan is gebaseerd op samenwerking tussen de verschillende bevoegde overheden op federaal, gewestelijk en communautair niveau en werkt rond 3 pijlers: preventie, reglementering en wetenschappelijk onderzoek. In mei 2024 werd een eerste nationale sensibiliseringscampagne gelanceerd om de blootstelling aan hormoonverstoorders te beperken. Deze campagne was in de eerste plaats gericht op vrouwen die zwanger zijn of zwanger willen worden, en op hun omgeving, omdat de periode vóór de zwangerschap en de zwangerschap zelf periodes zijn waarin zij zeer gevoelig zijn voor de schadelijke effecten van hormoonverstoorders. Het doel van de campagne bestond erin eenvoudige maatregelen te promoten waarmee de blootstelling aan deze stoffen in verschillende situaties van het dagelijks leven kan worden verminderd. Daarbij werden ook relaispartners betrokken, zoals gezondheidszorgbeoefenaars, ziekenfondsen en instellingen die actief zijn op het gebied van geboorte en de eerste levensjaren. De boodschappen en communicatiekanalen werden uitgewerkt om een breed publiek te bereiken, met inbegrip van kansarme groepen. Deze campagne zal in 2025 en 2026 worden herhaald en uitgebreid naar andere doelgroepen zoals kinderen en adolescenten (SDG's: 3.4-7-9, 6.3 en 12.4).

In 2024 ging de FOD Volksgezondheid ook door met het promoten van de applicatie Scan4Chem, in samenwerking met de FOD Economie, de Bond Beter Leefmilieu en de vzw Ecoconso. Met deze applicatie, die in 2023 in België werd gelanceerd, kunnen burgers gemakkelijker hun recht uitoefenen om geïnformeerd te worden over de aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen in consumptieartikelen. Er werden informatiecampagnes gehouden bij consumenten en bedrijven om het gebruik van dit systeem aan te moedigen en om er op termijn toe bij te dragen dat zorgwekkende stoffen worden vervangen door minder schadelijke stoffen. Deze maatregelen dragen bij tot het realiseren van de (SDG's: 3.9, 8.8 en 14.1).

De toegang tot de geestelijke gezondheidszorg verbeteren is een van de prioriteiten van de FOD Volksgezondheid. De conventie eerstelijnspsychologen werd geëvalueerd en

bijgestuurd. Het contingent van het aantal eerstelijnspsychologen is verder uitgebreid en het vindplaatsgericht werken wordt verder gestimuleerd. Daarnaast wordt bijzondere aandacht besteed aan kinderen en jongeren. De mobiele teams langdurige zorg zijn versterkt, de liaisonteam zijn opgestart en een herwaardering van de FOR-K heeft plaatsgevonden (forensische psychiatrische eenheden voor jongeren met een gerechtelijk statuut). Daarnaast zijn verschillende initiatieven lopend, o.a. de uitbreiding van de capaciteit van crisiszorg en de uitrol conventie eetstoornissen (SDG's: 3.4 en indirect SDG 4)

Op 1.2.2024 werd binnen onze FOD een nieuw Directoraat-generaal Paraatheid en Respons inzake Noodsituaties op Gezondheidsgebied opgericht. Dit DG heeft de volgende opdrachten:

- in samenwerking met alle partners en de deelstaten de gezondheidsaspecten bij internationale en nationale gezondheidscrisissen, van individuele noodsituaties tot collectieve crisissen, voorbereiden, ondersteunen, vertegenwoordigen en coördineren;
- zorgen voor een goede werking van de dringende hulpverlening en voor het garanderen van de kwaliteit van de medische en psychosociale zorg.

Het nieuwe directoraat-generaal profileert zich als een betrouwbare partner op nationaal en internationaal vlak, nu en in de toekomst, en dit zowel in de dagelijkse routine als in noodsituaties (SDG's: 3.3-d en 17.16).

Om de huidige netwerken voor gezondheidstoezicht te versterken ontving de FOD, onder toezicht van de Chief Medical Office, een expertenteam van het ECDC dat onze paraatheid voor gezondheidscrisissen moest evalueren. Het waren 5 intensieve dagen waartoe we allemaal, samen met de deelstaten en partnerinstellingen, hebben bijgedragen. Er werden tal van onderwerpen besproken, waaronder: monitoring, het beheer van gezondheidscrisissen, de verschillende risico's voor de volksgezondheid en de communicatiestrategie.

Deze evaluatie was niet alleen cruciaal voor België, maar ook voor de Europese Unie, aangezien wij het eerste land waren dat geëvalueerd werd. Zo heeft deze analyse ook leerpunten opgeleverd voor andere landen (SDG's: 3.3-d en 17.16).

3. SDG's as compass

De acties van onze FOD die bijdragen aan de SDG's beperken zich niet tot het FPDO. Wegens zijn opdrachten en zoals in de inleiding uitgelegd, is de FOD Volksgezondheid onrechtstreeks en rechtstreeks zeer betrokken bij de SDG's. We hebben er daarom voor gekozen om een aantal dossiers voor te stellen die door de directoraten-generaal zijn geselecteerd en die bijdragen tot de SDG's, maar die niet in het FPDO zijn opgenomen.

De acties en nieuwe wettelijke maatregelen met betrekking tot het interfederaal tabaksplan voor een rookvrije generatie (inclusief verbod op wegwerp-e-sigaretten) - Uitvoering van de doelstellingen

De wet van 26.3.2024 voert op een aantal publiek toegankelijke plaatsen nieuwe rookverboden in: op plaatsen in open lucht (bv. sport- en speelterreinen) en aan de ingang en uitgang van bepaalde publiek toegankelijke plaatsen (bv. ziekenhuizen en scholen). Daarnaast wordt met de wetswijziging het rookverbod in het openbaar vervoer uitgebreid naar al het professioneel personenvervoer en wordt er een toegangsverbod voor minderjarigen in rookkamers in de horeca ingevoerd (SDG's 3.4 en 3.9a). Daarnaast is het vanaf 1.1.2025 verboden om wegwerp-e-sigaretten te verkopen die niet hervuld kunnen worden. Deze laagdrempelige, goedkope en aantrekkelijk vormgegeven e-sigaretten zijn met name populair bij jongeren. België heeft na een specifieke procedure toelating gekregen van de EU om deze categorie van e-sigaretten te verbieden. Naast een betere bescherming van de jongeren tegen het gebruik van nicotine, kan deze maatregel ook enige impact hebben op het beperken van het elektronisch afval. (SDG's 3.4 en 3.9a).

Op het vlak van schadelijk gebruik van alcohol werden in 2024, ter uitvoering van de interfederale strategie inzake schadelijk gebruik van alcohol 2023-2028, maatregelen genomen ter beperking van de verkoop van alcoholische dranken. Zo is het sinds 1.6.2024 verboden om alcoholische dranken in de handel te brengen: via automatische distributieapparaten; in ziekenhuizen (met uitzondering van niet-gekoeld bier en niet-gekoelde wijn en met uitzondering van de consumptie ter plaatse in de cafetaria); tussen 22 uur en 7 uur in tankstations aan snelwegen met uitzondering van het in handel brengen in de wegrestaurants met het oog op consumptie ter plaatse (SDG's 3.4 en 3.5).

Het Federaal Reductieplan voor Gewasbeschermingsmiddelen (pesticiden) geeft uitvoering aan de federale acties die erop gericht zijn de impact van het gebruik van pesticiden op de volksgezondheid en het milieu te verminderen. De bescherming van de gezondheid wordt aangepakt door middel van projecten die erop gericht zijn een register van chronische ziekten op te stellen en de wetenschappelijke informatie over dit onderwerp bij te werken. De acute blootstelling aan pesticiden wordt aangepakt door middel van toxicovigilantie en de sensibilisering van professionele gebruikers voor het gebruik van maskers, handschoenen en andere combinaties. Er wordt samengewerkt met de Gewesten om ervoor te zorgen dat er pesticidevrije zones worden gecreëerd om waterlopen te beschermen. Door op alle potentieel gevaarlijke pesticiden een logo aan te brengen dat 'gevaarlijk voor bijen' betekent, zouden we gebruikers ertoe moeten aanzetten de voorkeur te geven aan producten die niet schadelijk zijn voor bestuivers (SDG's 3.9, 6.3, 13.3 en 15.1).

#PlantHealth4Life is een communicatie- en bewustmakingscampagne van de EU die de vitale link tussen plantgezondheid en ons dagelijks leven promoot. Voor het tweede jaar op rij is België een van de lidstaten die aan deze meerjarencampagne deelnemen. Plantenplagen en -ziekten zijn van invloed op onze voedselzekerheid, de economie en het milieu, terwijl gezonde planten een duurzame toekomst betekenen. We hebben allemaal een maatschappelijke verantwoordelijkheid om planten gezond te houden. De #PlantHealth4Life-campagne illustreert wat u kunt doen om de plantgezondheid te verbeteren en mee te helpen aan een preventief beleid om de risico's op plaagorganismen

te verminderen. Voorbeelden hiervan zijn een Out-Of-Home- of OOH-campagne in treinstations en op de luchthaven Brussel-Zaventem, de productie van een roll-up voor promotie op de beurs van Libramont, een radio-interview en online programmatische advertenties (SDG's 2.4, 12.4, 15.3 en 13.2).

Een van de elementen van een duurzaam dierengezondheidsbeleid is het antibioticabeleid. In de eerste fase lag de focus op een algemene vermindering van het antibioticagebruik. In een tweede fase werden er reductiemethoden per diersoort vastgelegd. Met steun van de overheid heeft de dierlijke sector het antibioticagebruik tussen 2011 en 2023 met 62 % kunnen verminderen. In een volgende fase zullen veehouders in geval van (systematisch) overmatig gebruik verplicht individueel begeleid worden door hun bedrijfsdierenarts, die zal worden bijgestaan door een externe coach inzake antibioticaresistentie (AR). De FOD Volksgezondheid heeft opleidingen georganiseerd voor de vorming van die AR-coaches en voorziet in een vergoeding voor dierenartsen die effectief met de coaching beginnen. Zowel de coaching door de bedrijfsdierenarts als door de AR-coaches zou moeten leiden naar een betere bedrijfsgezondheid met een meerwaarde voor de dierengezondheid, het dierenwelzijn en de antimicrobiële resistentie (SDG's 3.3 en 3.9, 12.4 en 12.5, 6.3, 1.5 en 17.6).

De implementatie in België van de bijgewerkte berekeningsmethoden voor de Nutri-Score, met als doel voedingsmiddelen binnen een bepaalde categorie beter van elkaar te onderscheiden op basis van voedingskwaliteit (waarbij met name beter rekening wordt gehouden met het suiker-, vezel- en eiwitgehalte). Door deze bijwerkingen krijgt bijna 80 % van de ultrabewerkte voedingsmiddelen met een te hoog suiker-, vet- en zoutgehalte nu een Nutri-Score D of E. Indirect kent de Nutri-Score een lagere waardering toe aan dit soort producten, waarvan ook bekend is dat ze een zeer zware koolstofvoetafdruk hebben, zowel wat de verwerking als wat de productie van grondstoffen betreft, en aangezien consumenten minder D- en E-producten consumeren, kan dit een positieve bijdrage leveren aan een duurzamere aanpak.

Verder moeten we ook vermelden dat er in 2024 tijdens het Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU (april 2024) een internationaal symposium werd georganiseerd over Front-of-Pack Nutrition Labelling (of voedingswaarde-etikettering op de voorkant van de verpakking, waaronder de Nutri-Score) (SDG's 2.1 en 2.2, 3.4 en 3.8, 12.8, 10.3 en 4.7).

Onze FOD zet volop in op digitaliseringsprojecten in het kader van 'paperless' processen en administratieve vereenvoudiging (MyMedex, Mult-e, MediAtt, eBox Burger). Door de digitalisering zal onze FOD zijn interne werklast kunnen verminderen, wat ook een grondigere kwaliteitscontrole mogelijk zal maken. Dankzij 'Optical Character Recognition' en menselijke controle zullen fouten sneller worden opgespoord, zal fraude kunnen worden bestreden (voor medische attesten en medische kosten) en zullen terugbetalingen ook sneller en correcter verlopen, bijvoorbeeld voor medische kosten bij een arbeidsongeval. De FOD Volksgezondheid is zich ervan bewust dat we blijvend oog moeten hebben voor mensen zonder digitale kennis en vaardigheden. Daarom geven onze systemen ook aan dat wanneer

een 'cliënt' bijvoorbeeld geen actieve eBox heeft, alles per post wordt verstuurd (SDG's 3.8 en 3.d, 9.c en 9.5, 12.6 en 17.6).

Bovendien bezorgt onze FOD alle federale besturen elk jaar een rapport met hun specifieke cijfers over ziekteverzuim, met bijzondere aandacht voor stressgerelateerde psychische aandoeningen. Dit geeft de federale besturen de kans om deze cijfers grondig te analyseren en helpt hen om gepaste maatregelen te nemen op het vlak van preventie en (mentaal) welzijn. (SDG's 3.4 en 3.5, 8.5 en 8.8, 10.3, 16.6 en 16.7 en 5.5).

In het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie speelde de FOD Volksgezondheid een hoofdrol in een reeks belangrijke multilaterale milieu-evenementen zoals de [COP over migrerende soorten](#), de voorbereidende vergaderingen voor de COP's over biodiversiteit en klimaat in de tweede helft van 2024, de Milieuvergadering van de Verenigde Naties ([UNEA6](#)) en de conferenties over de [strijd tegen plasticvervuiling](#) en over [biodiversiteit op volle zee](#). Er werd ook actief gecommuniceerd, zowel via de kanalen van het Voorzitterschap als die van de FOD of het DG (persberichten, web, X, LinkedIn, Facebook, Instagram) om te benadrukken dat de acties van het Belgisch Voorzitterschap op het internationale toneel en in het beheer van de Europese dossiers elkaar aanvullen. Daarbij kwamen de thema's van de SDG's aan bod, en meer bepaald de thema's die verband houden met de milieuprioriteit van het Belgische Voorzitterschap: het aanpakken van de drievoudige wereldwijde crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en vervuiling (circulaire economie, duurzame chemie, enz.).

Ook tijdens het Europees Voorzitterschap heeft België raadsconclusies geformuleerd om de Europese Gezondheidsunie te verbeteren en het welzijn van de EU-burgers te beschermen. In deze raadsconclusies worden de lidstaten en de Commissie aangemoedigd tot (1) het aanpakken van het tekort aan gezondheidswerkers door middel van investeringen, digitale instrumenten, het delen van kennis, samenwerking op EU-niveau en aangepaste regelgevingskaders; (2) het aanpakken van de prioritaire behoeften in de gezondheidszorg, met name door de uitvoeringsinstrumenten van de EU, waaronder EU4Health, te verbeteren en nieuwe te ontwikkelen, zoals een EU-investeringshub voor gezondheidszorg; (3) het versterken van maatregelen met betrekking tot ziektepreventie van niet-overdraagbare ziekten door het bevorderen van gezonde levensstijl en leefomgeving; (4) het bestrijden van antimicrobiële resistentie (AMR) door middel van een 'one health approach'; (5) het versterken van het EU-ecosysteem voor klinische proeven; (6) het ondernemen van acties met betrekking tot paraatheid en overdraagbare ziekten, in het bijzonder de verdere implementatie van de Gezondheidsunie en de Health Emergency Preparedness and Response Authority (HERA); (7) het verbeteren van de geneesmiddelenbevoorrading in Europa; (8) het aanpakken van de impact van de klimaatverandering op de gezondheid; (9) het verbeteren van de uitvoeringsinstrumenten van de EU. Daarnaast werden de onderhandelingen over het Pandemieverdrag en de Internationale Gezondheidsregeling (IHR) afgerond tijdens het Belgische voorzitterschap. Ten slotte heeft onze FOD een WHO European Forum georganiseerd met betrekking tot het aanpakken van de commerciële

determinanten van gezondheid. Dit evenement bood een ruimte voor leren, reflectie en discussie over beleidsimplicaties en toekomstige acties om de commerciële determinanten van niet-overdraagbare ziekten in te perken en te beheersen.

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Volksgezondheid

Mobiliteitsbeleid

Wat zachte mobiliteit betreft, hebben we voor het woon-werkverkeer van onze medewerkers het 'Go Healthy Package' ingevoerd, volgens het STOP-principe. We beschikken over een wagenpark met een gemiddelde ecoscore van 75 en over 5 plooi-fietsen, waarvan 3 elektrische. Regelmatige dienstverplaatsingen binnen Brussel (post tussen vestigingen en kabinetten) gebeuren nu met de bakfiets dankzij een contract met het cyclo-logistiek bedrijf Urbike. Voor buitenlandse dienstreizen compenseren we de koolstofuitstoot van verplaatsingen met het vliegtuig, de trein of de wagen. Er wordt momenteel gewerkt aan een gezamenlijk vademecum voor de 3 organisaties (FOD, RIZIV en FAGG).

In juni nam onze FOD deel aan de Wereldfietsweek en in september 2024, tijdens de Europese Mobiliteitsweek, organiseerden we verschillende activiteiten: een workshop fietsherstellingen in Brussel en Hasselt, een ontbijt om onze fietsers aan te moedigen, een begeleide fietstocht van Pro Velo om de art-nouveau-architectuur van Schaarbeek te ontdekken, een Bike-to-Work-uitdaging onder collega's en een rondleiding achter de schermen van de MIVB. In totaal namen 86 mensen deel aan deze initiatieven, wat ons engagement voor duurzamere mobiliteit nog versterkt. Aansluitend op de Mobiliteitsweek werd een mobiliteitsenquête gehouden onder de medewerkers van de drie organisaties om te peilen naar hun praktijken en te bepalen wat de uitdagingen zijn op het vlak van mobiliteit op het werk. De resultaten lieten positieve trends zien in de evolutie van onze globale modal split, maar ook actiepunten om deze vooruitgang in de toekomst te behouden.

Milieubeheer

In 2024 heeft onze FOD de EMAS-registratie voor het hoofdkantoor en voor de activiteiten in het Galilee-gebouw positief verlengd. Hier is over gecommuniceerd. We richten ons niet alleen op duurzame mobiliteit en afvalbeheer, waar we hieronder nog op terugkomen, maar maken onze medewerkers in de loop van het jaar ook bewuster van het milieubeheer van het gebouw, met name via acties en communicatie (herinrichting van de fietsenstalling, workshop fietsherstellingen, verbruik van het gebouw, aankondiging en resultaten van de EMAS-audit, ...) en via een e-learningprogramma dat systematisch door nieuwe medewerkers wordt gevolgd. Bovendien biedt het DDO-netwerk actieve ondersteuning voor het EMAS en zorgt het ervoor dat het MMS in de hele FOD wordt toegepast.

Wat afvalbeheer betreft, blijft onze FOD veel aandacht besteden aan de selectieve inzameling binnen onze gebouwen: zo kunnen verschillende soorten afval gesorteerd worden op basis van de aard ervan. In november nam onze FOD deel aan de Europese Week van de Afvalvermindering. Dit initiatief was een gelegenheid om de medewerkers nog meer

bewust te maken van het belang van sorteren en afvalvermindering, en met name van een beperking van het papierverbruik. Er zijn nieuwe, meer geïllustreerde en verklarende affiches ontworpen op basis van vaststellingen op het terrein, om de sorteercampagnes begrijpelijker te maken. Er worden regelmatig controles uitgevoerd om het succes van het selectief sorteren te beoordelen.

Om afval te verminderen en de circulaire economie te ondersteunen heeft de FOD ten slotte een Sustainable Corner_ ('Duurzame Hoek') ingericht, een plek voor verschillende bestaande en nieuwe inzamelingen (batterijen, doppen, maandverband, ...). Er werd een multidisciplinaire werkgroep opgericht om toe te zien op de evolutie en continue verbetering van deze duurzame hoek.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Tot slot werden er binnen de FOD verschillende acties georganiseerd voor onze medewerkers, waaronder:

- De Fijnproeversweek in het Galilee-restaurant en elke dag een uitgebreid vegetarisch aanbod van hoge kwaliteit;
- De Kerstmarkt 2024: dankzij jullie massale aanwezigheid hebben we het indrukwekkende bedrag van 2007 euro opgehaald voor drie verenigingen die vooraf door de medewerkers waren gekozen;
- Opleiding IT-veiligheid via modules en quizzen;
- Bloedinzameling in het Galilee-gebouw;
- Mindfulness training voor leaders via In Vivo;
- Netwerkevenementen voor nieuwe medewerkers, om duurzame banden op te bouwen;
- [Youca](#) Action Day;
- Informatie over vervuilingsspieken in de winter en de zomer met speciale aandacht voor de effecten van hittegolven op de geestelijke gezondheid;
- Weggeven van boeken door de bibliotheek;
- 'Spend your change' = sensibiliseringscampagne van de FOD Financiën om alle burgers aan te moedigen om hun munten te gebruiken;
- Improvisatieshow met als thema inclusie;
- Tentoonstelling 'Cartoons tegen discriminatie' die verschillende FOD's zouden willen laten zien;
- Terbeschikkingstelling van affiches over de beschermde natuurgebieden in de Belgische Noordzee;
- Infostand voor de Werelddag zonder tabak;
- De Sociale Dienst biedt verschillende premies aan, bv. voor brillen, tandprothesen of hoorapparaten, voor niet-conventionele zorgpraktijken, voor twee zorgpraktijken (tabacoloog en diëtist), voor sporten in clubverband of voor sociaal-culturele activiteiten voor kinderen, voor preventieve gezondheidszorg, voor eerstelijnspsychologische zorg, enz.

(Mevrouw Romi Weitman, lid van de ICDO, en Mevrouw Vicky Van der Linden, plaatsvervangster)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de DO-cel en plaats in het organigram van de FOD Justitie

Samenstelling van de DO-cel is niet compleet enerzijds door de ongoing Redesign en personeelsverloop dus geen vervanging. De CDO rekent voor DO sensi op de dienst DO. Deze dienst, bevond zich t.e.m. augustus 2024 onder Team Support, Directie Buildings & Facilities. Vanaf 03/09/2024 onder Team HR, Team Wellbeing.

Activiteiten in 2024

Op initiatief van de dienst DO werden in 2024 o.a. onderstaande sensibilisatie acties georganiseerd:

- Uitdelen van de Groene druivelaar scheurkalender aan personeelsleden om hen te prikkelen om duurzame keuzes te maken thuis en op het werk alsook communicatie online versie ervan via intranet en interne newsletters en A4 versie ervan aan o.a. de communicatiedienst en de beleidscel.
- Affiches plaatsen en brochures in DO informatierekken voor De Grote Vogeltelling/Le recensement oiseaux en andere sensibilisatie acties doorheen het jaar.
- Uitdelen/plaatsen van een gepersonaliseerde temperatuurkaart met thermometer en best practices DO in elk lokaal incl. vergaderzalen van de centrale gebouwen om te sensibiliseren rond juist gebruik van de verwarming cf. #iktrekhetmijaan gekoppeld aan communicaties hierover via verschillende kanalen.
- Affiche milieuprestaties CA gebouwen geafficheerd in de verschillende gebouwen.
- REUSE @ JUST – Ingezamelde mappen in goede of nieuwe staat die in de centrale gebouwen niet meer benut worden herverdeeld aan geïnteresseerde contactpersonen in gevangenissen en gerechtsgebouwen in de provincies.
- Uitdelen van een sproutpotlood dat volledig circulair dus duurzaam is zowel voor Earth Day (anjer bloemzaadjes) als Week van de bij (koriander zaadjes) gekoppeld aan SDG 15 best practices.
- Communiceren vernieuwde infoches gids voor duurzame aankopen en adviezen FRDO versterking DO beleid en beleidscoherentie alsook info nieuw FPDO, oriëntatienota, aan de interne stakeholders.

- Sensibilisatie acties en communicaties tijdens de Europese Week van de Mobiliteit, verdeling fluo gadgets voor fietsers, infostanden mobiliteit en enquête sensi BVP hernieuwing in CA gebouwen.
- Mobility event en quiz in WTCIII Belgisch Staatsblad op 08/10/2024.
- Deelname aan de jaarlijkse Grote Verkeersquiz van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde en het Agence wallonne pour la Sécurité routière van 16/09/2024 tot 16/10/2024.
- Stands i.v.m. afvalbeheer en papierbesparing tijdens de Europese Week van de Afvalvermindering en uitdelen van een circulair DO gadget (in concreto een bookmark van groeipapier Denk na voor je print met cijfers aantal gemiddelde prints per VTE en een 4 kleurenstylo met logo die voor 92% uit gerecycled plastic bestaat en in Duitsland en niet in China geproduceerd werd en bovendien CO₂ neutraal).
- Inzameling Zero Hunger (shoe box resto du coeur) voor minderbedeelden.
- Oproep POC DO netwerk in december om lokale initiatieven/best practices cf. SDG 1 en SDG 13 te vernemen.

Al onze communicatieacties worden ingepland en besproken met de dienst Communicatie. Aldus kunnen de medewerkers en partners van de FOD geïnformeerd worden over al onze maatregelen omtrent duurzame ontwikkeling.

We communiceren ook via onze DDO Sustainability JUST teamsgroep met verschillende stakeholders omtrent onze sensibilisaties, ongoing verplichtingen en ideeën voor projecten.

2. Bijdrage van de FOD Justitie aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

Het strategisch plan en in haar verlengde het operationeel plan van de FOD Justitie bevat beleidsdoelstellingen (projecten) in het kader van onze strategische doelstellingen.

Projecten die een SDG doelstelling verwezenlijken als projecten die opgenomen dienen te worden in het Actieplan voor duurzame ontwikkeling worden in een opvolgingstool opgenomen in het operationeel plan en verwezenlijkt binnen de organisatie.

De project opvolgingstool (Project Follow-up Center) zal ter beschikking gesteld worden voor alle projectleiders en de dienst DDO in aanloop van 2024/2025 om de strategische stroomlijning tussen beide diensten te versterken.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

Met volgende hervormingen dragen we bij aan de Sustainable Development Goals (SDG's) zoals door de Verenigde Naties in 2015 vastgelegd. Onder meer de uitbreiding van de juridische tweedelijnsbijstand, aanpassingen aan de inbeslagnemingsdrempels, de hervormingen van de gerechtelijke schuldinvoering, de hervorming van de

collectieve de schuldenregeling, de afbetalingsplannen en de hervorming van de regels rond bewindvoering kaderen in de uitvoering van SDG 1: “Beëindig armoede overal en in al haar vormen” en SDG 10: “Dring ongelijkheid in en tussen landen terug”. De maatregelen ter bescherming van kinderen zoals het project Arachnid, de strafverzwaring bij intrafamiliaal geweld in het bijzijn van minderjarigen, het recht van het kind om gehoord te worden, de wetgeving om de persoonlijke banden tussen broers en zussen te vrijwaren, de strijd tegen (digitaal) seksueel geweld, de herstelkamers in de rechtbanken, de strijd tegen gokverslaving door gokreclame aan banden te leggen, het breder toepassen van de EPIS-lijst, het invoeren van een speellimiet en het verbieden van schijndagbladhandels, een menselijke aanpak op vlak van gedetineerden en geïnterneerden, de vele welzijnsprojecten in de gevangenissen gefinancierd via Cellmade en de drugsbegeleidingsprogramma’s, de invoering van detentiebegeleiders, de invoering van JustCare, de bouw van forensisch psychiatrische centra, de verbetering van de wetgeving rond gedwongen opnames, het plaatsen van AED-toestellen in gerechtsgebouwen, de hervorming van de regels rond bewindvoering en JustProtect, het voorzien van extra voogden voor niet begeleide minderjarige vreemdelingen en de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel kaderen in de uitvoering van SDG 3: “Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden”. De opleidingen aangeboden in detentiehuizen, transitiehuizen en gevangenissen, het digitaal platform JustFromCell waarmee men opleiding zal kunnen volgen en de opleidingen voor het gevangenispersoneel, Gerechtspersoneel, magistraten en politiemensen kaderen in de uitvoering van SDG 4: “Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen”. De transgenderwet, een risicotaxatie-instrument, de uitbreiding van de lijst met discriminatiegronden, het nieuw seksueel strafrecht, de Zorgcentra na Seksueel Geweld, de aanpak van intrafamiliaal geweld met onder meer de wet ter preventie en bestrijding van feminicide en gendergerelateerde doding, het mobiel stalkingalarm, de strafverzwaring bij intrafamiliaal geweld en de zelfhulpguides voor transgenders in de gevangenissen kaderen in de uitvoering van SDG 5: “Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes”.

De maatregelen ter ondersteuning van het gevangenispersoneel zoals de projecten mentale loskoppeling, psychologische ondersteuning bij traumatische ervaringen, de cursussen conflict- en agressiebeheersing, de nieuwe uniformen, alsook de maaltijdcheques voor het gerechtspersoneel, het sociaal statuut voor magistraten, het project griffier van de toekomst, de vele aanwervingen, nieuw ICT-materiaal voor Justitie, de modernisering van het statuut van verschillende beroepsgroepen zoals de advocatuur, gerechtsdeurwaarders, bedrijfsjuristen en het notariaat en het beschermen van bedrijven in moeilijkheden kaderen in de uitvoering van SDG 8: “Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen.”

De renovaties van de gevangenissen en gerechtsgebouwen, de bouw van nieuwe gevangenissen, de invoering van detentiehuizen, de projecten om de gebouwen energiezuiniger te maken, de digitalisering van Justitie en de innovatieprojecten binnen de FGP, de strijd tegen de georganiseerde misdaad, het bevorderen van de verkeersveiligheid kaderen in de uitvoering van SDG 9: “Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve

en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie” en SDG 11: “Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam”.

De strafbaarstelling ecocide, de gespecialiseerde milieumagistraten en milieuopleiding voor magistraten kaderen in de uitvoering van SDG 14: “Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen” en “SDG 15: ‘Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe”.

De vele applicaties op Just-on-web die de toegankelijkheid tot Justitie verhogen zoals JustConsult, de uitbreiding van de juridische tweedelijnsbijstand, het project Casa Legal, het gemeenschappelijk onthaal in de rechtbanken, het project Klare Taal en de kioskpc’s, de opleiding voor magistraten in het kader van het Federaal Actieplan Racismebestrijding, een betere registratie van haatmisdrijven en haatspraak, het verstrekken van geboortakten voor metissen en de erkenning van het Boeddhisme kaderen in de uitvoering van SDG 16:

“Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit”.

De vele applicaties op Just-on-web die de toegankelijkheid tot Justitie verhogen zoals JustConsult, de uitbreiding van de juridische tweedelijnsbijstand, het project Casa Legal, het gemeenschappelijk onthaal in de rechtbanken, het project Klare Taal en de kioskpc’s, de opleiding voor magistraten in het kader van het Federaal Actieplan Racismebestrijding, een betere registratie van haatmisdrijven en haatspraak, het verstrekken van geboortakten voor metissen en de erkenning van het Boeddhisme kaderen in de uitvoering van SDG 16: “Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit”.

3. SDG’s as compass

Als we de opdrachten van de FOD en de door onze medewerkers behandelde dossiers analyseren, zien we dat ons departement vooral bijdraagt aan de volgende SDG's:

- SDG 1: Beëindig armoede overal in al haar vormen
- SDG 3: Verzeker een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden
- SDG 5: Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes
- SDG 8: Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling
- SDG 10: Dring ongelijkheid in en tussen landen terug
- SDG 16: Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Justitie

De FOD Justitie is zich bewust van zijn voorbeeldrol als overheidsadministratie en wil dan ook zijn verantwoordelijkheid opnemen op het gebied van milieu en duurzaamheid. De voorbije jaren heeft ons departement tal van acties opgezet om de aspecten van duurzame ontwikkeling te integreren in zijn werking.

Door de ongoing digitalisatie van de FOD Justitie alsook met oog op de verminderde ecologische voetafdruk creëerde de Dienst DO een interne teamsgroep voor overleg met interne Stakeholders met subgroepen voor de verschillende DO doelgroepen en contactpersonen.

Mobiliteitsbeleid

De FOD Justitie sensibiliseert actief rond Duurzame mobiliteit door best practices voor zowel thuis als op het werk te communiceren en deze in de kijker te plaatsen tijdens de jaarlijkse sensibilisatie acties met focus op mobiliteit zoals de Europese Week van de Mobiliteit, deelname aan de Grote Verkeersquiz, in 2024 werd een heuse mobiliteitsquiz georganiseerd voor de justitie personeelsleden in WTCIII. Er zijn in bepaalde gebouwen dienstfietsen beschikbaar en er is een fietsvergoeding beschikbaar. Er is een BVP in de gebouwen die onder die verplichting vallen en er wordt aangeraden om voor verplaatsingen te opteren voor het openbaar vervoer waar mogelijk daarvoor zijn er ook bereikbaarheidsfiches die geraadpleegd kunnen worden. Vragen omtrent mobiliteit kunnen naar mobility@just.fgov.be gestuurd worden. De omzendbrief 307 septies wordt gerespecteerd door de dienst CARS en afhankelijk van de beschikbare middelen en bestaande federale contracten wordt het wagenpark stap per stap vergroend. Voor de meeste verplaatsingen in Brussel wordt de EJumpy van Citroën benut.

Duurzaam aankoopbeleid

De FOD verbindt zich tot de toepassing van de federale richtlijnen en aanbevelingen inzake duurzame overheidsopdrachten, rekening houdend met de bestaande budgettaire beperkingen en met inachtneming van de wetgeving inzake overheidsopdrachten.

Alle directoraten en aankoopdiensten van de FOD passen de federale doelstellingen toe die voortvloeien uit de circulaire van 16 mei 2014 inzake integratie van duurzame ontwikkeling, met inbegrip van sociale clausules en maatregelen ten voordele van kleine en middelgrote ondernemingen, in het kader van overheidsopdrachten gegund door federale aanbestedende instanties. Tot dusver is nog geen enkele overheidsopdracht geweigerd wegens het ontbreken van duurzaamheidsclausules.

Over het algemeen maakt de FOD Justitie gebruik van de FORCMS-contracten voor courante leveringen en diensten. De FORCMS-contracten bieden duurzame artikelen aan, waarvan zij het percentage vaststellen. De aankoopcentrale neemt in haar bestekken de relevante clausules op (bijvoorbeeld voor onderhouds- en hygiënische producten, papier, toiletpapier, multifunctionele printers, informaticamateriaal, enz.).

Voor bepaalde, meer specifieke opdrachten daarentegen, die niet vervat zijn in de FORCMS, stellen de bevoegde diensten van de FOD Justitie een opdracht op. Wanneer het voorwerp van de opdracht het toelaat, dringen ze daarbij aan op duurzame methoden en voegen ze milieuclausules toe.

Ten slotte werkt de FOD Justitie mee aan het streven van de regering om de uitgaven te rationaliseren via gecentraliseerde federale overheidsopdrachten in het kader van het federale aankoopbeleid. De FOD Justitie neemt deel aan andere gegroepeerde opdrachten, waarvoor hij zijn behoeften en aanbevelingen ter bevordering van de integratie van duurzame overwegingen verstrekt (afvalophaling, huur/leasing/aankoop van voertuigen, schoonmaakproducten, enz.).

Milieubeheer

Door ongoing personeelsverloop en budgetbeperking werd het ISO 14001-certificaat en de EMAS-registratie voor het milieumanagementsysteem binnen de centrale zetel niet hernieuwd. Desondanks wordt het MilieuManagementSysteem principe en de vastgestelde prioriteiten ondertussen aangehouden in afwachting en research naar een vernieuwd certificaat/registratie.

Het directiecomité heeft ervoor gekozen om zich te richten op de volgende doelstellingen:

- onze conformiteitsverplichtingen nakomen, in het bijzonder de wettelijke en regelgevende vereisten inzake milieu;
- maatregelen treffen om vervuiling en hinder te voorkomen;
- minder energie en water verbruiken ;
- aanmoedigen dat papier verstandig wordt gebruikt om zo het verbruik ervan te beperken;
- milieucriteria in de procedures voor overheidsopdrachten integreren;
- minder afval produceren en beter sorteren;
- het personeel en de bezoekers aanmoedigen om bij hun verplaatsingen voor duurzaam vervoer te kiezen;
- onze medewerkers en onderaannemers sensibiliseren en informeren over milieubescherming;
- transparant communiceren over ons beleid en onze resultaten inzake milieu;
- aanmoedigen van het beperken van onze impact op het milieu tijdens de totstandkoming van normen inzake burgerlijke en strafrechtspleging.

De FOD Justitie is van plan om dit milieu-engagement voor te zetten en zijn goede handelwijzen in de toekomst uit te breiden naar andere gebouwen van de centrale administratie. In dat kader monitort de dienst Duurzame Ontwikkeling de milieuprestaties van de vier gebouwen van de centrale administratie. Die monitoring heeft betrekking op het energieverbruik (gas en elektriciteit), het waterverbruik, het aantal kopieën en afdrucken inclusief recto verso, de afvalproductie en de mobiliteit van de personeelsleden.

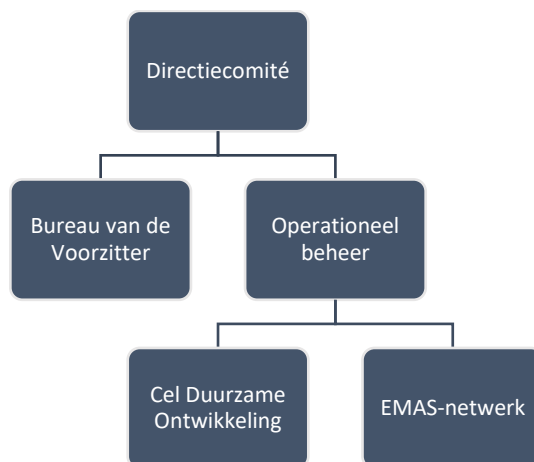

(Mevrouw Maria Eugenia Bardaro, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de Cel DO en plaats in het organigram van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie

De cel Duurzame Ontwikkeling (hierna cel DO) van de FOD Economie werd opgericht in overeenstemming met het koninklijk besluit van 22 september 2004, gewijzigd door het KB van 25 april 2014. Deze koninklijk besluiten houden de oprichting in van cellen duurzame ontwikkeling in de federale overheidsdiensten, de programmatorische federale overheidsdiensten en het Ministerie van Landsverdediging. Onderstaand organigram toont de spelers die het meest betrokken zijn bij duurzame ontwikkeling binnen de FOD Economie.

De cel DO coördineert het beleid over duurzame ontwikkeling van de FOD Economie. Ze bestaat uit de volgende leden:

- de coördinatrice Duurzame Ontwikkeling, die de FOD Economie vertegenwoordigt in de [Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling](#) (ICDO), en haar plaatsvervanger;
- een vertegenwoordiger van elke algemene directie of stafdienst;
- een vertegenwoordiger van de stafdienst Budget & Beheerscontrole.

De coördinatrice Duurzame Ontwikkeling ressorteert onder het Bureau van de voorzitter en is ook verantwoordelijk voor de coördinatie van het [EMAS-netwerk](#). Sinds 2023 zijn er

sterkere synergieën tussen die twee netwerken, wat zorgt voor een meer geïntegreerde en coherente aanpak van duurzame ontwikkeling binnen de FOD Economie.

Activiteiten in 2024

In 2024 speelde de cel DO van de FOD Economie een centrale rol in de coördinatie en opvolging van duurzaamheidsinitiatieven. Haar actie was gestructureerd rond verschillende belangrijke assen:

1. Strategische coördinatie

De cel DO hield toezicht op de uitvoering van het Actieplan voor Duurzame Ontwikkeling (hierna ADO) en de rapportering van de bijdragen van de FOD Economie aan het [Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling](#) (FPDO).

Er werd een materialiteitsanalyse gecoördineerd, waarbij de prioritaire thema's voor de FOD en onze strategische stakeholders werden geïdentificeerd.

Na de ondertekening van het [Handvest voor een Duurzame Administratie](#) startte de FOD Economie met de ontwikkeling van een ESG-routekaart (Environment, Social en Governance). Er werden verschillende workshops met interne stakeholders georganiseerd om het maturiteitsniveau te meten en concrete acties op verschillende vlakken te definiëren. Dit werk wordt in het eerste kwartaal van 2025 voortgezet om een document te finaliseren dat alle duurzaamheidsgerelateerde acties bundelt. Het doel is de samenhang en de langetermijnvisie te versterken.

2. Interinstitutionele deelname en projectoproepen

De FOD Economie nam actief deel aan de vergaderingen van de interfederale werkgroepen van de ICDO en bevorderde zo de coördinatie van initiatieven voor duurzame ontwikkeling. In het kader van de ETS-projectoproep van de FOD Volksgezondheid dienden we twee projecten in.

1. Het eerste project richt zich op de ondersteuning van onderzoek en ontwikkeling om correcte testmethoden voor oplaadstations voor elektrische voertuigen vast te stellen.
2. Het tweede betreft een investering in de aankoop van elektrische dienstvoertuigen met een groot bereik en een hoog laadvermogen voor metrologische controles op het terrein.

3. Opleiding en sensibilisering

Een opleiding over energie- en klimaatkwesties werd georganiseerd voor de leden van het Directiecomité en 10 toekomstige interne opleiders. Vanaf 2025 zijn deze opleiders verantwoordelijk voor het organiseren van opleidingen met drie hoofddoelstellingen:

1. Medewerkers sensibiliseren voor energie- en klimaatuitdagingen en de economische impact ervan: alle personeelsleden vertrouwd maken met de huidige uitdagingen en de impact ervan op het werk en de opdrachten van de FOD Economie.
2. Een bottom-up aanpak aanmoedigen: de ideeën, initiatieven en concrete feedback van de medewerkers optimaal benutten om de acties binnen onze FOD te verrijken.
3. Een strategisch debat stimuleren: reflectieruimtes creëren om verbanden te leggen tussen concrete initiatieven, de strategie van de organisatie en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Deze uitwisselingen moeten de onderlinge verbondenheid van de uitdagingen benadrukken en een coherente langetermijnvisie aanmoedigen. Deze opleidingen dragen bij tot het versterken van een gemeenschappelijke en proactieve cultuur rond duurzaamheid in de FOD Economie.

De cel DO wendde haar expertise aan in een aantal strategische dossiers en speelde een actieve rol in meerdere conferenties en studies. De coördinatrice gaf ook advies over duurzame aankopen, wat het engagement versterkte om verantwoorde praktijken op dat gebied te promoten.

In het kader van de EMAS-certificering werd een nauwe samenwerking tot stand gebracht met de Facilitaire Dienst, waardoor de acties doeltreffend worden uitgevoerd.

Tot slot droeg de cel DO bij tot interne sensibiliseringsacties via verschillende communicatiekanalen (EcoNews, intranet, enz.) over diverse thema's zoals energieuinigheid en verantwoorde praktijken.

Die inspanningen weerspiegelen het engagement van de FOD Economie om een proactieve, inclusieve en participatieve aanpak te hanteren en duurzame ontwikkeling volledig te integreren in zijn activiteiten en prioriteiten.

2. Bijdrage van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst op het vlak van integratie en implementatie van het FPDO

De implementatie van de acties van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) wordt opgevolgd bij de FOD Economie en gecoördineerd door de cel DO.

De FOD Economie hanteert een geïntegreerde aanpak voor de uitvoering van het FPDO. De bijdragen aan het FPDO worden duidelijk geïdentificeerd als onderdeel van het beleid voor duurzame ontwikkeling en kaderen in een coherente strategische visie. De acties van dat plan zijn opgenomen in het Actieplan Duurzame Ontwikkeling van de FOD Economie, waardoor ze zijn afgestemd op de operationele doelstellingen.

De experts die belast zijn met de uitvoering ervan worden gevraagd om gedetailleerde voortgangsrapporten op te stellen. Deze laatste worden eerst in de cel Duurzame Ontwikkeling en daarna in het Directiecomité worden voorgesteld en besproken.

Het FPDO wordt gezien als een centrale hefboom die synergieën creëert tussen de verschillende plannen, met name via belangrijke acties zoals de circulaire economie en de promotie van verantwoorde consumptie.

We willen die synergie versterken. Daarom hebben we ook een proces van interne convergentie met de andere plannen opgestart. Het doel is om het monitoring- en rapportageproces voor die plannen geleidelijk te verbeteren.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

In de loop van 2024 werden 52 concrete acties van het FPDO uitgevoerd of voortgezet door verschillende algemene directies en stafdiensten van de FOD Economie. Duurzaamheid wordt weerspiegeld in al onze activiteiten, door al onze hefbomen te gebruiken om concrete acties te realiseren.

Onder die nieuwe acties in 2024 definieerde de FOD Economie de prioritaire sectoren waarvoor op nationaal niveau economische instrumenten kunnen worden ontwikkeld. Het is de ambitie om het gebruik van meerdere chemische stoffen te verminderen en de vervanging ervan op een duurzame manier te bevorderen. Die prioritaire sectoren werden bepaald na een gedetailleerde studie en vervolgens opgenomen in het bestek van de projectoproep die werd gepubliceerd in het kader van [Belgium Builds Back Circular](#) (BBBC). Het doel van de projectoproep was om innovatie-initiatieven te ondersteunen die gericht zijn op het op de markt brengen van alternatieve chemische stoffen, technologieën en/of producten die het gebruik van zorgwekkende stoffen of de aanwezigheid ervan in een product elimineren. Ook onderzoeksprojecten naar alternatieven voor zorgwekkende stoffen waren mogelijk.

De focus op de vervanging van gevaarlijke chemische stoffen is geen toeval. Chemicaliën worden overal en door iedereen gebruikt. Ze zitten in de meeste producten die we dagelijks gebruiken. De aanwezigheid of het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen brengt echter risico's met zich mee. Niet alleen voor mens en milieu, maar ook voor de gezondheid van onze economie. De alomtegenwoordigheid van zorgwekkende stoffen betekent dat veel productieketens en sectoren ermee in contact komen. Die situatie maakt bedrijven kwetsbaar, maar biedt ook een kans om duurzame chemie in de hele keten te introduceren. De chemische industrie speelt een sleutelrol in de overgang naar een duurzame, veerkrachtige en concurrerende economie. Investeren in innovatie en de circulaire economie stelt Belgische bedrijven niet alleen in staat om te voldoen aan strengere regelgeving, maar ook om zich te positioneren in de voorhoede van Europa's circulaire transitie, een sleutelfactor voor hun concurrentievermogen.

Voor die projectoproep werden voor België drie groepen prioritaire zorgwekkende stoffen geïdentificeerd. De federale regering wil de eliminatie van die stoffen zoveel mogelijk versnellen.

Perfluoralkyl- en polyfluoralkylverbindingen (PFAS)

PFAS wordt in tal van industriële toepassingen gebruikt. Zo zit er bijvoorbeeld een laagje PFAS in de coating van waterdichte kleding om ze bestand te maken tegen water. Een ander voorbeeld is het gebruik van PFAS in blusschuim en in de coating van pannen met antiaanbaklaag.

De federale overheid erkent het belang van het uitfaseren van PFAS en de noodzaak om veilige en duurzame alternatieven voor PFAS te ontwikkelen. Gezien de problematische aard van alle PFAS en de vele toepassingen ervan in een groot aantal sectoren, is er geen specifiek prioriteitsgebied geïdentificeerd voor dat thema.

Hormoonontregelaars (ED's=Endocrine disruptors)

Hormoonontregelaars (ED's) zijn aanwezig in heel wat producten (voeding, speelgoed, bouwmaterialen, cosmetica, textiel, elektronische apparaten, enz. Ze zijn schadelijk voor de menselijke gezondheid en het milieu. Om consumenten te beschermen, is het belangrijk dat toekomstige producten die op de Belgische markt komen, zo vrij mogelijk zijn van hormoonontregelaars.

De invoering van risicobeheersmaatregelen op Europees niveau zal waarschijnlijk nog enkele jaren duren volgens het tijdschema van de Europese Commissie. De invoering van aanvullende maatregelen op nationaal niveau en de ondersteuning van onderzoek en industrie zijn daarom essentieel.

12 prioritaire stoffen voor de Belgische industrie en/of het grote publiek

Naast PFAS en ED's is er ook een lijst opgesteld van twaalf prioritaire stoffen die van groot belang zijn voor de Belgische industrie en/of het grote publiek.

Het gaat om:

- Diazeen-1,2-dicarboxamide (C,C'-azodi(formamide)) (ADCA)
- Fenol, dodecyl-, branched
- Alkanen, C14-17, chloor
- Dodecamethylcyclohexasiloxaan
- Methyloxiraan (Propyleenoxide)
- N, N-dimethylacetamide
- 2-methoxy ethanol
- Boorzuur
- Tris(4-nonylfenol, branched) fosfiet
- 4-tert-butylfenol
- Terfenyl, hydrogenated
- Dicyclohexylftalaat

Die oproep tot het indienen van projecten stond open voor organisaties of consortiums die actief zijn in België:

- bedrijven (met bijzondere aandacht voor kmo's);
- publieke of private onderzoekscentra;
- onderzoekscentra verbonden aan universiteiten of hogescholen;
- start-ups;
- ngo's;
- adviesbureaus;
- soortgelijke instellingen.

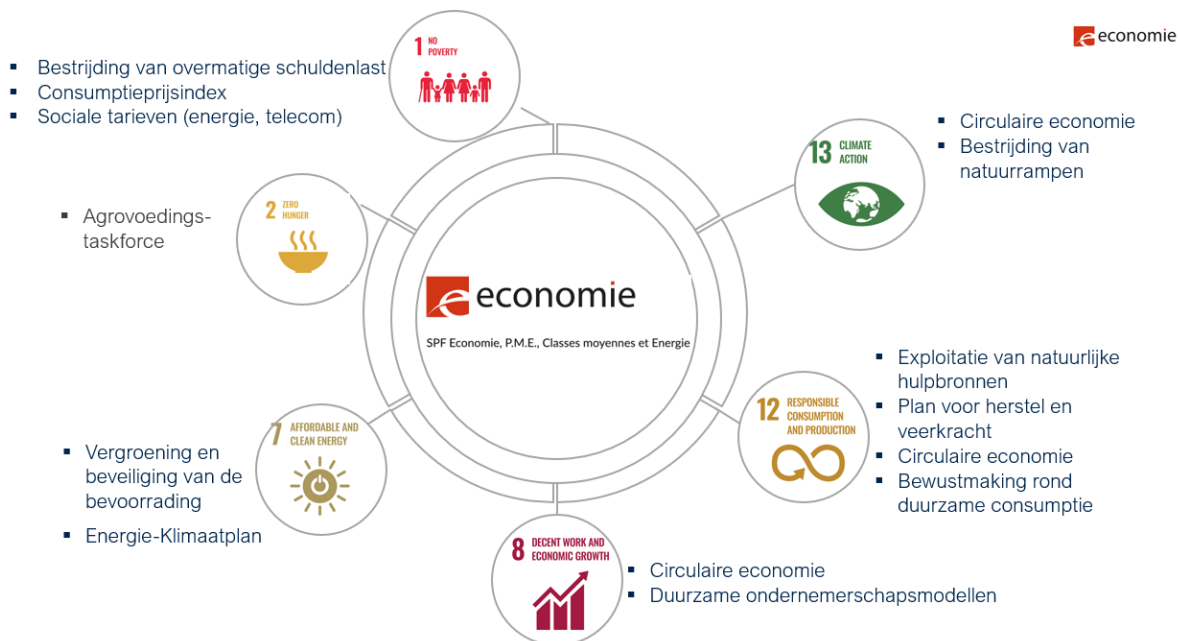
Na een grondige analyse van de kandidaturen werden negen winnende projecten geselecteerd voor een financiële subsidie. Die projecten worden geleid door ondernemingen en/of consortiums van onderzoekscentra en bedrijven. Alle winnende projecten ontvangen een subsidie van in totaal ongeveer negen miljoen euro. De projecten gingen van start in de zomer van 2024 en eindigen in juli 2026.

In december 2024 werd een slotevenement over duurzame chemie georganiseerd, waar alle belanghebbenden bij dat onderwerp bijeenkwamen. Dat was ook een gelegenheid om alle projecten te presenteren.

3. SDGs as compass

Dankzij zijn specifieke bevoegdheden levert de FOD Economie een bijzondere bijdrage aan de implementatie van de volgende [duurzame ontwikkelingsdoelen \(SDG's\)](#):

- SDG 01: Geen armoede - Armoede uitbannen in al haar vormen, overal ter wereld.
- SDG 02: Geen honger – Honger uitbannen, voedselzekerheid garanderen, voeding verbeteren en duurzame landbouw bevorderen.
- SDG 07: Schone en betaalbare energie - Iedereen toegang garanderen tot betrouwbare, duurzame en moderne energiediensten tegen betaalbare kosten.
- SDG 08: Fatsoenlijk werk en economische groei - Aanhoudende, gedeelde en duurzame economische groei, volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen bevorderen.
- SDG 12: Verantwoord consumeren en produceren - Duurzame consumptie- en productiepatronen tot stand brengen.
- SDG 13: Acties tegen klimaatverandering - Veerkracht en aanpassingsvermogen opbouwen in het licht van klimaatgerelateerde gevaren.

De acties op het vlak van duurzame ontwikkeling worden jaarlijks gebundeld in ons Actieplan voor Duurzame Ontwikkeling (APDO). Enkele van de belangrijkste acties die in 2024 werden uitgevoerd:

1. Vergroening van onze energievoorziening

Offshore windenergie: er werd een aanbestedingsmechanisme ontwikkeld om de productiecapaciteit van offshore windenergie in de Prinses Elisabeth Zone (PEZ), gelegen in het Belgische deel van de Noordzee, te verhogen. Bedoeling is om 3,15 tot 3,5 GW extra te genereren. Er zijn ook studies aan de gang om de ontwikkelingsmogelijkheden in de bestaande windzone te onderzoeken.

Hernieuwbare waterstof: er werden projectoproepen gelanceerd om onderzoek, ontwikkeling en demonstratie van technologieën en infrastructuur voor de productie, het gebruik en de invoer van hernieuwbare waterstof te stimuleren. Er werd een financieringskader opgezet om een infrastructuur voor waterstoftransport te creëren, waardoor de rol van België als hub voor die schone energie wordt geconsolideerd.

2. Beheer van kritieke grondstoffen

De FOD Economie zette de uitvoering voort van [verordening 2024/1252](#) inzake kritieke grondstoffen (Critical Raw Materials Act - CRMA), die van kracht werd op 23 mei 2024. Die verordening garandeert een veilige, gediversifieerde, betaalbare en duurzame bevoorrading van kritieke grondstoffen.

Het versterken van de waardeketens van kritieke grondstoffen is essentieel voor het succes van de duale overgang en om te voldoen aan de behoeften van strategische sectoren, alsook om de goede werking van de interne markt, het concurrentievermogen, de veerkracht van de industrie en de strategische autonomie van de EU in een onzekere geopolitieke omgeving te waarborgen.

Hoofdstuk 5 van de verordening bevat maatregelen met betrekking tot circulariteit, certificering en ecologische voetafdruk. Op die activiteiten wordt toezicht gehouden door de subgroep Circulariteit, een van de zes subgroepen die zich bezighouden met de uitvoering van de CRMA. Die subgroep, voorgezeten door de [Openbare Afvalstoffenmaatschappij](#) (OVAM) en het Brussels Gewest, met vertegenwoordiging van de FOD Economie, bereidt de vergaderingen op Europees niveau voor (waaraan de voorzitters van de subgroepen deelnemen).

3. Wetenschappelijke beoordeling van de milieueffecten van zandwinning

In samenwerking met andere onderzoeksstructuren ontwikkelt de dienst Continentaal Plat van de FOD Economie methoden voor het gebruik en de optimale interpretatie van akoestische backscatter gegevens van multibeam echosounders. Het doel is om een beter inzicht te krijgen in de nabije en verre impact van zandwinning op mariene habitats. Dat onderzoek maakt deel uit van de werkzaamheden van de [Backscatter Working Group](#), die sinds 2022 mede wordt geleid door de dienst Continentaal Plat. De nadruk ligt op de ontwikkeling van kalibratiemethoden om gegevensreeksen die door verschillende multibeam echosounders zijn verkregen, met elkaar te kunnen vergelijken.

In 2024 organiseerde de dienst een seminar getiteld “Zand - Duurzaamheid - Circulariteit”. Twee grote thema's stonden centraal in de discussies:

- het duurzame beheer van de primaire hulpbron zeezand;
- de ontwikkeling van normen die het gebruik van secundair zand voor de bouw van gebouwen en wegen bevorderen.

België wordt op dat gebied als een voorbeeld beschouwd voor zijn normen en controles in de sector. De problemen die de ontwikkeling van een circulaire zandeconomie met zich meebrengt, kwamen ook aan bod op de driejaarlijkse studiedag “Goud in de Noordzee: het belang van zeezand en innovaties qua controle en onderzoek”.

4. Sensibilisering en ondersteuning van kmo's en innovatieve en duurzame praktijken

De FOD Economie zette zijn inspanningen voort om de circulaire economie te promoten. We sensibiliseerden kmo's meer bepaald voor die problematiek via een zelfevaluatietool, een speciale website en informatie- en sensibiliseringscampagnes. Die communicatiecampagnes, die in 2023 van start gingen, gaan door tot eind 2025. Het belangrijkste doel is om kmo's ervan te overtuigen een circulair economisch model te hanteren en hen te ondersteunen bij die overgang.

De [De Groote Centra](#) spelen een essentiële rol in de overgang naar een duurzame economie door innovatie en samenwerking aan te moedigen. De FOD Economie ondersteunt die strategische hubs actief. Via initiatieven zoals de ondersteuning van ecodesign, de promotie van groene technologieën en de begeleiding van kmo's bij hun overgang naar circulaire modellen dragen de centra niet alleen bij tot economische groei, maar ook tot de vermindering van de milieu-impact, terwijl ze het concurrentievermogen van Belgische bedrijven op de wereldmarkt versterken.

Het federale regeerakkoord voorziet eveneens in de oprichting van een platform dat de succesverhalen van de Belgische economie in de kijker zet. Dat platform brengt ondernemersinitiatieven onder de aandacht die (toekomstige) kmo's en zelfstandigen kunnen inspireren, of ze nu van plan zijn een eigen activiteit op te starten of al actief zijn. Bijzondere aandacht gaat naar vrouwelijk ondernemerschap. Het platform promoot ook maatschappelijk verantwoorde ondernemers, die de volle verantwoordelijkheid nemen voor de sociale, ecologische en economische impact van hun activiteiten op de samenleving.

In diezelfde context werd een projectoproep gelanceerd en met succes afgerond. De oproep, die dezelfde doelstellingen had als het platform, was gericht op het bevorderen van ondernemerschap. De reikwijdte van de oproep was breed en omvatte steun voor innovatieve initiatieven die de oprichting en groei van bedrijven aanmoedigen, de economie stimuleren en banen genereren. Van de geselecteerde projecten leggen twee initiatieven bijzondere nadruk op duurzaamheid.

Die projecten houden in dat de UCM twee *Guichets de la Durabilité* (duurzaamheidsloketten) opzet, één in Wallonië en één in Brussel. Het doel van de loketten is om één enkel toegangspunt te bieden voor het informeren, bewustmaken en begeleiden van bedrijven inzake duurzaamheidskwesties. Ze zullen eerstelijnsinformatie verstrekken en bedrijven doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten op maat van hun behoeften. Ze zullen ook de beschikbare informatie over dat thema centraliseren en getuigenissen verzamelen van voorbeeldbedrijven.

5. **Strijd tegen greenwashing**

De Economische Inspectie van de FOD Economie hecht veel belang aan de strijd tegen greenwashing en zet haar controles op dat vlak voort. In 2024 werd [een onderzoek](#) gevoerd naar luchtvaartmaatschappijen in verband met het gebruik van mogelijk misleidende milieuclaims. Dat onderzoek, uitgevoerd door de Europese Commissie en de consumentenbeschermingsautoriteiten van de Europese Unie, werd geleid door de Economische Inspectie van de FOD Economie, in samenwerking met de Nederlandse, Spaanse en Noorse consumentenbeschermingsautoriteiten.

Door websites en toepassingen van luchtvaartmaatschappijen te analyseren, identificeerde het onderzoek verschillende praktijken die consumenten kunnen misleiden:

- Een valse indruk geven van koolstofcompensatie: beweren dat consumenten de CO₂-uitstoot van een vlucht kunnen compenseren door een toeslag te betalen om klimaatprojecten te financieren, terwijl de werkelijke impact van die initiatieven vaak beperkt of onzeker is.
- Absolute of impliciete milieuclaims gebruiken: termen gebruiken zoals “groen”, “duurzaam” of “verantwoordelijk”, of visuele elementen zoals groene kleuren of natuurbeelden, die consumenten kunnen misleiden over de milieu-impact van een sterk vervuilende industrie zoals de burgerluchtvaart.
- Milieudoelstellingen verkondigen zonder duidelijke basis: ambities verkondigen zoals klimaatneutraal worden, zonder duidelijke, verifieerbare engagementen of doelstellingen die vergezeld gaan van een onafhankelijk monitoringsysteem.

- Weinig transparante CO₂-calculators gebruiken: tools voor het berekenen van CO₂-emissies aanbieden zonder voldoende informatie te verschaffen over de gebruikte methodologieën, waardoor de betrouwbaarheid twijfelachtig wordt.
- CO₂-emissies onnauwkeurig vergelijken: vergelijkingen van CO₂-emissies tussen verschillende vluchten presenteren zonder voldoende en nauwkeurige informatie te geven over de parameters voor vergelijking.

In dit stadium worden de antwoorden en verbintenissen van de verschillende luchtvaartmaatschappijen besproken en worden met elk van hen vergaderingen georganiseerd. Als deze toezeggingen onvoldoende blijken, kunnen de autoriteiten andere handhavingsmaatregelen overwegen, waaronder sancties.

Gezien het grote risico op misleiding bij het gebruik van de claim “koolstofneutraal”, heeft de Economische Inspectie van de FOD Economie contact opgenomen met een label dat dergelijke claims maakt. Na deze tussenkomst wijzigde het label zijn claim en voegde het rechtstreeks op het label zelf details toe.

6. Statistieken voor duurzame ontwikkeling

De productie van hoogwaardige statistieken door Statbel ondersteunt het beleid over duurzame ontwikkeling, bijvoorbeeld de publicatie van gegevens over recyclage, afvalproductie, gelijkheid, ... Statbel is ook de basisleverancier van een aantal indicatoren over armoedebestrijding, onderwijs en werkgelegenheid die gebruikt worden om de vooruitgang van België naar de verwezenlijking van de SDG's op te volgen. In samenwerking met partners van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS) neemt Statbel deel aan het onderhoud en de ontwikkeling van een database van indicatoren die nodig zijn voor de statistische bijlage van de “National Voluntary Review” van de SDG's, ontwikkeld door de Verenigde Naties.

Deze deelname gebeurt in samenwerking de partners van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS)

7. Versterking van de duurzaamheidswetgeving

De FOD Economie zette de richtlijn CSRD om in Belgisch recht. De wet van 2.12.2024 betreffende de openbaarmaking van duurzaamheidsinformatie door bepaalde vennootschappen en groepen en de assurance van duurzaamheidsinformatie en houdende diverse bepalingen werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 20.12.2024. Die wet legt nieuwe eisen op aan bedrijven, met name op het gebied van verslaggeving over milieu-, sociale en bestuurlijke effecten.

8. Deelname van de FOD Economie aan externe coördinatieorganen

De FOD Economie vertegenwoordigt de federale overheid in het Bureau van het Intra-Belgisch Platform voor de Circulaire Economie. In het kader van het nieuwe, versterkte mandaat van het platform nemen zijn experts actief deel aan de verschillende werkgroepen, met name die rond ecodesign, indicatoren, juridische aspecten, fiscaliteit en financiering.

De Algemene Directie Energie (AD Energie) van de FOD Economie is samen met het Directoraat-generaal Leefmilieu (DG Leefmilieu) van de FOD Volksgezondheid medevoorzitter van de [federale Taskforce Energie en Klimaat](#). Dat orgaan is verantwoordelijk voor een aantal belangrijke taken, waaronder het opstellen, herzien en bijwerken van de federale bijdrage aan het [Nationaal Energie- en Klimaatplan \(NEKP\)](#).

9. Steun aan de participatie van vrouwen in de digitale sector

De FOD Economie blijft zich inzetten voor de participatie van vrouwen in de digitale sector. In 2024 werden in dat verband concrete acties ondernomen, waaronder:

- de oprichting van een permanente werkgroep die publieke en private spelers samenbrengt;
- de ontwikkeling van een ecosysteem dat de integratie van vrouwen in de digitale sector bevordert;
- de organisatie van en deelname aan sessies om de integratie van vrouwen in die belangrijke sector te bevorderen.

10. Campagnes en evenementen

In 2024 organiseerde de FOD Economie verschillende campagnes en evenementen in het kader van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

- **Intellectuele eigendom koppelen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:**

Ter gelegenheid van de Werelddag van de Intellectuele Eigendom op 26 april 2024 onderzocht de Belgische Dienst voor de Intellectuele Eigendom van de FOD Economie, in samenwerking met de Wereldorganisatie voor de Intellectuele Eigendom, het thema “Bouwen aan onze gemeenschappelijke toekomst door innovatie en creativiteit”. Het evenement benadrukte de rol van intellectuele eigendom in het bereiken van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, met het oog op het bouwen aan een betere wereld.

- **Campagne “Koop bewuster”:**

De campagne ging van start in december 2024 en sensibiliseert Belgische

consumenten om doordacht en verantwoord koopgedrag aan te nemen, vooral in de landbouw- en voedingssector. Ze steunt op vier pijlers:

1. Verantwoorde aankoopkeuzes stimuleren: consumenten aanmoedigen om de voorkeur te geven aan producten die in overeenstemming zijn met hun sociale, economische en ecologische waarden.
2. Inzicht in voedsletiketten vergroten: consumenten helpen om de oorsprong van producten en de informatie op etiketten te begrijpen.

3. De Belgische landbouw in de kijker zetten: de uitdagingen en het strategische belang van de sector voor de voedselsoevereiniteit en de nationale economie in de verf zetten.
4. De band tussen consumenten en landbouwers versterken: rechtstreekse aankopen bij lokale producenten aanmoedigen om de Belgische landbouwsector te ondersteunen.

11. Lancering van ConsumerConnect

ConsumerConnect is een innovatief online platform ontwikkeld door de FOD Economie. Het bundelt in duidelijke en toegankelijke taal de rechten en plichten van consumenten en begeleidt hen doorheen het proces.

Het platform bestaat uit vier hoofdonderdelen:

1. Informatie vinden

Consumenten kunnen gemakkelijk informatie vinden over hun rechten op basis van een rangschikking per thema. Een interactieve consumentengids begeleidt hen ook door eenvoudige vragen te stellen, relevante informatie te geven en hen in de juiste richting te sturen.

2. Een praktijk melden

In geval van een inbreuk op de wetgeving over consumentenbescherming kunnen gebruikers verdachte praktijken gemakkelijk melden aan de Economische Inspectie van de FOD Economie. Hoewel de melding het individuele probleem niet rechtstreeks oplost, kan ze wel leiden tot onderzoek of corrigerende maatregelen. Dat kunnen waarschuwingen, processen-verbaal of sancties zijn.

3. Bemiddeling vragen

In het geval van een geschil met een onderneming dat niet in der minne kan worden geregeld, kunnen consumenten om bemiddeling vragen. ConsumerConnect zal hen, na het stellen van een aantal vragen, doorverwijzen naar de juiste bemiddelingsdienst. De bemiddelingsdienst stelt dan samen met de betreffende onderneming een oplossing voor.

4. Een vraag stellen

Consumenten kunnen contact opnemen met het callcenter van de FOD Economie via verschillende kanalen: telefoon, e-mail, sociale netwerken of een online formulier.

Om de digitale inclusie te bevorderen, zijn er ook elektronische loketten beschikbaar in de inkomhal van een gebouw van de FOD Economie in Brussel.

De projecten die in dit verslag worden beschreven, tonen de inspanningen van de FOD Economie in 2024 op strategische gebieden zoals energietransitie, duurzame chemie, verantwoord beheer van zandwinning en sensibilisering van kmo's voor de circulaire economie. Die initiatieven illustreren een duidelijke en vastberaden wil om te bouwen aan een meer veerkrachtige, innovatieve en duurzame economie.

De FOD Economie engageert zich om zijn inspanningen voort te zetten en te intensifiëren, door bestaande projecten te consolideren en nieuwe initiatieven te ontwikkelen. Een van de belangrijkste prioriteiten voor 2025 wordt het opstellen van een ambitieus actieplan voor de circulaire economie, met als doel de bijdrage van de FOD Economie op dat vlak te versterken, wat essentieel is voor een duurzame transitie.

4. Duurzaam intern beheer van de FOD Economie, KMO, Middenstand, Energie

Mobiliteitsbeleid

Op het vlak van duurzame mobiliteit nam de FOD Economie een aantal initiatieven: een telewerkbeleid, de mogelijkheid om in een satellietkantoor te werken, gratis woon-werkverkeer met het openbaar vervoer, een ticketsysteem voor dienstverplaatsingen met het openbaar vervoer, fietsenstallingen en douches voor fietsers en de vergroening van het wagenpark. Wat het wagenpark betreft, wordt gestreefd naar een vermindering van het aantal voertuigen en het gebruik van hybride en elektrische voertuigen.

Bij het organiseren van evenementen let de FOD Economie vooral op de bereikbaarheid van de locatie met het openbaar vervoer. Als de locatie minder goed bereikbaar is, geven we er de voorkeur aan om, voor zover mogelijk, pendeldiensten (gedeelde bussen of taxi's, met de nadruk op hybride of elektrische voertuigen) te organiseren tussen het dichtstbijzijnde openbaar vervoersknooppunt en de locatie van het evenement. Om onnodige lange afstanden te vermijden, worden steeds meer evenementen op een hybride manier georganiseerd, zodat mensen bijvoorbeeld een conferentie via streaming kunnen volgen.

Milieubeheer

De FOD Economie zet zich volledig in voor duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid, wat tot uiting komt in de implementatie van een milieubeheersysteem dat voldoet aan de ISO 14001:2015-norm en de EMAS-verordening. Drie van zijn directies - het Bureau van de voorzitter, de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid en de Algemene Directie Economische Inspectie - beschikken bovendien over een ISO 9001:2015-certificatie.

In zijn milieuverklaring integreerde de FOD Economie zijn bijdrage tot de SDG's door de doelstellingen van de nieuwe EMAS-cyclus (2024-2026) af te stemmen op milieuthema's zoals water, energie, biodiversiteit, afval en duurzame aankopen. Bedoeling is om de stakeholders meer bewust te maken van duurzame ontwikkeling en een beter begrip van de problematiek te bevorderen.

In 2024 versterkte de FOD Economie zijn initiatieven voor een efficiënt beheer van energiebronnen, waaronder:

- Follow-up van het energieverbruik: analyse van de gegevens en voorstelling van de conclusies aan het Directiecomité.

- Uitvoering van de maatregelen van het federaal plan: verlaging van de verwarmingstemperaturen en optimalisering van de ventilatie.
- Vermindering van de impact van apparatuur: analyseren en implementeren van oplossingen om het gebruik ervan te verminderen.

Dat engagement werd ook nagestreefd door het organiseren van opleidingen over klimaat- en energiekwesties en door het sensibiliseren van de medewerkers.

Duurzaam aankoopbeleid

- Rationalisatie van hulpbronnen: globale reflectie over de levenscyclus van producten om afval te voorkomen en hergebruik en recycling aan te moedigen. Er lopen tal van projecten met scholen en non-profitorganisaties om kantoorapparatuur te hergebruiken.
- Integratie van duurzaamheidscriteria: verbetering van de procedures om duurzame clausules op te nemen in bestekken, zowel wat betreft selectie- en/of gunningscriteria als technische minimumvereisten. Er zal een jaarlijks verslag over de integratie van die clausules worden gepubliceerd als onderdeel van de EMAS 2024-2026 cyclus.
- Ecologische benodigdheden: 100 % van de kantoorbenodigdheden zijn ecologisch en 100 % van het papier is gerecycled of ecologisch gecertificeerd.

Inzet voor een duurzame voeding

- Verantwoorde catering: in 2024 stelden we een nieuw bestek op voor de catering bij interne evenementen. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan het gebruik van verse, seizoensgebonden en regionale producten en aan vegetarische en veganistische menu's.
- Fairtrade producten: gebruik van biologische en Fairtrade producten voor koffie, thee en andere evenementen.

Human resources

De FOD Economie wil het strategische accent van duurzaamheid ook uitvoeren in het duurzaam HR-beleid en zo een antwoord kunnen geven op de uitdagingen van vandaag. Milieu (planet) en menselijk kapitaal (people) treden steeds meer op de voorgrond. De FOD Economie zal hiervoor inzetten op drie pijlers met de bijbehorende operationele doelstellingen voor de stafdienst P&O.

Pijler 1: kwaliteit van het werk

De juiste medewerkers aantrekken is de opzet bij het opstellen van het allesomvattend rekruteringsbeleid.

Voor de noden van die medewerkers zetten we in op doorgroeimogelijkheden, talent- en competentieontwikkeling, jobcrafting en opleiding. Dat volgen we op doorheen de hele carrière.

Een tweede factor die een impact heeft op het engagement van medewerkers is leiderschap en de leiderschapstijl. We zetten in op coaching, begeleiding en het organiseren van een leiderschapstraject.

Acties in 2024:

- Integriteitsbeleid verder opgesteld.
- Toolkit voor leidinggevenden.
- Opleidingen geven rond de thema's duurzame ontwikkeling, EMAS en milieu.

Pijler 2: aandacht voor omgeving

We zetten in op diversiteit, inclusie. Er is ook aandacht voor laaggeschoolden, inzetten op co-creatie, uitbouwen van netwerken om zo uit te groeien tot een verbindend en inclusief HR-beleid.

Acties in 2024:

- Inclusief aanwervingsbeleid.
- In plaats van enkel op vacante functies te focussen, richten we ons op de talenten en interesses van kandidaten door algemene selecties te organiseren.
- Focus op promoties en overgangsexamens.
- Focus op retentiebeleid.

Pijler 3: continuïteit

De stafdienst Personeel en Organisatie zet in op duurzame inzetbaarheid, langetermijndenken, een work in the life balance.

Acties in 2024:

- Nieuw arbeidsreglement dat flexibeler werken toelaat
- Afschaffen van verplicht prikken door een focus op doelstelling in plaats van gewerkte tijd.
- Antipestbeleid opgesteld.

Continuïteit wordt ook ondersteund door digitalisering:

- Focus op processen die manueel gebeuren met veel papierwerk.
- Oprichting DataWareHouse.

(De heer Hannes De Reu, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de DO-cel en plaats in het organigram van de Ministerie van Defensie

De Cel Duurzame Ontwikkeling (DO-cel) maakt deel uit van de sectie Governance Support. Tot 31 augustus 2024 ressorteerde deze dienst onder het kabinet van de Chef Defensie (CHOD). Vanwege een hervorming van de Generale Staf werd de sectie Governance Support vervolgens toegevoegd aan het Stafdepartement Strategie. De cel wordt geleid door de coördinator Duurzame Ontwikkeling en Klimaat (Hannes De Reu). Afhankelijk van de thema's werkt de coördinator nauw samen met verantwoordelijken van relevante afdelingen die de beleidsimplementatie verzorgen.

In de loop van het jaar werden stappen ondernomen om de cel te versterken door middel van de aanwerving van een burgermedewerker die de cel vanaf 2025 zal versterken.

Activiteiten in 2024

De DO-cel coördineert binnen Defensie de uitvoering van het federaal beleid Duurzame Ontwikkeling, gebaseerd op de langetermijnvisie van de federale regering, het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) en de Agenda 2030 van de Verenigde Naties (SDG's). Daarnaast coördineert de cel de bijdragen van Defensie aan het Nationaal Energie- en Klimaatplan (NEKP).

In 2024 vertegenwoordigde de coördinator Duurzame Ontwikkeling Defensie in diverse gremia, waaronder het Interdepartementaal Comité Duurzame Ontwikkeling (ICDO), de Task Force voor het Federaal Energie- en Klimaatplan en het 'Climate and Defence-network', onder leiding van de European External Action Service (EESA) en het European Defence Agency (EDA). De coördinator nam tevens deel aan nationale en internationale conferenties. De DO-cel ondersteunt de ambitie van Defensie om een meer duurzame organisatie te worden, zoals vastgelegd in het STAR-plan en het bedrijfsplan 2023–2026. De coördinator is belast met de opvolging van deze acties volgens het PDCA-principe (Plan, Do, Check, Act). Daarnaast is hij betrokken bij de voorafgaande screening van alle agendapunten voor de Governance Board, het strategische beslissingsorgaan van Defensie. Deze pre-screening vanuit een duurzaamheidsperspectief is een essentiële stap in de integratie van duurzaamheidsprincipes in het strategisch beleid van Defensie.

De ecologische aspecten van duurzame ontwikkeling worden gecoördineerd in het MEKD-Forum (Milieu, Energie, Klimaat en Duurzaamheid), dat wordt voorgezeten door de coördinator Duurzame Ontwikkeling.

2. Bijdrage van de Ministerie van Defensie aan de maatregelen en acties van het FPDO

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

Defensie speelt een actieve rol in het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) door bij te dragen aan diverse acties. Het FPDO en de opvolging van deze acties zijn verankerd in het Bedrijfsplan van Defensie 2023–2026. Deze aanpak zorgt ervoor dat Defensie, met inachtneming van haar specifieke kenmerken, doeltreffend bijdraagt aan de realisatie van het FPDO. De coördinator Duurzame Ontwikkeling staat in voor de coördinatie en de opvolging van de betreffende initiatieven.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

Defensie heeft in 2024 verder gebouwd op haar verantwoordelijkheden in het kader van het FPDO door een reeks acties te implementeren of voort te zetten.

Actie 1: Een initiatief ontwikkelen in verband met de sociale verantwoordelijkheid van de FOD

Met de vrijwillige dienst collectief nut wil Defensie jongeren een kader en begeleiding bieden, zodat zij beter voorbereid zijn op de arbeidsmarkt en het opbouwen van een toekomst. De dienst Utilité Collective/ Collectief Nut (UCN) is een sociaal-professioneel re-integratieprogramma voor jongeren van 18 tot 25 jaar. Het doel is om professionele vaardigheden te ontwikkelen en in de praktijk te brengen in een gestructureerde omgeving binnen Defensie. Het programma ondersteunt jong talent via verrijkende ervaringen in verschillende sectoren (horeca, mechanica, bouw en logistiek), in combinatie met erkende opleidingen van Reboot4You-partners.

Actie 2: De mogelijkheid onderzoeken om het wagenpark groener te maken en te rationaliseren enz.

In 2024 werd de vergroening van het wagenpark verdergezet, onder meer door de leasing van 270 elektrische voertuigen (levering gestart eind 2023).

Actie 3: De federale domeinen beheren op een manier die een voorbeeld stelt op het vlak van biodiversiteit

Het project Biodiversiscape werd voortgezet. In dit kader zijn werkzaamheden gestart op de campus van de Koninklijke Militaire School (KMS). Daarnaast wordt onderzocht of, en hoe, bij de aanleg van zonnepanelen rekening kan worden gehouden met biodiversiteit.

Actie 4: Acties organiseren op internationale dag van de rechten van de vrouw, de internationale dag tegen racisme en discriminatie, de internationale dag tegen homo- en transfobie en de internationale dag tegen geweld op vrouwen.

De communicatie rond deze thema's werd voortgezet zoals voorheen. Defensie nam opnieuw deel aan de Gay Pride en blijft actief in diverse nationale (ICG, taskforce Vrouwen, Vrede & Veiligheid, enz.) en internationale (NCGP) fora. In oktober 2024 nam Defensie actief deel aan de tussentijdse evaluatie van het 4e actieplan Vrouwen, Vrede & Veiligheid, samen met NGO's en andere adviesorganen, om de uitvoering van het actieplan verder te versterken. Defensie werkte tevens mee aan een vergelijkende studie over de implementatie van resoluties rond Vrouwen, Vrede & Veiligheid binnen het Belgische en Canadese leger. De resultaten en een reflectie hierover worden in september 2025 voorgesteld op een symposium aan de Koninklijke Militaire Academie. Naast deze initiatieven investeerde Defensie aanzienlijk in de ontwikkeling van interne communicatieproducten die verband houden met de kernwaarden, waaronder respect. De eerste producten zijn in december 2024 uitgebracht.

Actie 5: Een genderperspectief opnemen in het federale overheidsbeleid zodat rekening gehouden wordt met de verschillen in situatie tussen vrouwen en mannen (federaal plan gendermainstreaming)

Defensie past gendermainstreaming toe en is lid van de Interdepartementale Coördinatiegroep Gendermainstreaming. Bij de beleidsontwikkeling en in operationele producten (onder andere analyses van operationele theaters en dreigingen) wordt rekening gehouden met de genderdimensie. Een genderfocal point (cumulatiefunctie) wordt doorgaans ingezet bij grote operationele detachementen om commandanten te adviseren over genderkwesties.

Actie 6: Een platform van deskundigen oprichten en coördineren om op nationaal niveau vitale disciplines en sectoren bijeen te brengen en zich samen voor te bereiden op een beter crisisbeheer

Defensie is betrokken bij de Nationale Veiligheidscel en bij de organen van het Nationaal Crisisbeheer. Verder neemt Defensie gestructureerd deel aan de werkgroepen van het NCCN in het kader van nationaal crisisbeheer (bv. resilience, CBRN). Sinds 2019 is Defensie op een gestructureerde wijze vertegenwoordigd in het ICC (International Crisismanagement Cell). Het protocolakkoord hier over werd in 2024 ondertekend. Bovendien werd in 2024 binnen Defensie een National Plans Coordination Cell (NPCC) opgericht voor de opvolging van de ontwikkeling en implementatie van het Nationaal Verdedigingsplan, het Nationaal Enablement Plan en het Nationaal Weerbaarheidsplan. Naast een transversale coördinerende bevoegdheid tussen de verschillende betrokken stafdepartementen en componenten zal de NPCC tevens het voornaamste aanspreekpunt Defensie zijn rond deze plannen.

3. SDG's as compass

Naast haar betrokkenheid bij het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling levert het Ministerie van Defensie ook bijdragen aan het verwezenlijken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's), voor zover dit past binnen de missie en operationele doelstellingen. In 2024 lag de voornaamste bijdrage bij *SDG 16: Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten*. Enkele voorbeelden hiervan zijn de operatie Aspides in de Rode Zee, gericht op het beveiligen van handelsroutes, en de opleiding van meer dan 3.300 Oekraïense militairen, onder wie F-16-piloten en ontmijningsspecialisten.

Daarnaast zorgde Defensie voor de levering van essentiële goederen aan Gaza. Deze humanitaire actie droeg bij aan *SDG 1: Geen armoede* en *SDG 2: Geen honger*, en benadrukte hoe de unieke capaciteiten van Defensie kunnen worden ingezet in extreme omstandigheden waarin Ngo's hun gebruikelijke taken niet kunnen uitvoeren.

In 2024 werd bovendien een implementatieplan voor de klimaatstrategie ontwikkeld, met 28 projecten, verspreid over vijf domeinen en vier hefboomen. De uitvoering hiervan in de komende jaren zal een wezenlijke bijdrage betekenen aan *SDG 13: Klimaatactie*.

4. Duurzaam intern beheer van de Ministerie van Defensie

De doelstellingen en acties rond duurzame ontwikkeling zijn geïntegreerd in het Policy Handbook en het Bedrijfsplan van Defensie, die de strategische koers van Defensie bepalen. De voortgang van duurzame ontwikkelingsprojecten, opgenomen in het Bedrijfsplan, wordt systematisch gevolgd via een interne monitoringstool (boordtabel).

Mobiliteitsbeleid

Defensie bevordert duurzame mobiliteit op verschillende manieren, zoals gratis abonnementen voor het openbaar vervoer, het stimuleren van fietsgebruik en andere duurzame transportmodi, en de aanleg van aangepaste infrastructuur. Daarnaast wordt ingezet op de verduurzaming van het wagenpark, waarbij voor niet-militaire voertuigen systematisch de voorkeur wordt gegeven aan meer ecologische modellen, binnen de beschikbare budgettaire middelen. Defensie volgt hierbij de richtlijnen van omzendbrief 307septies. In 2023 werd een contract afgesloten voor de leasing van 1.180 commerciële voertuigen, waaronder 180 plug-in hybrides en 270 elektrische voertuigen. Dit contract loopt tot 2027.

(De heer Jean-Marc Dubois, lid van de ICDO)

1. De DO-cel in 2024

Samenstelling van de DO-cel en plaats in het organigram van de POD Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid

In 2024 bestaat de cel DO van de PO uit acht leden, naast de coördinator DO. Zij komen uit de inhoudelijke (armoedebestrijding) en de ondersteunende diensten (communicatie, studiedienst, subsidies en overheidsopdrachten, juridische dienst en logistiek). De cel rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter.

Activiteiten in 2024

In het kader van de middag rond duurzame ontwikkeling, heeft de cel in oktober 2024 een collectieve oefening *mindmapping* georganiseerd bij de start van de lopende of geplande sociale beleidsmaatregelen van de toekomstige Arizona-coalitie. Het doel was het begrip duurzaamheid in verband met het sociale doel van de POD, namelijk maatschappelijke integratie en armoedebestrijding, intuïtief te benaderen. De *mindmapping* vond plaats in twee fasen: een collectieve oefening over de impact van de afschaffing van het bedrag “samenwonenden” voor de sociale uitkeringen; een oefening in groepen, over verschillende maatregelen, zoals de schrapping van de werkloosheidsuitkeringen na twee jaar, de gemeenschapsdienst voor langdurig werklozen, de fusie van de gemeenten, de collectieve schuldenregeling, sociale huisvesting als oplossing voor dakloosheid.

De coördinator DO heeft eveneens samengewerkt met zijn collega van de juridische dienst om het actieplan DO 2025 op te stellen en met zijn collega van de dienst logistiek voor de opvolging van het verbruik van elektriciteit, gas, verwarming, water en papier.

2. Maatregelen en acties van de POD Maatschappelijke Integratie die bijdragen tot de duurzame ontwikkeling

Strategische aanpak van de dienst in termen van integratie en implementatie van het FPDO

De acties van het FPDO waar de POD aan bijdraagt, zijn niet opgenomen in zijn strategisch of operationeel plan. De opvolging van deze acties wordt verzekerd door de coördinator DO, in samenwerking met de deskundigen van de POD die betrokken worden bij de uitvoering ervan. Deze opvolging wordt voorgesteld aan het Directiecomité voor goedkeuring en

nadien volgt een jaarlijkse opvolging met behulp van een tabel die wordt opgesteld door het FIDO.

De POD Maatschappelijke Integratie heeft ook zijn themaplan: het federaal plan armoedebestrijding. Het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling (FPDO) en het Federaal Plan Armoedebestrijding (FPA) hebben vergelijkbare tijdschema's. Het eerste wordt gecoördineerd door het FIDO, het tweede door POD MI. Ze bestaan beiden uit interdepartementale acties. De opvolging en de coördinatie van elk van deze acties gebeurt telkens door de administratie die aan de basis ligt van het opstellen ervan.

De overeenkomst van de tijdsaders - en, in ruime mate, van de methodes - en het feit dat de acties van de FPDO die afhangen van de POD en de acties van het FPA, opgevolgd door de dienst SCUBA bevorderen in grote mate de inhoudelijke uitwisselingen tussen de twee plannen.

Beschrijving van maatregelen en acties van het FPDO geïmplementeerd in 2024

In 2024 neemt de POD deel aan 27 acties van het FPDO. Voor 12 hiervan is hij de lead.

In 2024 werd de nadruk gelegd op de volgende acties:

- nieuwe omzendbrief over het referentieadres;
- versterking van de samenwerking tussen de FOD in het kader van het federaal plan armoedebestrijding;
- invoering van een strategie in de strijd tegen dakloosheid.

Hier leggen wij de nadruk op de goedkeuring van een actieplan betreffende dak- en thuisloosheid. Het is de bedoeling om de Interministeriële Conferentie *Grootstedenbeleid, Integratie en Huisvesting* een Actieplan te laten goedkeuren in de vorm van een extra protocol dat bij het *Samenwerkingsakkoord rond dak- en thuisloosheid* van 12 mei 2014 wordt gevoegd, om een interfederale strategie uit te voeren. Dit federaal protocol vervolledigt de acties die afhangen van de gefedereerde entiteiten in een *multilevel* logica.

Op 26 april 2024 heeft de Ministerraad van de federale Regering, op voorstel van de Minister belast met Armoedebestrijding, een ontwerp van samenwerkingsakkoord met de Gewesten en Gemeenschappen goedgekeurd rond dak- en thuisloosheid. Dit ontwerp werd opgesteld op basis van de Europese pijler van de sociale rechten en meer bepaald van Principe nr. 19 betreffende huisvesting en ondersteuning voor daklozen. Het moet nog worden voorgelegd aan de volgende regering na de verkiezingen van 9 juni, in het kader van het overlegcomité, om het proces goed te keuren dat leidt tot parlementaire sancties. Het bevestigt het beleid dat werd gevoerd op het vlak van Housing First (HF) waar de inspanningen van de federale regering toegevoegd worden aan de gewest- en gemeenschapsmaatregelen. Zo heeft de federale overheid 15,4 miljoen euro vrijgemaakt voor nieuwe begeleidingstrajecten HF en voor de aankoop van woningen, die ter beschikking werden gesteld van de via een projectoproep geselecteerde OCMW's.

Deze actie draagt bij tot de uitvoering van de SDG 1 (1.2 et 1.b), 10 (10.4) et 11 (11.1) en aan de doelstellingen 2 en 3 van de LTV (Langetermijnvisie, 2050).

3. SDG's as compass

Dienst Digilab

Betreft: bestrijding van de digitale kloof; SDG 1.4, 4.3, 4.4, 4.5, 5.b, 5.c, 10.2.

Sinds 2022 heeft de POD MI, dankzij de middelen van het Europees Herstelplan, zich duurzaam verbonden in de bestrijding van de digitale kloof met de invoering van de dienst Digilab (Laboratory for Digital Inclusion), een dienst van 8 personen die de begeleiding verzekeren van 80 projecten rond digitale inclusie voor kwetsbare personen.

Deze projecten worden ondersteund door OCMW's of vzw's, die volgens de regels geselecteerd werden via projectoproepen. Zij hebben tot doel de digitale inclusie van kwetsbare personen te bevorderen, ongelijkheden in verband met digitale vaardigheden of het gebruik van essentiële digitale diensten te elimineren en de digitale diensten meer toegankelijk te maken voor iedereen.

Dankzij deze projecten hebben 11 069 personen tijdens de eerste zes maanden van 2024 gepersonaliseerde digitale hulp ontvangen en/of hebben zij kunnen deelnemen aan verschillende activiteiten en opleidingen, die hun digitale autonomie versterken in een maatschappij die voortdurend evolueert.

Er werd bijzondere aandacht besteed aan de digitale inclusie van vrouwen in de selectie van de projecten, in overeenstemming van de Europese strategie "Women in Digital". Verschillende projecten zijn specifiek op vrouwen gericht. Elke projectdrager is trouwens verplicht om het aantal deelnemers te melden dat steun heeft ontvangen in functie van hun geslacht: uit deze verslagen blijkt dat het doelpubliek hoofdzakelijk vrouwelijk is.

Digilab heeft eveneens een interfederaal meerpartijenplatform opgericht om de uitwisseling van praktijken te organiseren tussen de actoren op het terrein en samen na te denken over een Belgisch beleid rond digitale inclusie. Er werden talrijke aanbevelingen geformuleerd na de eerste vergadering, en één van de belangrijkste was de coördinatie van het federale beleid rond digitale inclusie. Deze en andere aanbevelingen werden opgenomen in een memorandum bestemd voor de volgende regering.

De dienst heeft deze reflectie ook aangemoedigd op Europees niveau door in maart 2024 twee dagen te organiseren rond digitale inclusie in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie. Het uitgevoerde werk heeft ervoor gezorgd dat digitale inclusie terug de belangrijkste prioriteit werd, zowel op Belgisch als op Europees niveau. Eén van de belangrijkste verwezenlijkingen was de lancering van het principe "Click-Call-Connect". Dit concept moedigt ondernemingen en administraties aan om toegankelijk te zijn via meerdere kanalen en benadrukt zo het belang van digitale toegankelijkheid, door telefonische en gepersonaliseerde ondersteuning te waarborgen voor personen met

beperkte digitale competenties of met een beperkte toegang tot technologieën. De conferentie heeft eveneens het belang benadrukt van digitale competenties en van inclusieve digitale diensten. De opmerkingen uit deze ontmoetingen zullen een duurzame impact hebben op het beleid van de volgende Europese Commissie en een eerlijke toegang bevorderen voor iedereen en in de toekomst digitale uitsluiting bestrijden.

Themaboek Armoede & Werk

Het [themaboek Armoede & Werk](#) is het resultaat van de samenwerking tussen de POD Maatschappelijke Integratie, de FOD Sociale Zekerheid en de FOD Werkgelegenheid. Het bestaat uit vier discussiepapers die in oktober 2024 aan het grote publiek werden voorgesteld en beschikbaar zijn op de website van de POD MI. De papers werden geschreven door academische deskundigen. Ze analyseren de toestand van de arbeidsmarkt, het gebrek aan sociale bescherming voor flexibele werknemers en de onzekerheid van werknemers met een handicap of ziekte en doen beleidsaanbevelingen.

Er zijn dringend structurele hervormingen nodig om armoede onder werkenden in België te bestrijden. Minimumlonen zijn een belangrijk element in de bescherming van werknemers tegen het risico op armoede, maar deze bescherming is zelden voldoende wanneer er kinderen zijn en het gezin slechts één inkomen heeft. De meerderheid van de werkende armen heeft kinderen. Daarom zijn er andere sociale maatregelen nodig, afhankelijk van de situatie van de gezinnen. Tot de vele voorstellen behoren een betere afstemming van de gezinsbijslag en een beter systeem voor kinderopvang om de arbeidsintensiteit binnen het gezin te verhogen. De arbeidswetgeving moet ook worden verbeterd om werknemers die deeltijds werken of werknemers met een tijdelijk contract, die een groter armoederisico lopen, beter te beschermen.

4. Duurzaam intern beheer van de POD Maatschappelijke Integratie

Mobiliteitsbeleid

Begin 2024 had de POD drie hybride (elektrisch-benzine) voertuigen in leasing. De eerste werd niet gebruikt en ging in augustus terug naar Finshop. De andere twee legden ongeveer 40.000 km af en hun leasingcontracten liepen af in juni en juli. Sindsdien ontvangen de leden van de Raad van Bestuur in plaats van deze dienstauto's een mobiliteitsvergoeding die ze vrij kunnen gebruiken voor hun incidentele zakelijke reisbehoeften: kaartjes voor het openbaar vervoer, fiets- of autoverhuur, enz.

Uit het interne mobiliteitsonderzoek is gebleken dat er in 2024 168 interne en externe werknemers (SMALS) werkzaam waren op de FINTO-site (met variabele/flexibele werktijden en gedeeltelijk telewerken). (Niet inbegrepen zijn de ervaringsdeskundigen - gedetacheerd bij andere federale instellingen - en de inspecteurs - elke dag 'op het terrein' bezig met het controleren van de OCMW's). Voor woon-werkverplaatsingen wordt 100% van de

verplaatsingen (hoofdzakelijk) met het openbaar vervoer afgelegd. Voor werk gerelateerde verplaatsingen schatten we een dagelijks gemiddelde van 20 verplaatsingen, waarvan 15% met de bedrijfswagen en 85% met het openbaar vervoer. De POD stelt 1 bedrijfsfiets en 60 fietsenstallingen ter beschikking van haar personeel.

De POD steunt duurzame mobiliteit met meerdere financiële incentives : voor woon-werkverplaatsingen, de integrale terugbetaling voor de verplaatsingen met NMBS, MIVB, De Lijn en TEC, de fietsvergoeding en een wagenvergoeding aan de inspecteurs van OCMW's; voor werk gerelateerde verplaatsingen, het gebruik van NMBS-railpassen en MIVB-kaarten.

Milieubeheer

Sinds zijn bestaan heeft de POD aandacht voor duurzame aankopen: gerecycleerd papier, koelkasten/diepvriezers en vaatwassers A++, multifunctionele apparaten (die de functies van kopieermachine, printer, fax en scanner integreren), platte schermen, ecologische schoonmaakproducten, flessen met statiegeld, enz. De laatste jaren heeft de POD een procedure gereactiveerd die tot doel heeft de omzendbrief duurzame overheidsopdrachten van 16/05/2014 toe te passen.

Tussen 2010 en 2017 had de POD een EMAS-certificaat. In 2018, na de verhuis van de WTC II naar de Financietoren, heeft de directie beslist om de sensibiliseringsacties rond milieuverantwoordelijk gedrag verder te zetten, zonder echter het beheersysteem te verlengen. Vanaf 2023 heeft een samenwerking tussen de POD MI en de FOD Sociale Zekerheid er echter voor gezorgd dat de verbruikscijfers van elektriciteit, gas voor verwarming, water en papier konden verzameld worden voor de verdiepingen die zij delen in de Financietoren. In het begin had dit verbruik betrekking op de periode 2018-2022. Sindsdien worden zij elk jaar bijgewerkt. De communicatie loopt samen met sensibiliseringsacties die tot doel hebben het verbruik te verminderen.

Human resources

In het kader van een duurzaam beheer van de human resources heeft de POD in 2024 interessante initiatieven genomen. We vermelden onder andere:

- rond diversiteit en gendergelijkheid, activiteiten ondersteund door de groep Diversiteit: een middagatelier over gendergelijkheid, het bezoek aan de grote moskee van Brussel of een opleiding om situaties van racisme op de werkvloer het hoofd te bieden;
- om kwetsbare personen en alleenstaande ouders onder het personeel te ondersteunen: specifieke financiële steun, voorschotten op het loon en leningen tegen 0 % interest door de sociale dienst;
- om de medewerkers met een beperking te ondersteunen: een actieplan dat de aanwerving bevordert van personen met een beperking, met daarin onder andere de raadpleging van specifieke lijsten, inclusieve jobaanbiedingen, een selectieprocedure die de uitvoering omvat van aanpassingen op de werkplaats (wordt momenteel

opgesteld), de sensibilisering van de medewerkers en diensthoofden (voor in het actieplan Diversiteit 2025);

- om het psychosociaal welzijn van het personeel te verbeteren: een informatiesessie over de [applicatie Evoluno](#) (mogelijkheid tot psychologische opvolging van de medewerker), sessies psychotherapie (ten laste genomen door BOSA), een aanbod loopbaancoaching en -begeleiding (door BOSA, voorzieningen Lumen en Talent+).

14. POD Wetenschapsbeleid

Niet gecommuniceerd.